

๕๕๕๕๕๕

๕๕๕

เมษายน

๒๔๗๖

สุคนธ์ไอสถ

ยานหอม

ตราม้า

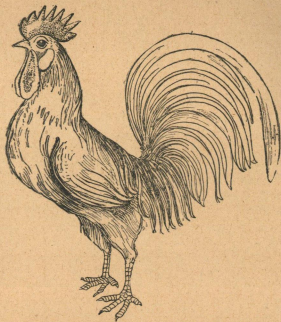
บุญยรัตเวช
กันบ้านตนา
เป็นเจ้าของ

ทำลายความอ่อนใจทั้งนี้
บำรุงสมองและกองประสาท
เป็นยอดของยานหอมแท้

บัญชีเรื่อง

(ปีที่ ๙ เล่ม ๑๒ วันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๖)

มาฐานสสรณ์	หน้าพิเศษ
นฤติ สนติปริ สุข์	อุบลวรรณ „ ๘๒๕
พระราชาจอมตลก	อโยธ เอกจันทร์ „ ๘๓๑
เงินค่าทำขวัญ	ส. มีมูทา „ ๘๔๕
ความรักที่ถูกขาย	ทรรพ „ ๘๔๘
เลือดเนื้อของหล่อน (ต่อ)	มรกต „ ๘๕๓
นิสสัยหญิง	จ. พร้อมเพรียงพันธุ์ „ ๘๕๖

ส. ค. ส.
๒๔๗๖

ด้วยความหวังดี
สำหรับปีใหม่

จากคณะ

มาสาธุสสรณ์

ขอให้ว่าสพประทานฝน	ประคุนิกรชน	ชอบและชอบผล	สุพีชา;
ขอให้ทั้งผองสุขัญญา	ฉวรสุรคณา	ซึ่งวิปราทำ	สมิทธิ;
ขอให้ความพร้อมณชนดี	ประตุผลและบมี	เส้อมและโสตถิ	ตลอดกาลป์;
ขอให้คำคนบ่เที่ยงธรรม	บิศุนะวจนอัน	เปรียบกะปุนพลัน	พินาศเทอญ.

จากพระราชนิพนธ์

พระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

เรื่อง ปรียทรรศิกา

นตฺถิ สฺนตฺติปรํ สุขํ

สุขอื่นจากความสงบย่อมไม่มี

อินทรวีเชิรฉันทํ ๑๑

สมเด็จพระศาสดา
ตรีสเทสนาสอน

ในสันติสุขส่วน
คือกายวิมาน

อันสันติภายนอก
เว้นเบียดพิทาทบร

ชักนำสมัคคี
เผยพจน์ก็อ่อนหวาน

ส่วนความสงบจิตต์
เมตตากจรุณหมาย

เว้นเวรพยาบาท
นคือสงบมน

อันกามคุณสุข
ด้วยเหตุกิเลสผลาญ

ได้สุขเพราะสรรเสริญ
ลาภยศประสงคัจง

พระมหามุนินทร
บริษัทนัพัทธกาล

พระประมวณไตรทวาร
มนะนิกนิรันดร

ระบอบอุททาหรณ์
ชนน้อมอุทิศดาล

บมิมิวาทราน

สุภาพมียาบายคาย
หิตะคิตกโฌบาย

มนะมุงผดุงชน

สุขปรารถนาผล

สุขจิตต์สันนิทาน

ตละทุกข์รำคาญ

สุขะเส้อมสลายลง

ผิวเพลินฤทัยง

ก็จะเส้อมประดุจกัน

อุบลวรรณ

เมษ

สุขได้ไพเราะชัชวาล
ต่อสู้อัจฉริย—

สบสุขก็สบเวร
สุขนั้นแหละพลันไฉน

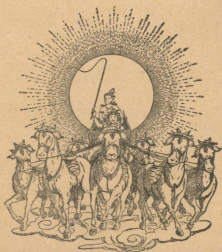
ชนะการพบนั่นจัน
พประยุทธ์ชิงชัย
ฤจะเว้นวิวาทไฉน
วยะเสื่อมมลายศุขชัย

ภุชงค์ปชาตฉินท์ ๑๒

สงบกายและวาจา
ประเสริฐสุดนิราศ
พระราชาประมุขราชบุรี
ประสพสุขเกษมสันต์

สงบมานะพ้องพูน
ฤสุขอื่นจะเทียมทัน
ประชาชาติสยามฉัณฑ์
กษัยเสียนวิบุตย

อุบลวรรณ

พระราชจอมตลก

อุทัย เอกจันทร์

ภายในราชสำนักก็มีเรื่องประหลาดและ
ขบขันเกิดขึ้นเนือง ๆ ทั้งในกาลหนึ่ง ชาว
ราชสำนักพากันออกสันทัดใจไปคาม ๆ กัน
เนืองมาจากเหตุอันหนึ่ง พระราชาเสด็จไปทำ
พระเมสส์แต่เช้า และคำรับสั่งว่า

“สาวใช้ของเธอนี้มีมากหน้าหลายตาจริง
นะ”

พระเมสส์รับว่าจริง แล้วข้าเลือกพระนคร
กษัตริย์ข้าหลวงทั้งหมดอยู่ตรงหน้า
รับสั่งต่อไปว่า “มหากเล็กของพวกมันอยู่
ไม่น้อย”

พระเมสส์มีใครรับสั่งตอบประการใด ด้วย
ยั้งนึกไม่ออกว่า พระราชาจะทำไมได้แน่ คง
ได้แต่มองดูพระราชอาชญาด้วยความสงสัย
“ชีวิตของคนที่แต่งงานแล้วนะ มันมี
ความสุขเหลือเฟือนัก ก็กว่าอยู่ด้วยเปล่าเล่า
เปลี่ยวจริงไหม น้องรัก?”

พระนางทูลตอบว่า “ในข้อนี้เสด็จพรท
ทราบด้วยแล้ว”

“ลูกนะ, พี่รัก มันสยหายใจ สยหายตัว

กว่ากันหลายเท่านี้ อย่างนั้นสิ ฟังก็คิดว่า
คนเรานี้ควรแต่งงานกันเสียให้หมด และเรา
ควรจับพวกข้าหลวงของเธอแต่งงานกับพวก
มหากเล็กของพวกมันด้วย”

พระเมสส์ตกตะลึง พวกข้าหลวงจะซบ
กระซายกันพึมพำ พากันหัวเราะทักต่อพระ
ราชา และความผิดอันประหลาดของพระองค์
ตาม ๆ กัน

พระนางทูลถามว่า “เสด็จพี่จะให้แต่งงาน
สักกี่คู่เพคะ?”

“ไม่แน่นัก แต่ว่าที่จริงมันควรจะต้อง
กันเสียให้หมด”

“โอโฮ! ไม่ไหวละเพคะ หม่อมฉันจะ
ไม่มีเหลือไว้ใช้เลยสักคนเกี้ยว และเสด็จพี่
ก็ไม่มีมหากเล็กเหลือ จะใคร่ใครมาใช้กัน
นอกจากนั้น บางคนก็ยังอายุน้อย”

“ถ้าอย่างนั้นสักร้อยคู่เป็นอย่างไร?”

พระนางไม่ยอมให้ร้อยคู่ ยอมให้เพียง
ห้าคู่เท่านั้น

“ห้าคู่!” พระราชาออกอุทาน “เท่านั้น

อยุช เอกจันทร์

เมษ

มันจะสนุกที่ไหน มันก็ไม่ได้พักแต่งงานนะซี
เฮอ, สักสิบห้า ค่อยยังชั่ว”

พระนาง ยอมจำนน โดยที่ไม่กล้าทักทวน
พระองค์ต่อไป

“เสด็จพี่จะเลือกเอาใครบ้าง เพคะ?”

“พี่จะไม่เลือก ให้พวกมันอาสาออกมา
เองดีกว่า” หันพระพักตร์ไปทางนางข้าหลวง
“เฮา, คอยฟัง พวกเจ้าสี่ห้าคน จะต้อง
แต่งงานเย็นวันนี้ ใครที่คิดจะหาความสุข
ในทำนองแต่งงานก็จงรีบไปทางซ้าย”

“โอ, เสด็จพี่” พระนางท้วง

“ไวใจเถิด ไม่ให้เกินยี่สิบห้าคนออก”

พวกนางข้าหลวง หน้าแดง อายกะมิด
กะเมี้ยน ไม่มีใครกล้าเคลื่อนไหว

“ทำไมมันนั่งงอตัวอยู่อย่างนั้นนะ มัน
อยากแก้กายอยู่อย่างนั้นรึ? อีพวกนี้ เลว
จริง ๆ”

“มันอายนะสิเพคะ”

“เฮอ, หาผิด ๆ ให้มันสักคน ก็จะได้
อ้ายโรคช้อยโรคช้อย”

“เสด็จพี่, ผู้หญิงนะ ชอบที่จะรู้จักตัวคู่
ทุกข์กัน และได้พบว่าพลกปลุกความรักกัน
ก่อน ผู้หญิงมีความปรารถนาทั้งนี้ทุกคน
แหละเพคะ”

“จะให้มันรู้จักกันได้อย่างไรเล่าเฮอ ทัว
พี่เองก็ยังไม่มีรู้จะยกนางคนไหนให้ใคร นางคนนั้น
ให้ใคร แล้วตัวของมันเอง จะรู้ได้อย่างไร?
การจะพบกจากมารักกันนะ เอาไว้เมื่อแต่งงาน
แล้วนะแหละที่รู้สึก ชั่วเวลาประเคี้ยวเคี้ยว
ก็รู้เรื่องกัน และไม่มีเหตุอะไร ะมาเป็นก้าง
ขวางคอด้วย” ทรงชายพระเนตรไปทางฝั่ง
ข้าหลวงอีกครั้งหนึ่ง คงทอดพระเนตรเห็นแต่
ศีรษะและมือเท่านั้น ส่วนโฉมหน้าพวยซ่อน
เสียจนคิดพัน

“โอ, แม่รูปหล่อ ทำไมจึงได้ฮายกัน

นักหนาเช่นนั้น พวก มหากเล็กของข้าละก็
ไม่มีเหมือนพวกเจ้าเลยสักคน พอรู้เข้า
ข้าคร้านมันจะระโคกโคกเห็นอย่างไม่ว่ากลัวคอหัก
ที่เคี้ยว ฮ้าว, นั่งอยู่ทำไมล่ะ? ใครจะ
อาสาทำออกมาเป็นทว้อย่างสักคนหนึ่งซี” ไม่มี
มีใครเคลื่อนไหวสักที

“มัน เป็นโอกาสดี ของ พวกเจ้า แล้วนะ
ออกมาซิ” ทรงเร่งรัดอีก แต่ก็หาไม่มีใครหาญ
สักคนหนึ่งไม่

พระราชาผู้รักว่าคาญพระทัย จึงประกาศ
ว่า “พวกเจ้าคนใดที่แต่งงานจะได้รับของขวัญ
อย่างงามจากพระน้อง และมีมหากเล็กที่เช่น
เคี้ยวกัน คนใดแต่งงาน ข้าก็จะให้รางวัล

พ. ศ. ๒๔๗๖

พระราชาจอมตลก

อย่างเยี่ยมทีเดียว การแต่งงานจะต้องทำกัน
อย่างครึกครื้น พวกเจ้าควรระพลใจการ
แต่งงานอย่างนั้น” หันมาทางพระนาง “พวก
สาวใช้ของเธอมันเย็นอย่างไรไปหมดคะ?”

“พวกสาวใช้ของหม่อมฉัน ล้วนแต่เรียบร้อย
ทั้งนั้น เพคะ” เสกข์พธยาทรงหัวเราะ
“มันจะกลัวรับรองตกลงแต่งงานกับชายที่มันไม่
รู้จักตัวเขยวน เพราะเหตุใดคะ” เสกข์พธยา
พระประสังข์ให้มันแต่งงานกัน?”

“มันสนุกก็ รืออยู่แถวนี้” พธยาจะ
คุมให้สนุก การเช่นนี้ เช่นเมื่อก่อน เช่น
ของนางฉันอยู่ไม่ชยนะ”

พระนางถอนพระทัย แล้วมองที่หน้าพวก
ข้าหลวง

“เสกข์พธยาให้มันอาภักกันหมดแล้ว”

“ก็ใช่ มันน่าชมมันเขี้ยวหรือ” เสกข์พธยา
ทำอวยในเมื่อต้องการหาพวกที่ แต่ถามมันไม่
อาสาสมัคร เขาก็ช่วยเลือกให้พธยาแล้วกัน
จะเลือกไทยวอไทยได้ ความแต่เธอจะเห็น
ย้าย ๓ โมงวันให้ ได้แต่งงานกันในท้องกระ
โถกแล้วกัน” พระพาพวกมหาดเล็กของพธยา
เสกข์พธยาพาข้าหลวงของเธอไป เวลา
พธยาอื่น ๆ อีก จะต้องรีบไป”

เมื่อพระราชาเสกข์ไปแล้ว นางข้าหลวง

ทั้งหลายจึงแยกหน้าขึ้น มองดูตากันด้วย
ความยินดี ระคนกับความคนกลัว” สิ่งสำคัญ
มันคอยเตือนใจอยู่ว่า ในจำนวนพวกของหล่อน
นั้นแหละ จะต้องแต่งงานในวัน

พระมหาลัทธิรักษาภัยพวกเจ้าหญิงว่า “จะ
ทำอย่างไรกัน?”

เจ้าหญิงองค์หนึ่งกล่าวว่า “ก็พวกที่แก่ ๆ
ให้ไปก็แล้วกัน เพคะ”

อีกองค์หนึ่งว่า “พวกที่รุ่น ๆ ก็ดี”

องค์ที่สามว่า “เขาคนที่สวยที่สุด”

องค์ที่สี่ว่า “เขาคนที่ชั่วที่สุดก็ดีกว่า”

แต่พระนาง รีบสั่งว่า “เราต้องเอาใน
จำนวนข้าหลวงของเราทั้งหมดคนแหละ”

พระนาง สั่งคนไปตามนางข้าหลวง ที่มี
อยู่ในเวลานั้น ชั่วเวลาไม่ช้านัก นางข้าหลวง
ทั้งห้าคนก็มาประชุมกัน พร้อมหน้า พร้อมตา
จะหาคนที่ไหนแก่กันแก่กันแก่กันคนหนึ่งไม่มี มี
อยู่สองสามคนทนนว่าอายุค่อนข้างสูงกว่าเพื่อน
แต่ก็ยังสวยพริ้ง นอกจากนั้น ล้วนกำลังรุ่น
กระเตาะ กำลังสาวด้วยควมงามทั้งสี่ จะ
แปลกอะไร! คนสวย คนงาม ที่ไหน ๆ ใน
อาณาจักร ก็มาตก คดัก อยู่ในวังนี้แล้ว รวม
จำนวน ประมาณ ๒๐๐ คน

แต่ทั้งนั้นอย่างงาม สวมเสื้อลินขาว

อวยุทธ เอกจันทร์

เมษ

สระอากาศ นุ่งม่วงไหม สีต่าง ๆ หน้าผกผู้
จนนวลเป็นโย ผมเกล้าไว้เรียบร้อย และ
ประกายด้วยดอกไม้ต่าง ๆ เมื่อมานั่งประชุม
กันเฉพาะพระพักตร์พระมเหสีเช่นนั้น คุกคล้าย
เป็นส่วนสวรรค์ ซึ่งออกมาด้วยโฉมหน้าอัน
แสนหวาน น่ารัก สดชื่นทั้งส่วนกุศลภายใน
เวลาเช้าครั้ง

นางข้าหลวงที่มากทูลรับคำอธิบาย
เพียงเล็กน้อย ก็พากันทำหน้าแคง นัยน์ตา
สุกใสเป็นประกาย

“เราจะต้องแคงงาน— พวกเราเสียหาคัน
—เย็นวัน—แคงงานกับพวกมหาดเล็ก—โดย
กระแสน้ำของพระเจ้าแผ่นดิน”

มีเสียงพึมพำกันทวาท้องเหมือนกบเสียงดัง
ในวังหลวง ประสานกบเสียงเสียดเสียดสั่นและ
เสียงเครื่องทองรูปพรรณกระทบกันก้องกึก ๆ

พระนางรับสั่งว่า “มาพร้อมกันแล้วหรือ
ยัง?”

หัวหน้านางข้าหลวงสองคน ลูกขนนยแล้ว
ทูลว่า

“ครบแล้ว พระยาคะ มีขลุ่ย ๒ คน ลา
๒ คน มีทวาท้อง ๒๐๐ กว่า”

“เออละ, เราจะได้อะไรกัน”
เจ้าหญิง “เลือกขลุ่ยตัวเอกก็ได้”

พระนางไม่เต็มพระทัยที่จะทำโดยวิธีนั้น
เจ้าหญิงองค์หนึ่งออกความเห็น ว่า “คอย
ดูทางโน้นว่า เขา ระคึกเลือก กัน อย่างไร ก่อน
ก็กว่า”

“เออ, วิธินั้นแยกว่า”
จึงตกลงกันส่งคนหนึ่งไปสืบข่าวทาง พระ

ราชา ในระหว่างที่คอยอยู่นั้น พวกข้าหลวง
ก็เริ่มมีเสียงร้องแคงกันจากระหวน ยิ่ง
หัวเราะแคง ๆ ยิ่งกันหนักจะระงับออก

นางคนหนึ่งเอ่ยขึ้นว่า “ถ้าคนถูกเลือกไป
เห็นจะต้องตายเพราะความอายเป็นแน่”
อีกคนหนึ่งว่า “ฉันเหมือนกัน เห็นจะ
ต้องตายเพราะความโมโหเกิดขึ้นแน่”

นางคนที่สามขึ้นว่า “ทำไมนะ เราจึงต้อง
ถูกจับแคงงานอย่างนี้ คล้ายกับว่าเราเป็น
ควาย”

“สำหรับฉัน” นางคนที่สี่ ออกจะกำกวม
กว่าเพื่อน ว่า “ไม่เห็นขลุ่ย ระอ้าย พวก
มหาดเล็ก ฉันจะเลือกเอาไว้สักคนหนึ่ง
พวกมหาดเล็ก มันก็เก๊กโง่ง ๆ เรายังเอง”

“ข้างรั้วจริงนะ” อีกคนหนึ่งขัดขึ้น
“ก็ฉันเคยได้ยินมานะ” คอยอย่าง
หนักแน่น

ส่วนนางคนสวย สวมต่างหูเพชรงามเพื่อน

พ. ศ. ๒๔๓๖

พระราชาจอมตลก

ว่า “ท่อนะทำอย่างไร ถ้าท่อนถูกเลือก
ไป?”

“จะทำอย่างไร” เพื่อนคอย “ใครจะ
รู้ว่าทำอย่างไร?”

“ต้องยอมเขียนเสียให้สำเร็จ” นางท่างู
เพชร พกพลางหัวเราะพลาง

เพื่อนว่า “จะเขียนผลอย่างนั้น? ทารุณ
มากนัก มีแต่เมียจะต้องรักแล้ว”

แม้ท่างูเพชรหัวเราะว่า “อ้อ, นั่นเอง
ผู้ที่จะสมัครเขียนคนแรก ฉันจะทูลเสด็จ”
และแล้วท่อนก็ร้องร้องอยู่ เพราะถูกเพื่อน
คนนั้นหยิกเข้าให้

แม้ท่างูเพชร พก เมื่อ ตรึกตรอง แล้ว ว่า
“ถ้าเรารู้ว่าอะไรไหนเขียนดีกว่าใครได้ละก็
มหากเล็กคนหนึ่ง——”

“จริง ๆ ไร?”
“ถามขอชัคว่าโกงซะมิด”
“ยะ”

“ชอบหัวเราะเสมอ”
“ขอไปคนใช้ไหม?”
“ก็เหมือนซอสนั้นแหละ”
“เออ, เราจะทูลเสด็จ——” เพื่อน

เริ่มรุกเข้าข้าง แต่ก็ร้องร้องควรวญควาง
ก้วยพยเลย

เมื่อ นาง ขำพลาง ก็ไป สืบข่าว ทาง พวก
มหากเล็ก กลับมาแล้ว พระนางจึงถาม
กันว่า “พวกมหากเล็กกำลังทำอะไรกัน?”

“กำลังเล่น (gonyin seed) อยู่ ใน พระ
อุทยานทางบ้านเหนือ เพคะ”

“เล่นด้วยกันทั้งหมดหรือ?”
“ทั้งหมด เพคะ ผู้ใดเล่นแพ้ก็ต้องถูก
ชิงเรือนจำ”

“แล้วพวกที่ชนะล่ะ?”
“พวกนั้นแหละ คือ พวกที่จะได้แต่งงานกับ
พวกข้าหลวง”

“มันคงเล่นกันอย่างเต็มที่”

“เพคะ, มีพวกทหารพากันมาจัดการแข่ง
ขัน ขึ้นขันมาก พวก มหากเล็กจึงพยายาม
เล่นอย่างแข็งแรง”

พระนางเห็นพระพิศมัยคร่ำครวญเจ้าหญิงว่า
“แต่ผู้หญิงเรา เล่น (gonyin seed) ไม่
ได้”

“เล่นไม่ได้แล้ว จะ ทำอย่างไร กัน ละ
เพคะ?”

ไม่มีใครออกความเห็นว่าจะควรจะทำอย่างไร
ในที่สุดพระนางจึงสั่งว่า “จับสลากกัน
เถอะหรือ?”

เจ้าหญิง “ก็ไม่เห็นมีวิธีอื่นดีกว่าวิธีนี้”

อัยยิ เอกจินทร

เมษ

พระนางรับสั่งให้หาถุงมาใบหนึ่ง กับเม็ก
มะขามอีกเป็นจำนวนมาก

“ก็ออกมา ๒๕ เม็ก เขียนลงไปว่า
“เมย์” ทุก ๆ เม็ก แล้วนัยเพิ่มลงไปอีก
ให้เท่าจำนวนพวกของทั้งหมด ใส่ลงในถุง
เข้าไปให้กั เองก็ต้องหยิบขึ้นมาคนละเม็กทุกคน
คนใดได้เม็กที่เขียนไว้ คนนั้นจะต้องแต่งงาน”

เจ้าหญิงรักแรงแค็กเม็กมะขามไว้ ๒๕ เม็ก
และเขียนคำว่า “เมย์” ลงไปตามรับสั่ง แล้ว
จึงนับจำนวนนางข้าหลวงทั้งหมด

หัวหน้านางข้าหลวงคนหนึ่งค่อนข้างมีอายุ
ก็ค้านว่า “ยกเว้นเกล้ากระหม่อมฉันเสีย
สักคนเถอะ เพคะ”

พระนาง “ไม่ได้ซี”

“เกล้ากระหม่อมฉันแก่มาอยู่แล้ว”

“ยกให้แก่ไม่ได้ ทุกคนมีเหตุผลด้วย
กันทั้งนั้น”

เจ้าหญิงกระซิบพูดว่า

“ส่งสารเข้ามหาดเล็ก ถ้ามันมาได้ก็ยก
ขายมันเข้า”

พระนางทรงพระสรวล

“เฮอ, เองไม่ต้องอยู่ในเกณฑ์คัดเลือก
ถอก ยกเว้นให้เองคนหนึ่ง แล่นั้น—โน่น”
“ไปยืนนางข้าหลวงที่ส่งขายอีก ๒-๓ คน

“ข้าระคังกฎใหม่ คือผู้ที่จะเข้าเกณฑ์คัดเลือก
ต้องมีอายุไม่เกิน ๒๓ ปี และไม่ต่ำกว่า ๑๗ ปี
เจ้าหญิงช่วยแยกมันเป็นพวก ๆ ที่เถอะ”

เจ้าหญิงเสด็จเข้าไปใน หมู่ นางข้าหลวง
แยกพวกที่มีอายุเกินและอ่อนกว่าเกณฑ์อายุที่
พระนางรับสั่งไว้ข้างหนึ่ง เหลืออยู่แต่พวก
ที่กำลังสาวรุ่นกำลังดี รวม ๑๖๐ คน

พระนางทอดพระเนตรนางข้าหลวงที่อยู่ใน
เกณฑ์คัดเลือกด้วยความพอพระทัย ถึงกับ
ทราสออกมาว่า

“ถ้าเข้าเป็นมหาดเล็ก ข้าจะยกทานอภัย
ไม่”

เมื่อนับจำนวนเม็กมะขาม เท่ากับจำนวน
นางข้าหลวงแล้ว จึงใส่รวมลงในถุง เจ้าหญิง
ยกถุงขึ้นให้ ล้วน หยิบ เม็ก มะขาม ที่ละคน ๆ
เมื่อนางข้าหลวง สอดมือลงในถุง หัวอกก็
เริ่มกระพือม ขนลุก ด้วยความตกตะน หงายคา
แคงถ้ำ

ทุกคนแรก หยิบได้เม็กเปล่า ส่วนคน
ที่เจก พอมองกเม็กมะขามที่หยิบขึ้นมา ก็ร้อง
หวักขึ้น แล้วพยุหน้าลงกยพิน เจ้าหญิงหยิบ
ขึ้นมาดู บนเม็กมะขามเม็กนั้น มีอักษรมฤตย
“เมย์” เจ้าทวคนหยิบไม่ยอมเมยหน้าขึ้นค
ชชหน้ากยฝ่ามือ หมอมดยะแคคคิอกยูกยพิน

พ. ศ. ๒๔๗๖

พระราชาจอมตก

เจ้าหญิงร้องว่า “มะสิน เป็นคนแรก”

นางข้าหลวง พวกที่จับฉลาก รอคอยโดย
สวัสดิภาพแล้ว และพวกที่รอคอยการคัดเลือก
ยังไม่รู้ว่า จะเคราะห์ดี หรือเคราะห์ร้าย ต่าง
พากันมาลงมือถูกคัดเลือกแต่งงานคนแรก
ซึ่งกำลังร้องไห้สะอึกสะอื้น จนเนือตัวสน

พระมหาลีศรีว่า “จียโกไปเถอะ”

พวกสาว ๆ ต่างคนเห็นประหลาดใจ
อย่างสุดก้น พวกที่ยังมีใจบั้น นึกถึงหน้า
น้อง ครอบไปร้อยแปดพันเก้า มีคนเคราะห์ดี
อีก ๔ คน จียโกมีแค่เปล่า ๆ คนถูกไปก็คือ
นางข้าหลวงเพชรจะต้องจีย นางสอคมต้องไป
ในถุงแล้วหัวเราะอย่างไม่หวัคหัวน พทว่า
“จับฉลากหาผู้สัดคนหนึ่งเถอะ” แล้วหยิบ

เม็คมะขามขึ้นมาเม็คหนึ่ง พอคล้ายมีออก
ก็กดทะลึง พกไม่ออก เพื่อนสาวคนหนึ่ง
แย่งเอาไปกด แล้วร้องทูลเจ้าหญิงว่า

“เม็ช!”

เจ้าหญิงเฝยพระพักตร์มอ

แม่เพื่อนสาวจึงทูลว่า “มะชยุดา” เจ้า
หญิง ทรงเวทชอไว้

แม่เพื่อนสาวนั้น จียโกมีแค่เปล่า จิงเฝย
นางข้าหลวงเพชรว่า

“คืนหวังใจว่า พ่อมหากเล็กคนโปรด

ของหล่อน คงเล่น gonyin seed เก่งมาก”

นางข้าหลวงเพชรซัดคึกเคือก หันขวับมาทันท
“อย่าพุดมาก ไม่ใช่ของขบขัน ต้องรู้
ว่าเป็นของนากลัว ไม่ใช่ของเล่น”

นางข้าหลวงเพชรมองตรงไปข้างหน้า นัยน์ตา
แข็งกร้าว ในที่สุดการเสี่ยงเม็คก็สำเร็จ
เรียบร้อย นางข้าหลวง ๒๕ คน ถูกคัดเลือก
ออกมานั่งรวมกันอยู่ทางเบื้องซ้ายพระนาง

หญิงสาวที่รู้ตัวว่า จะต้องถูกแต่งงานเหล่านี้
มีสภาพคล้ายลูกแกะที่จะนำเข้าสู่พิธีชายฉกรรจ์
มีอาการสะทกสะท้านและตกใจไปต่าง ๆ บน
พวงแก้มชุ่มโชกด้วยน้ำตา มีไม่สิ้นเต็ม
คล้าย กับ ประจันหน้า กับ เคราะห์ที่กรรม ซึ่ง
กำลังคุกคามอยู่รอบด้าน

ครั้นบ่าย ๓ นาฬิกา ภายในท้องพระโรง
เต็มไปด้วยชาววังทั้งชายหญิง พระราชา
กับพระมหาลีศรี ประทับบนราชบัลลังก์ สະพรัง
พร้อมด้วยฝูงสนมกรมในและเจ้าหญิงครบถ้วน
ทางเบื้องซ้าย ฝูง อำมาตย์ราชสมันต์ แก่งตัว
เต็มยศ นั่งเป็นชั้นดี ทางเบื้องหลัง เจ้าหน้าท
ชั้นรอง ๆ ลงมา ทางเบื้องหน้ามหาดเล็ก

๒๕ คน กับ นางข้าหลวง ๒๕ คน คุกเข่า
เรียงเป็น ๒ แถว หันหน้าเข้าหากัน ค้างฝอย
ต่างแก่งตัวอย่างงังงาม พวกมหาดเล็ก

อยุธยา เอกจันทร์

เมษา

หน้าคำอ้อมเอียงด้วยความขี้แค้นและคนเห็น ทุก ๆ คน กำลังหันมึงที่แห่งคนองคิก นึกเร่งร้อน อยู่ในใจ และขยับนิกเลยไปว่า เมื่อไรหนอจะถึงเวลาอันแสนสุข ต่างคนต่างขมิบขมิบ แก้ม แทะระแตก มองคนนางข้าหลวงสาว ๆ ที่อยู่ตรงกันข้าม ที่ละคน ๆ แล้ว กระซิบกระซาบกัน ในใจให้สงสัยกันว่า ริมฝีปากแดง ๆ ปากไหนหนอ ที่เขาจะไ้จู๊ย เอวบาง ๆ กระทั่งรักอันไหนหนอ ที่เขาจะไ้กอดอกสอสมัสนี้ แต่ละนาง ช่างสวยน่ารักเสียจริง ๆ และคนหนึ่งในจำนวนนั้นแหละ จะต้องเป็นของเขา

ฝ่ายนางข้าหลวงก็กระดากอ้าย เนื้อตัวสั่นไหวหวาทหวี ไม่กล้าเงยหน้าขึ้นดูชายหนุ่ม หรือ มองหาว่า ขาขีเระที่ จะส่งชายคนใดมาเป็นสามี นิ่งมกมกหนาพอน ถึงเช่นนั้นก็ยังออกเห็นชายหนุ่มมองมาทางตนไม่ได้ เพราะข้าเลื่องตาเพียงเล็กน้อยก็จริง แต่สามารถเห็นอาการใด ๆ ได้มากมาย

นางต่างหูกเพ็ชร กระซิบบอกเพื่อนว่า “คุณพวกรวมหกเล็กนั้นซิ มองเราอย่างกระระกระยุบกัน”

เบื้องหลังทางท้ายท้องพระโรง มีผู้คนมากันแน่น พวกเสนายกกับภรรยาข้าง พวกมหาดเล็กและนางข้าหลวงและราษฎรอีกหลาย

ร้อยคน ส่วนบริเวณภายนอก พระอาทิตย์กำลังส่องแสงอ่อน ๆ อย่างงดงาม ฝูงนกร้องเพลงอันไพเราะอยู่ในพระอุทยาน

พระราชาธิบดีสั่งกับพระมหาลักษณ์ว่า “นี่—พวกมหาดเล็กของพ่อ ๒๕ คน นั้น—นางข้าหลวงของเธอ ๒๕ คน เหมือนกัน แต่เรายังไม่ได้จับคู่ไว้เลย”

พระนางทูลว่า “ควรจะใช้วิธีจับสลากอีก”

“ก็ทำเดี๋ยว แต่เราจะทำอย่างไรล่ะ?”

“เขียนชื่อพวกผู้หญิงลงในกระดาษสลากซิเพระ แล้วให้พวกมหาดเล็กมันจับขึ้นมา”

“วิเศษก็เดี๋ยว เธอทรง”

เจ้าหญิงวัยสิบสองขวบ เขียนชื่อลงในสลากขณะนั้น นางข้าหลวงที่เป็นเพื่อนกับนางต่างหูกเพ็ชรเข้ามาทูลกระซิบกระซาบ สังเกตเห็นเจ้าหญิงแบ้มพระสรวล แล้วส่งพระเคียวรับร้อง พระราชาร้องขึ้นว่า “อย่าชักช้านัก

มันกำลังอยากจะทำงานกันเต็มที่แล้ว”

กระดาษที่เขียนแล้วก็มีมันลงใต้ตูด เจ้าหญิงกวักพระหัตถ์เรียกนางข้าหลวง ที่เข้ามากระซิบเมื่อให้มาช่วยเหลือ ถอดถุงสลากเคียวไปทางพวกมหาดเล็ก แฉกเหวี่ยงทิ้งหลายเวลานั้นปากกันส่งย นิ่งหงทาคึกกับความคนเห็น

พ. ศ. ๒๔๗๖

พระราชาจอมคลกิ

พวกมหาเล็กผลกกันจับสลากกัลละคน คล ทเคมี

อ่านชื่อแล้วก็จะจับพวกกัน

พระราชาธิบดีสั่งถามว่า “จับหมดทุกคน

“จะมี ของกันซื้อ มะมี บอกทีละอะไร?”

คนไหนกันเร็ว”

“หมดแล้ว เพคะ”

“จะไปรู้อะไร ของกันซื้อ มะเด แก้วรัก
ทัวใหม่ละ?”

จึงทรงประกาศขึ้นว่า “เจ้าพวกผู้ช่วย
จงไปหาผู้หญิงที่เย็นเมียบของเจ้า แล้วพามาหา
ข้าเถียว”

“กันเข้าไว้ว่าคนเล็ก ๆ ที่มีคอกกหลาย
นั้นแหละ ของกันซื้อ มะป”

พวกมหาเล็กรีบวิ่งออกไปแถวนางข้า

พอเจ้าหญิงผ่านเลยใครไป ก็มีเสียงกระซิบ
กันทัน แล้วจึงร้องกันนางข้าหลวง คล้ายกับ
จะอ่านสัทนามนางที่มีชื่ออยู่ในกำมือของตน

หลวง กระซิบถามกันว่า “หล่อนชื่อ มะมี
ใช่ใหมะ?” “มะป อยู่ไหน?” ไม่มีใคร
รู้จักตัวนางข้าหลวง ที่จะเป็นภรรยาของตนสัก

มหาเล็กคนหนึ่ง ประหลาดใจมากกว่า
เพื่อน คือ คนที่วางยันทาโกงนั่นเอง ขณะที่
เขายกมือลงในถุงอย่างรีบร้อน มีมือหนึ่ง
อยู่ข้างในยกเย็บสลากลงในมือเขา เมื่อคล
ออกอ่านแล้ว เขาคงรีบจะหย่อนขานด้วยความ
กัใจ พอถึงพระเนตรเจ้าหญิง และนัยน์ตา
ของผู้ช่วย ซึ่งกำลังหัวเราะกัน และมองเขา
อยู่ก่อน เขาก็เลยหัวเราะตอบ แล้วจึงรีบ
มองไปทางแถวนางข้าหลวง เพื่อดูท่าทางผู้แพ้
ที่กำลังส่องแสงแวววาวอยู่ทางท้ายแถว เมื่อ
พบแล้ว ก็ไม่ยอมเคลื่อนส่ายคาไปก่อน

คนเคียว นอกจากมหาเล็กที่ชื่อ หม่อง
ไปคน เขาก็ไปหานางข้างที่แพ้ที่เคียว และ
กระซิบบอกว่า “หล่อนเป็นของตนเองแหละ
อะ” แล้วจึงรีบมือนาง พามาคุกเข่าลงตรง
หน้าราชบัลลังก์ ในไม่ช้าพวกมหาเล็กที่
ได้พบกับคู่ของตนแล้ว ก็พามาคุกเข่าที่ละคู่ ๆ

พระราชาทรงโสมมัสต์เป็นอย่างยิ่ง ครบ
กับพระเมสสิว่า “น้องรัก, จะมีอะไรอีกเล่า
ที่คิดว่า คุ้ม, มันช่างสมกันทั้งนั้น”

พระนาง ทอพระเนตร นางข้าหลวง ของ
พระองค์ แล้วจึงทรงยิ้ม “สงสารนางพวกนั้น
มันช่างตกอกตกใจเสียจริง ๆ”

ไม่ช้านัก การจับสลากก็เสร็จ เพราะ
มี ๒๕ ใบเท่านั้น เจ้าหญิงจึงเสด็จไปประทับ

“ประเคียวมันก็หายตกใจ เราแจก

อยุธยา เอกจันทร์

เมษา

ของขวัญให้มันเถอะ”

หีบใหญ่ ใส่ ของขวัญ ถูก นำ มา วาง ลง
ตะเพาะพระพักตร์ พระมเหสีทรงหิบบำโล
ตั้งเพชร สร้อยคอหิบบัม และบันยักผสมมรกต
ประทานให้กัญคุ้มแต่งงานใหม่ คู่ละอย่าง และ
บงกชให้ฝ่ายชาย เป็นผู้แต่งให้เจ้าสาวของเขา
เคยวันนั้น มหาทเล็ก ต่างเอาเครื่องเพชร
สวมใส่ก่อนแซน อันเรียวงาม และช่วงคออัน
อ่อนนุ่มของคู่รักของตน มีแปลกอยู่ที่คันทาง
ท่างหิพเพชร คือเมื่อไปคน คู่ของทล่อนเลียบ
บันยักผสมให้ ทล่อนร้องกราง ออกมาเยาๆ

“เก็กหน้าโง่ มันเขี้ยวเขาไม่ใช่หรอะ”

ทล่อนพ้อคู่รัก

เมื่อพระราชอาประทานหญิงให้แก่ชายทั้งนี้
ถือกันว่าได้แต่งงานกันถูกต้องตามกฎหมาย
ไม่มีข้อไขอย่างไ้อีก นอกจากว่าเข้างทั้งสอง
เป็นผัวเมียกันถูกต้องตามประเพณีแล้ว

พวกที่มากท่างพลอยปล้มใจไปค้วย บ้าง
ถามกันว่า คู่ไหนที่ส่วยที่สูก? คู่ไหนจะ
เหมาเรกัน สมกัน? แต่ไม่มีใครระคอบถูก

มหาทเล็กคนหนึ่ง ซึ่งแอบคอบอยู่ท่างๆ
ว่าฟังกัยตนเองว่า “กิละ ค้อไปเราระค้อง
ทักเก้น gonyin seed ให้เก้ง”

พระมเหสีรับสั่งว่า “นั้กเข็นมากแล้ว

ไปในสวนกันจะคึกกว่า พวกแต่งงานใหม่จะ
ไ้ไปค้วย สวนของเรากว้างขวางมาก”
แล้วก็ทรงพระสรวล

พระราชอาตรัสชมว่า “เขื่อนข้างฉลาดนัก
ก็เหมือนกัน เราไปกันเถอะ”

ภายใน ท้อง พระโรง เริ่ม มี เสียง คุย กัน
ออกความเห็นต่างๆ ในสิ่งที่ได้เห็นมา สักคัว
ก็ย้อยกันกลั้มทค คงมีแค่พระราชอา และ
พระมเหสีเสด็จไปสู่พระอุทธาน มีคัวแต่งงาน
ใหม่ และมหาทเล็กอื่น ๆ ๒-๓ คน ตามเสด็จ

พระอาทิกย์ลอบตำลาง ในพระอุทธานจึง
ค้อยรมขึ้น พวกนกเล็ก ๆ พากันบินไปบินมา
หาอาหารในเวลาเย็น ปลาเล็ก ๆ กระโจน
ให้เห็นตัวในอ่างใหญ่ สายลมอ่อน ๆ พัดมา
จากทางทิศใต้ คลุกเคล้าก้วยกลิ่นบุปผาชาติ
อันหอมหวาน พระราชาทรงนำค่านิระตาม
วิถีปลอดไปร้อง ไม่มีคันไม้ปักคลุม พลาง
ทวีสัสพียอกและทรงพระสรวลคึยพระนางอย่าง
สำราญพระทัย จากทางสายนั้น มีทางแยก
ออกไปได้หลายทิศทาง ไปทางกอไผ่ข้าง
ซุ้มคันไม้ข้าง คกไป เคียวมา ไม่เป็นสำ
“อย่าคังม้อฉนั้นอย่างนั้นซิ” เสียงนาง
ท่างหิพเพชรว่า
“ไปทางนั้นเถอะน้า” มหาทเล็กคู่รักชวน

พ. ศ. ๒๔๗๖

พระราชาจอมตลก

“ไปไหน?”

“ไปตามทางนั้นแหละ ฉันอยากจะคุย
กับหล่อน”

“คุยกับใคร” หล่อนกระซิบตอบ

“มีคนมากมาย ไม่ชอบ ไปที่ไหนก็กลัว
เจียน ๆ คุ ไปสิ”

หล่อนจำเลื่องกฤษณ์คร่ำครวญแล้วตอบอ้อมแอ้ม
ว่า “ก็ฉันกลัว”

แต่เมื่หากเล็กหนุ่มกระแจะไหลเข้าหาแล้ว
ว่า “หล่อนเป็นเมียฉันแล้วนะ ไม่ต้องกลัว
อะไรหรอก หลบจากชะนวนไปก็ฉันเถอะ ไป
ทางโน้น อากาศเย็นก็ เราจะได้มีโอกาสน
คุยกัน ฉันมีเรื่องพูดกับหล่อนมาก”

“ประเดี๋ยว สมเด็จพระนาง” หล่อนท้วง

“โอ, พระนางไม่ต้องการใช้ อีกแล้ว ไป
กันเถอะ” แล้วเมื่หากเล็กก็ฉุดหล่อนไป

พาเข้าไปในตรอกในซอก ลับหายเข้าไป
ในหมู่ซุ้มไม้ เจ้านกน้อยทูลู้งเชิงหนุ่มสาวก็
ส่งเสียงร้องทักด้วยยินดี ทั้งสองวิ่งเร่
ขึ้นเทิ่งใจ ภายในที่ซ่อนลับตาคนนั้น

ในพระอุทยาน ยังมีกรอกชอกเล็กอีก
หลายแห่ง สองข้างทางปลูกพันธุ์ดอกไม้
สีสดงดงามไว้ประดับ มีพันธุ์ไม้เลื้อยขึ้น
เขียวเย้ย นกเขาคุเกาะช่อนอยู่ในเงาไม้ ร้องกู่

อย่างเสนาะ แม้ธรรมชาติต่าง ๆ ใดให้ความ
เพลิดเพลินอยู่แล้วจนปานฉะนี้ คู่แต่งงานก็
ยังมีวัยเลื่องออกจากชะนวน รุ่งมีอีกนหลาย
เข้าไปตามตรอก ตามซอก ที่ใด ๆ

ยิ่งเหลืออีก ๒๓ คู่ ที่ยังตามเสด็จอยู่ ไป
เสียดอีกคู่หนึ่งแล้ว เหลือ ๒๒ อ้าว—อ้าว—
นั่นก็อีก เหลือ ๒๐

พระราชากับพระมเหสี คงทำเนิรต่อไป

พระนางกระซิบทูลว่า “เสด็จพ่ออย่าเหลือ
ไปทางหลังเขื่อนอันซอกเขียว เพคะ” พระ
ราชาทรงพระสรวล

เมื่อชะนวนข้ามสะพาน มีคู่แต่งงานตาม
เสด็จเพียง ๑๕ คู่เท่านั้น หัวชะนวนมุ่งตรง
ไปทางทิศเหนือพระอุทยาน เวลานั้นกำลัง
มีกลดทุกที และดูเหมือนว่ายังมีอีกเท่าใด คู่
แต่งงานก็ยังหายไปเท่านั้น ขณะนั้นอยู่เพียง

๕ คู่ พระราชากับพระมเหสีจึงเสด็จกลับ
ประทับบนพลับพลา แสงอาทิตย์ทยอยเย็น
ส่วนน้อยที่สุกนั้น จัวยุบย่นชอกเขาซึ่งอยู่ไกล
ลิบ ๆ ในพระอุทยานมีกลดมาก

พระราชา “คู่แต่งงานใหม่มีนหลายหน้
กันไปไหนหมด?”

เจ้าหญิงทูล “หลบไปหมดแล้ว เพคะ”
“ไม่เหลืออย่างสักคู่หนึ่งเขียววี?”

อุทัย เอกจันทร์

เมษ

“ไม่มีเลย เพคะ”

ทรงพระสรวลลั่น พระราชารัวยสั่งว่า

“ใครอย่าไปเรียกมันมานะ”

คำวนั้น ได้มีการแสดง ขีระยาขึ้นทาง
เฉลียงปราสาททันที พระราชากับพระมเหสี
ประทับบนพระแท่นสูง แวดล้อมด้วยเจ้าหญิง
นางกำนัล และเสนายศต่าง ๆ ส่วนทาง
เบื้องซ้าย มีคู่แข่งงานนั่งอยู่สลับสนทนากลุ่มสาว
นั่งเคียงกันเป็นคู่ ๆ น่ารักไม่ใช่น้อย ฝ่ายหญิง
สงบด้วยเสียงอวย นัยน์ตามองคำ แต่ส่วน
ฝ่ายชายหน้าแดงก่ำ นัยน์ตาไม่ค่อยอยู่สุข
คอยนั่งกระแฉะเบียดชิดก้นของกัน และ กระซิบคุย
ด้วย แม่สาว ๆ ไม่กล้าพูดคอย ไก่แม่เม้ม
ริมฝีปากและกระพริบตาอยู่ปริบ ๆ บางคน
คิดคะนองรัก ไขว่คว้าข้อมือมาลูบคลำ แต่
นางก็กระซอกมาเสียทันที ทุเหมือนไม่มีใคร
เอาใจใส่ระยำเสียเลย เพราะต่างคนต่างเล่น
ทอดให้กันดูก็สนุกสนานอยู่แล้ว พระราชาพอ
พระทัย ชายเนตรก็บ่อย ๆ

ทรงรับสั่งว่า “พวกมหากเล็ดของพม้น
ก็มาก”

พระนางทูลว่า “หม่อมฉันรู้สึกวิตกแทน
นางข้าหลวงของหม่อมฉัน”

พระราชาทรงพระสรวล “เวลานี้คุณมัน
มันเท่านั้นแหละ ทุซี้, กิริยามันแปลกตา

สงบสงบเหมือนกบหนูน้อยใกล้แมว พ้อยาก
รู้กันว่า ที่มันหายไปทีละคู่ ๆ ในส่วนนี้ อ้าย
เจ้าผู้ชายมันพูดอะไรก็เมื่อยของมันบ้าง”

พระนาง “ผู้ชายนะ ะพูดอะไร”

พระราชา “พูดหวาน ๆ อย่างนั้นซิ เธอ
ยังไม่ลืมไม่ใช่หรือ?”

“เพคะ ล้วนแต่หาความจริงมิได้”

“แต่ทุเหมือนเธอ ก็ยังเชื่อยอยู่นั่นเอง”

พวกเข็นว่าก็ขีระยาสลับกับร้องอย่างสนุก
สนาน ประทับพูดไว้วางใจ แตรวง
บรรเลงเพลงเสียงต่ำ ๆ ครางเออ ๆ ทุกสิ่ง
ทุกอย่าง เป็นเกียรติยศของผู้ที่แต่งงานใหม่
ทั้งนั้น ตลอดจนเนื้อเพลงที่ร้อง นางนักร้อง
ก็ประคองขึ้นเป็นคำอวยพรให้คู่หนุ่มสาว นำ
เปลือกลิ้นไถนก็ กำลังสวຍ กำลังงาม
กำลังหนุ่ม กำลังสาว และกำลังแข็งแรง

พระราชารัวยสั่งว่า “นางสาว ๆ กำลัง
ฉันเห็นสวรรค์อยู่ไร ๆ กิริยาอาการของมัน
ไม่เหมือนเมื่อสักครู่นี้ ที่แรกท่าทางของมัน
คน ๆ กลัว ๆ แต่เดี๋ยวนี้พแนใจว่า มันไม่
เย็นเช่นนั้นแล้ว ในเวลาอีกวันใหม่ ๆ เช่นนี้
ผู้หญิงสาวเปรียบเหมือนสัตว์ป่า ที่กำลังคนและ
เปรี้ยว แต่พอเจ้าผู้ชายเอามือยกลงไปในมือ
มันเท่านั้นแหละ ทุซี้, กิริยามันแปลกตา

อโยธยา เอกจันทร์

เมษ

เจ้าทั้งหลายมาเพื่อจะบอกว่า ข้าจะเสียใจมาก
ถ้าเมียของใครพูดกับฉันว่า “ถ้าข้าไม่ถูก
กับข้า ข้าก็ไม่ขอแต่งงานกับแกเช่นอนชาก”
ขออย่าให้เขินแก่เราเช่นที่เวลานี้เลย เพราะฉะนั้น
ข้าขอบอกกับเจ้าว่า ถ้าผู้ใดรู้สึกไม่พอใจผิว
ที่ข้าเลือกให้ก็ให้อย่าเสีย แล้วจะกลับไปเป็น
ข้าหลวงอย่างเดิมก็ได้ ข้าไม่อยากจะเห็นพวก
เจ้าทั้งหลายไม่มีความสุข ฝ่ายข้างเจ้าผิว
ที่ถูกเมียอย่าไป ไม่เป็นไร ข้าจะหาเมีย
ให้ใหม่ และเป็นการดีเสียอีกที่ใดพรคนหนึ่ง
แล้วได้ใหม่เขมอีกคนหนึ่ง เพราะฉะนั้น
เจ้าจงครองตัวให้ดี คนใดที่ต้องการไม่มีความสุข
อย่างเดิม ก็จงอย่าขาดจากกันเสียเลยจน
ใครองเพชรพลอยของข้าต้องคนหมดแล้ว
กลับไปเป็นข้าหลวงอย่างเดิม”

เจ้ายกรียเหมือนอนชาก็ พวกคนมหาดเล็ก
เจยหนา ชัน มงกุฏ พระราชา กว้าง ความ ยุ่งใ
ส่วนพระนางพลอยเป็นทุกข์ไปทั่วๆ ทุก ๆ
สาวยก หน้มารวมกันนางข้าหลวง ต่างคน

ต่างนั่งกันไม่พูด

มีนางข้าหลวงคนหนึ่ง ขยิบระลอกขึ้น แต่
พอเจ้าผิวก็ฉกจนหายไปหมดแล้ว แต่พอเห็นตา
ของเจ้าผิว มีทั้งตกใจและวิ่งวนเข้า นางเมีย
ก็เลยนั่งคิดอยู่คนเดียว

นางข้าหลวงอีกคนหนึ่ง ขยิบระลอกขึ้นบ้าง
แต่พอเธอมีคนพินจะขึ้นควงขึ้น พระจันทร์ก็
ส่องแสงสะท้อนจากสวอยเพชรที่ขอมือขึ้นเขย
ย่นตา ทำให้เธอหันกลับไปดูที่หนึ่ง จึง
เหลือใจตามากขึ้นแล้ว และแล้วก็ขมระมัย

หย่อนตัวลงลงอย่างเดิม
นั่งเจยกันไปเป็นนาน

ภายหลังพระราชารับสั่งขึ้นว่า “ว่า
อย่างไร ข้ากำลังคิดอยู่”

ยังคงไม่มีใครเคลื่อนไหวตัว พระราชา
เห็นพระพักตร์มาทางพระเมรุแล้วปล่อยก็าก
ออกมา ฝ่ายพระเมรุก็ปล่อยเสียก็ก เจ้าหญิง
กับพวกที่เฝ้าอยู่ก็ไม่ได้เลยปล่อยชนชาใหญ่

เงินค่าทำขวัญ

ของ ส. มีมทา

ชายหนุ่มหน้าตาหมกหม่นกำลังชะลอฝีเท้า
รถจักรยานยนต์ของเขาไปตามถนนกรุงเกษม
ตอนเช้าสะพานขาว มุ่งหน้าไปทางยศเส ขณะ
นั้นเคอโลโตกำลังสับสน แล่นมาตามถนนหลาน
หลวง จะเลี้ยวซ้ายมาทางนางเลิ้ง แต่เพราะ
ผู้ขับขี่ยังไม่มีควมชำนาญพอหักเลี้ยววงกว้าง
มากเกินไป เคอโลโตจึงแหล่ผลออกไปทางขวา
กระแทกเอาจักรยานยนต์ของชายหนุ่ม กระเด็น
ไปล้มอยู่ริมคลอง เพราะหักผู้ขับขี่ก็เลย
กลัวความว่องไว แต่กระนั้นเขาก็ยังหักกระเด็น
กลงไปตามถนนหลายทอด ซึ่งต้องพักเข้าไม่
น้อย

พอเสียงสควีสาวในแ่งร้องวาย เจ้าเคอ
โลโตก็หุบคิ่งอยู่บนพื้นถนนยางอัสฟัลท์

คนขี่จักรยานยนต์เื่อง เป็นชายหนุ่มท่าทาง
ประเปรียว หน้าตาอึมเึม มีหนวดบาง ๆ บน
ริมฝีปาก ผิวหน้าแสดงว่าคงได้ผ่านยุโรปหรือ
อเมริกามาแล้ว เขาโคกลงมาประคองชาย
หนุ่มเจ้าของจักรยานยนต์ให้ลุกขึ้น

“คุณเจ็บมากไหม?” เขาริษถาม “ผม
รู้สึกเสียใจในเหตุที่เกิดขึ้น มันเป็นความผิด
อย่างร้ายแรงของผมทีเดียว”

ชายหนุ่มเจ้าของรถจักรยานยนต์ เียง
หน้าขึ้นก็รู้สึกขอบคุณกว่าใครที่โหน นายศรี
พิมลเทศ บุตรชายคนเกี้ยว และ ทายาทของ
มหาเศรษฐีผู้มั่งคั่งที่สุดในสยาม เขาเพิ่ง
กลับจากอเมริกาผ่านยุโรปเมื่อคืนก่อนที่แล้ว
มานี้ หนังสือพิมพ์ทุกฉบับในกรุงเทพฯ ลง
ข่าว และ ภาพถ่ายอย่างเกรียวกราวเอิกเกริก
พระนคร ฉะนั้นทุกคนย่อมรู้จักเขาดี

“ไม่มากมายนักหรอกครับ” ชายเจ้าของ
รถจักรยานยนต์ตอบ “รู้สึกซาซึก ๆ และ
เจ็บ ๆ ที่ผลตลอกปอกเขย่งข้างเล็กน้อย แต่
อายนั่นสิครับ” “เขาจะไปตรจักรยานยนต์
ซึ่งนอนอยู่ริมคลอง ซึ่งมีอาคารบูยสลาย
ทั้งคัน แขนเกิ้ลหัก, ตะเกียงแตก, ล้อซึกเขี้ยว
เกือยเป็นรูปไข่ ฯลฯ” “ก็ออกจะเต็มทีมาก” มือ
ซึกผู้ดูแลและทราวยตามทั่วไปทาง

ส. มีมทา

เมษ

“นั้นควรระโทษผมอีกเหมือนกัน” ลูกชายมหาเศรษฐีกล่าว “เฮาเถระครับ, ผมตกลงเสียค่าทำขวัญให้คุณรวมเบ็ดเสร็จ ๕๐๐ บาท แต่ว่า ——”

ชายเจ้าของจักรยานยนต์ทำตาโต ๕๐๐ บาท, มันมากกว่าราคารถเขาเกือบ ๔ เท่า แม้จะ คิดค่า ยารักษาบาดแผลด้วย ก็ อีก ไม่กี่ สตางค์

“๕๐๐ บาทคุณยังไม่พอใจอีกหรือ?” นายพิมลเทศ เลิกหัว “ถ้าเช่นนั้นผมให้เงิน ๘๐๐ บาท แต่คุณต้องไปทำการปร่าดประนอมกับผมให้เสร็จ เกิดซากที่ โรงพักนางเลิ้งให้เงินหลักฐานเสียก่อน”

“มันมากมายสำหรับผมแล้ว ๘๐๐ บาทของคุณ แต่ ——” เจ้าของจักรยานยนต์ล้วงนาฬิกาพวงขลุ่ย “อีก ๑๐ นาทีจะบ่าย ๔ โมง ขอให้ทำขวัญด้วยวิธีอื่นเถิด, อย่าชักช้าเลยคุณ”

“ทำอย่างไร?”

“ไปรบกวนไปส่งที่สถานหิวลำโพงภายใน ๕ นาทีนี้ เป็นดีที่สุด”

“โคกชันมาซิคุณ” ลูกชายมหาเศรษฐีเรียก, ชายหนุ่มโคกเข้าไปนั่งเคียงคู่, ทั้ง

ชาวรถจักรยานยนต์ ให้อยู่ในความอารักขาของตำรวจที่ส่ายไปพลางก่อน เกอโสโต้เก้ง วิ่งปรากไปตามถนนกรุงเกษม รวากับลมพัด

๒ นาทีครึ่งถึงสถานหิวลำโพง ชายหนุ่มรุมมือลูกมหาเศรษฐีวิ่งเข้าไปที่หมู่ชายหลายคนที่ยืนอยู่บนลานศาลา เขาถึงเอาของสี่ขวาดใหญ่ของหนึ่งในกระเป๋าส่งให้กับชายกลางคนสวมแว่นตากบรอยทอง ยืนอยู่ในหมู่นั้น

“ถูกต้องนะครับคุณพระ, แล้วไปรบกวนรับให้ผมด้วย”

ผู้ถูกขานนามว่าคุณพระรับของไปพลิกดู เห็นถูกต้องแล้วเซ็นนามในใบรับให้เขา

“ผมเซ็นทุกข้อเสียแล้ว” คุณพระว่า “นึกว่าคุณมาไม่ทันเวลารถไฟเสียแล้ว”

“รถจักรยานยนต์ของผมไปชนกับรถของท่านผู้หนึ่งผมจึงขอร้องให้มาส่ง ม่ายังนี้ผมก็เห็นระอวทวายเหมือนกัน”

เมื่อรถไฟออกจากสถานไปแล้ว, ชายหนุ่มยังเห็นนายศรี พิมลเทศส่งสย้อยู่มากมาย จึงอธิบายว่า

“ผมก็นำหนังสือสัญญาสำคัญฉบับหนึ่งมาให้คุณพระ ให้ท่านรถเทียบวัน ถ้าพลาด

พ.ศ. ๒๔๓๖

เงินค่าทำขวัญ

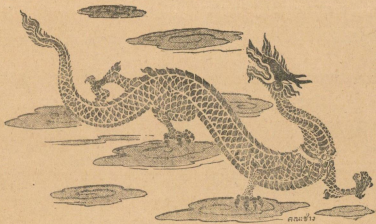
ไปผมนะต้องถูกปรับ ๑๐๐๐๐ บาท คุณจะ
ให้ค่าทำขวัญผมนะ ๘๐๐ บาทแต่ต้องให้ผมไป
โรงพักแปลว่าผมนะต้องไปเสียเวลาที่โรงพัก
ไม่ต่ำกว่าครึ่งชั่วโมง นั่นคือความเสียหาย
วายวอกของผมในเมื่อผมมาส่งหนังสือสัญญา
ฉบับนี้ให้ไม่ทัน ฉะนั้น ผมจำต้องทั้งเงิน ๘๐๐
บาท โทษขอรับรองให้คุณอาจารย์นายมาส่งผมที่
นี้เป็นค่าทำขวัญแทน, เรืองมีเท่านั้นเอง”

“ແມ່, ເຮືອງຂອງທ່ານຍັງຄົງຍ້າຍເງິນຮ່ວມ

หรือภาพยนตร์ไทย อย่างไรก็ตาม ถ้าผม
จะทั้งให้รดคุณ ต้องเหลวแหลก เพราะความผิด
ของผมฝ่ายเดียวก็ไม่เหมาะอยู่นั่นเอง ขอนาม
บัตรให้ผมสักฉบับ, แล้วผมจะรบกวนให้เขียนที่
เรียบร้อยแล้ว”

“ขอพระคุณอย่างยิ่ง” เจ้าของรถจักรยาน

ย่นครึ่งวงนามบัตรยื่นให้, และ ขณะที่จะพูด
ข้ามมาเตรียมใจไว้แยกไป เขาหยุดยั้งนั่งมอง
ยิ้มและถอนหายใจยาวด้วยความโล่งอก

๑ คำเชิงดวง ล้วงสทางค์ อยู่ข้างร้อน
กลาคน้อย ใจร้อย แสนกะโพ

ทั้งคอยสั่น ขนอนชั่ว กลัวระโพลง
แพ็คันโก่ง หลายหมื่น หลงคันเฮย ฯ

พระศรี นิลพนธ์

ความรักที่ถูกละเลย

ทรรพ.

คนนั้น พระจันทร์เต็มดวงส่องแสงสว่าง
อยู่กิ่งฟ้า ภาวใหญ่อยู่ดกชยแสงสยเลื่อน
ไปภายในอากาศอันเว้งว่าง ก้อนเมฆบาง ๆ
ค่อยคลานตามลมมาแต่ไกล

ณสนามหญ้าหลังบ้าน นายวิเชียร ความ
สุขุม ทนายนามคนสำคัญ จังหวัดหนองคาย
ท่ามกลางแสงจันทร์ฉาย—และเสียงรัวทรวง
ท่ามกลางแห่งความหอมหวาน แห่งช่อราตรี
และความงามของธรรมชาติ มยุรีเงยหน้า
ขึ้นชกเขี้ยวขึ้นมองชายหนุ่มคู่รัก แล้วเมิน
เหม่อไปยังขอบฟ้าโน้น สองมือขยซ้ายฝ่าห่ม
โดยมิได้กั๊กใจ

“พระนคร — กรุงเทพฯ” หล่อกันพูด
เสียงสั้นเครือ “พี่ไปแล้วรีบกลับนะคะ
คุณพี่ต้องนึกว่า เวลาทุก ๆ วินาทีที่ล่วงไป
แล้ว หมายถึงความสุขของน้องที่เสื่อมถอย
ทั้งหยากนาคางบนยอดหญ้าเมื่อต้องแสงแดด”

ชายหนุ่ม รูปร่างค่อนข้างสูง ผิวขาว
หน้าคำคมคาย ค่อย ๆ เสยเส้นผมอันละเอียด
อ่อนของหล่อนขึ้นด้วยความสงสาร

“สวรรค์ย่อมเป็นพระยานในเทศน์ มยุรี
เอ๋ย—มยุรี เป็นหัวใจที่บริสุทธิ์แท้จริง และ
เป็นทรวงใจเกี่ยวของพทมอยู่ พ้อยู่ยาวนานไม่
ไถ่ไถ่เกินหรือทอก ยอกรัก เราจะต้องพบกันอีก
พร้อมกับความสุข และการมั่นใจ ตามที่
ตกลงกันไว้แล้ว”

สาวน้อยถอนใจ พุคศิระลงบนไหล่ชาย
คู่รักในอาการระอื้นน้อย ๆ เป็นนาน ฝ่ายชาย
พรั่นเพื่อปลุกปลอบใจสาวรัก ขณะนั้น พิกุล
ยุนนาศ ก็ยังออกตรง ปราศจากอาการไหวถึง
คางภาวถายตามาอีกครั้งหนึ่ง แล้วเงยหน้าไป
ทุกสิ่งอยู่ในความสงสัยเจียวย เลี้ยงแตรวงที่
ยรรเลงส่งเสียงมาจากโรงภาพยนตร์ได้เจียวย
ลงแล้ว นอกจากเสียงเด่นแห่งหัวใจ และ
เสียงอึกซึ้งของ มยุรี เท่านั้น
“อย่าร้องไห้—มยุรี น้ำตาของน้องตก ๆ
หยาก มีค่าสำหรับพยางค์ นิ่งเสียงเด็กน้อย
มันจะเป็นนาง”

“เป็นนาง” หล่อกันทวนคำเขา ๆ “อา
เป็นได้พออารมณ์ พี่จะทราบดีหรือคะ ว่าจะมี

พ. ศ. ๒๔๗๖

ความรักที่ถกขาย

อะไรก็เกินขาย เมื่อไม่อยู่”

อารมณ์ ทรพัยนคร บิขัณเณทล่อน
เขา ๆ “ความรักไม่มีวันตาย—แน่นแฟ้น
ยิ่งเหล็กกล้าเป็นโตน ๆ ไม่มีสิ่งใดทรอก
ขอรัก ที่ระยันทอนความรักของเราได้”
เขากล่าวอย่างหนักแน่น

มยุรี เงยหน้าเพ่งมองดวงจันทร์อันพราว
แสง ก็เรียกร้องให้จันทร์เจ้า เป็นพระยาน
“สำหรับคุณพี่ น้องเชอเสมอ พรหมณ์ไม่
เคยเหลวไหล ขอให้วธาบรณตลอดไปเถิด”

“แน่นอนแหละ น้องรัก พี่เป็นคนจน ไร
ทั้งทรัพย์และวิชา บิขัณเณทล่อนก็ทำ
ไม่ได้แล้ว เท่าที่พาทักนเลียงทองด้วยการเป็น
ครุฑกมวโยให้เขาเช่นนี้ ระนยว่าเขาน่าชัพท
ขึ้นยงไม่ได้” ชายหนุ่มถอนใจ แล้วกล่าวต่อ
“การที่คองวาทน้องไปคราวนี้ ก็เพื่อหาเงิน
เงินเป็นของสำคัญ และก็มิอยู่ทางเคียวเท่านั้น
พี่จะต้องไป ไปพระนครเพื่อหาเงิน”

“หยุด?” หล่อนพกละเลียงกัก้วยความ
แค้น “พรหมณ์รักมยุรีแล้ว ไม่ควรระเอา
คำพุกชะนินคนขึ้นมาเอ่ย เพราะมันเกินความ
คองการ หรือไม่เหมาะสำหรับความรักที่
แท้จริง”

“จริงอย่างน้องว่า แต่พี่ต้องกล่าว

กล่าวเพื่อความจริง ความจริงของพณแหละ
บางทีอาจจะทำให้หัวใจของน้องเขาไปก็ได้ และ
ก็——”

“พี่ชา, หยุดเถิดค่ะ อย่าพุกเลย ไร
ทนไม่ไหวแล้ว คำพุกของพี่ อาจทำให้น้อง
คองกลุ้มใจตายแน่ ๆ” หล่อนเบือนหน้า เพื่อ
ซ่อนความระทมที่ไทรย่นเสีย

หลังจากที่ไทรย่นมยุรีขึ้นไปบนเรือนแล้ว
อารมณ์ ถลึงถึงบ้าน นาฬิกาบอก ๘ โมงเศษ
ไม่มีประโยชน์อะไรอีกในการที่ระนอน ความ
รักที่คองพรวาก หน้าอันโชกชุ่มด้วยน้ำตา
ของมยุรี คอยปลุกวิญญาณให้คืนแก่อยู่เสมอ
มิอะไรอีกที่หล่อนกลัว ชายหนุ่มคงคึก
ไม่ถึงแน่ ๆ ขณะนั้นน้ำค้างถูกสลักจากขอบไม้
ยอกหญ้า ขณะที่ดวงจันทร์คองหนีไปจากโลก
เสียงก้องวานของระณังสถานคำรวระจวร เยือก
เย็นโทยทวลมาคามาถม สัทธิระไร คล้าย
เสียงกุกกักคำ ประสาททุกส่วนอ่อนแอขมก
น้ำตาซึมตลอดหน้าโดยมิไค่สำนึกตัว

เขามัก—ระยณนครไค่มารมย์อารมณ์ผู้ที่จะ
คองเคิระทางไปกรุงเทพฯ เขาไค่สัั้งให้คน
ขัยระด ขัยผ่านหน้าบ้าน “ความสุขุม” ก่อน
ออกจากเมือง เพื่อไค่อาลัยคัระงัศทุกาย
ถึงแม้ว่าจะไค่พอยหล่อน ประคูนัยและถลึงกา

ทรวพ

เมษ

แทนทวิญญูรักกันอย่างดี ก่อนผ่านบ้าน
ความสุขุม ในระยะประมาณ ๓ เส้น ท้องฟ้า
สว่างแล้ว มยุรีสาวน้อยยืนฟังประตูบ้าน เพิ่ง
มองมาทาง ชาวเมือง ทวีปย่นคร และภักมอ
เครื่องแต่งกายชุดเมื่อนั้นหล่นยังสวม
อยู่ ทำทางอิดโรย น้ำตาหยเป็นคราย จ้อง
ชายรักก็ควยสายตาอันแสนละห้อย

รดไค้หยก ชายหนุ่มก้าวเท้าลงจากรด
เคียวตรงเข้าหาทวิญญูรัก “มยุรี—น้องไม่ไ้
นอนกอดหรือเมื่อนั้น”

หล่นหล่นเข้าไปภายในประตู บังพุ่มไม้
เพื่อมิให้คนอื่นเห็น

“นอนไม่หลับกะ ใจน้องทวิญญูอย่างไร บอก
ไม่ถก พอมือยะหลังก็ทวากผวา จึงตกตก
ออกแข็งเข้าทุกครั้ง พี่ชา—น้องกลัว”

“กลัวอะไรนะ ทวิญญู น้องไม่ไว้ใจพี่
หรือหรือ?” ชายหนุ่มถาม ค่อนข้างเร็ว
ยกมือขึ้นอุ้มอุ้มควยเลื้อยรักของหล่นขึ้นมา
กุ่มไว้ และยักค่อนข้างหนัก

“มิไ้กะ น้องเชื่อใจจริงของพี่ แค่น้อง
เกรงว่า เวทีสนามสวนสนุก หรือพระนคร อาจ
ทวนง่วงไว้เพื่อให้ลืมน้อง ซึ่งบางทีเราอาจ
ไม่ไ้พบกัน หรือมีเช่นนั้น น้องคงสิ้นใจ
เพราะความรักที่ถูกละทิ้งอย่างหนัก”

“มยุรี, อย่าพูดเช่นนั้น พระนครไม่มี
ประโยชน์อะไรให้แก่พี่มากนัก แค่ว่าความ
รักก็จริงใจต้องไป ไปทั้งๆรัก ขอน้อง
จงรักไว้เสีย นึกว่าเราทำกรรมไว้อีกสักก่อน
จึงต้องจากกันไปชั่วคราว แค่ว่าไม่นานพอ
ที่จะทำให้ความรักของเราตายกัน”

มยุรีไม่พูด เหลือยตาอันโศกสลดคมองดู
ชายหนุ่ม มือลึงลงไปในเสื้อชั้นในที่หล่น
สวม หยิบแหวนทองเกลี้ยงส่งให้รัก

“นี่—พระยานแห่งความซื่อสัตย์ของน้อง
และเพื่อเตือนใจพี่”

แหวนที่หล่นส่งให้ชายรักนั้น ไ้จารึก
ไว้ว่า “ระลึกรัก” แลสงให้เห็นว่า มยุรี
ตั้งใจจะให้ธำมรงค์โดยเฉพาะ เมื่อธำมรงค์
รับแหวนมาจากมยุรีแล้ว เขาไ้ยกแหวน
ขึ้นเขย ทุบเพื่อหล่น—ทุบเพื่อความเสนาหา
ชายซึ่ง ขณะนั้น คนขี้ขลาดไ้มาเตือน เพอ
ออกเคียวทาง

“เวลาเร่งพแล้ว มยุรี พี่ลา—ลาก่อน”
พร้อมควยเสียดจนหัวทลาย เขาไ้ยกมืออัน
สั้นน้อยๆ ของมยุรีขึ้นลงทุบเป็นครั้งสัดท้าย
สาวน้อยเหยยกแขนตรง สะท้านใจ สิ้นน้ำซึก
เชียว ถึงแม้ว่าหล่นจะพยายามหักห้าม
แต่คงไ้ยินเสียงสะอื้น จากลำคอไ้ซึกเงิน

พ. ศ. ๒๔๗๖

ความรักที่ลูกชาย

พ่อชายหนุ่มเมยหน้าขึ้น หล่อนจับไหล่ทั้งสอง พระนครเปลี่ยนสภาพไปมากแล้วจะมี อารมณ์
ของชายรักอย่างรวกเร็ว เขย่งรูปอย่างแรง
ครึ่งหนึ่ง แล้วก็มีหน้า สองมือกำแน่น ริม
ผปากเม้มสนิท ทนน้ำ น้ำตาไหลอาบหน้า
เขาไปประพุ่มไม้ อารมณ์ ทำท่าจะเอื้อมมือ
เข้าไปประคอง แต่แล้วกลับชักสั่นใจอย่าง
เกิดเขียว หันหลังให้หญิงแสนทักของตน
เกร็งตรงมาขึ้นรยณตร์ และกักอณลยสาขกา
รดไก่ออกวิ่งแล้ว ท่าคนก็ต่างโยกมือให้กัน
และกัน เพื่อไว้ฮาลย

๑ เกือบกว่าแล้ว อารมณ์ ทรพยนตร์ ยัง
กิจการในเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ ไม่ได้ เขาแสน
ที่จะกลุ้มใจ อยากจะกลับจึงหวั่นหนองกาย
แต่ก็กลับไม่ได้ เพราะความจนนั่นเอง พระ
นครไม่ทำให้เขามีความช้านานเลย ตลอด
จนแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งแต่ครั้งก่อน ๆ ในเมื่อ
เขาได้เคยเข้ามาเยี่ยมพระนคร ได้เคยพายเรือ
ตากอากาศเล่นในยามเย็น ก็ดูช่างเจีย
ลังก์— ว่างเวอย่างน่าประหลาด แสงแดด
แผดเผา ร้อนแล้ว ร้อนอีก คล้าย ๆ จะล้าง
ภมัพพะนครให้เย็นเท่า เมื่อไม่สมประสงค์
ก็เหมือนว่าดวงอาทิตย์จะเกรี้ยวกราดอย่างหนัก
ตกเย็น ยังทอดแสง คล้ายเลือก อันแก่งก้ำก้วย
ความเคียดแค้น แล้วส่งความมืดเข้าครอบงำ

พระนครเปลี่ยนสภาพไปมากแล้วจะมี อารมณ์
คึก และเขาจะอยู่ได้ต่อไปหรือไม่

บทหมาย — บทหมายจากมยุรีหญิงรัก
เท่านั้น ที่ทำให้อารมณ์อยู่ในพระนครได้ด้วย

ความไม่สมหวัง ทุก ๆ ระเบียบที่เขาได้อ่าน
รู้สึก ว่า ความกลุ้มใจนั้น มิได้บังเกิดมีขึ้นแก่
เขาเลย เนื่องจากที่ว่า มยุรีได้พรรณนาไว้

ฮาลยอย่างยักยาว อ่านแล้วอ่านอีก คึกแล้ว
คึกอีก ไม่มีที่ทาง หล่อนใช้หัวใจอันแท้จริง

ฝ่าฝืนความหวานความรักซ่อนเร้นมาแทบทุก
เส้นหมึกที่หล่อนเขียน มีหลายระเบียบ ซึ่งกลุ้ม

คอกไม้ถูกสอของมาด้วย ถึงแม้ว่ากลุ้ม
คอกไม้นั้นจะเหี้ยมเหี้ย แต่มาจากความรู้สึก

อันจริงใจ ไม่ต้องสงสัย หล่อนคงทรมองใจไม่
น้อยไปกว่าอารมณ์ ยางแห่งยางคอนเส้นหมึก

เลอะเลือนด้วยหยากน้ำตา น่าอนาถความรัก
ของหญิงถึงปานฉะนี้เลยหรือ

วันที่ ๑๓ เมษายน พ. ศ. ๒๔๗๕ ตอน
เช้า หลังจาก อารมณ์ รับประทานอาหารแล้ว

บุรุษไปรษณีย์ได้นำบทหมายลงทะเบียนมาส่ง
ให้แก่เขา ๑ ระเบียบ นั่นนอน ลายมือที่เขียน

จำหน้าซองนั้น เป็นลายมือของมยุรี อย่าง
แน่ ๆ เขารับผิดของ ชักเอาบทหมายออกมา

จะอ่านด้วยความกระหาย โดยหวังว่าจะ

ให้อ่านคำพรรณนาของหญิงรัก อย่างเช่นเคย
แก่กลีบผิวกาก รกหมายนั่นไ้บรรจ้อความ
เพียง ๒-๓ บรรทัดเท่านั้น และก็ยังเ็น
ลายมืออย่างหวัดแสนหวัด มีข้อความว่า

“ข้า กลีบหนองคายเร็ว น้องระลอก
แก่งงานกับชายอื่นแล้ว คือ หลวงทิพย์ปรีชา-
วุฒิ ผู้พิพากษาคณตมาใหม่
น้องของพี่-มยุรี”

รกหมาย หลุดจากมือโดย มิไ้รู้สักตัว
อารมณ์ง ่ง อย่างไม่เคยมีในชีวิต ถึงแม้
ว่าถูกหมกคู้ประยัก ซึ่งเขาไ้เคยไ้คน มาแล้ว
อย่างหนัก ก็ดูเหมือนว่าไม่ปาน

นายวิเชียร ความสุขุม ทนายตัวเ็น เ็น
ไปไ้ไ้เร็วหรือ โลกหนอโลก ชายหนุ่ม
รู้ลึกว่า โลหิตคึกคักหน้าแรงมาก มือเท้าสั่น
ระริก ฝ่ามือไปค้วยความแค้น-ความน้อยใจ
ตามทีพุดทักการณของนายวิเชียร คักไ้ไ้กระ-
ทำไปเช่นนั้น หัวอกของ มยุรี คงกลัดหนองเ็น
แน่นแล้ว ขางแห่ง ขางทอน ที่ล่อนเียน มี
หยกนาคา เกือบทำให้ทวนงล้อเ็นไป ทั้ง
ย้อมเ็นพระยานไ้คัก พระนครไ้มีอำนาจ
ไ้ๆ อีกแล้ว ที่ระเห่นยว้งอารมณ์ไ้ให้อยู่
ค่อไปอีก รุกขัยศำ คำลึงกำริบเสียดสาน
หลอก หลอน เียน หยัน อยู่ ทุก ซอก ทุก มุม

อารมณ์ ทรพยันคร ท้องกลีบ กลีบจาก
พระนคร ไปจังหวัดหนองคายไ้เร็วที่สุด

๔ วัน จากที่ไ้รับรกหมาย อารมณ์ไ้
มาถึงหนองคายค้วยหัวใจเ็นแสนทวน

และกคนนั้น คนที่มาดัง

มยุรี เกร็งงันไ้โยน เหลียวค้วยชาว
วังตรงมาหาชายรัก หล่อนยกมือทั้งสองขึ้น
ทาบหน้าอก

“คุณพระช่วย!” มยุรีอุทานคล้ายตกใจ
โผล่เข้ากอกคอชายรัก “ในที่สุดเราก็กมาพบ
กันอีกนะคะ”

“เราต้องพบกันเสมอ น้องรัก ความรัก
ไม่มีวันตาย” ชายหนุ่มรวบไ้ล่ของหล่อน
ไว้แนบแน่น รบขวัญค้วยความมุกกิม ค่าง
มิไ้พุดประการใด นอกจากเสียงพรว่เพื่อ
อยู่ในลำคอ และหัวใจเ็นเค้นคักทะทรวง ออก
แข่งกันอย่างหาจ้งหระไม่ถุก กวงหน้าของ
มยุรี อมเียน ถึงระซึกเขี้ยวลงไ้ยัง แค
ความหวานความพิศวาสยังอยู่เ็นเดิม นัยเ้า
ของมยุรียังคมซึ่งเ็นเคย หัวใจของมยุรี
คงเ็นอย่างอื่นมิไ้

ในที่สุด มยุรี พุดเสียงเ็นซ้ำ “สำหรับ
เวลานี้ การมันของพี่ไ้มีประโยชน์อะไรทอด
คั้ แคพี่ต้องพยายามนะคะ ทำไ้ให้คักที่สุด

พ. ศ. ๒๔๗๖

ความรักที่ถูกลบ

เราไม่ท้องฟังเสียงใคร ๆ เป็นอันขาด นื่อง และร้องหน้าชาวยรัก สายตาเป็นประกาย
คนเกือบเท่านั้น พรหมณ์ ที่ระทมทันทนอุปสรรค
จนลมหายใจสุดท้าย นื่องจะคาน จะปฏิเสธ
ทุกสิ่งทุกอย่าง ที่เกี่ยวแก่การที่จะต้องแต่งงาน
กับชายอื่น ถ้าไม่สำเร็จแล้ว พ้า นื่อง
ยอมตาย ทายเพื่อความสะดวกของกามเทพ
เพื่อความบริสุทธิ์ของความรัก และนื่องจะ
หลบคายกายด้วยความสุข ซึ่งนื่องประสงค์ทุก
ทุกอย่างไว้รัก ขอพึ่งใจเย็นไว้ละคะ”

ทันใดนั้น อารมณ์ ก็พุ่งสู่สายตานื่อง
ด้วยความสลดขือ เขาก็มองรูปหน้าผากของ
มยุรี ด้วยความทนมั่นใจ

“พ่อของใจเย็น และแจ้งเสมอ มยุรี แต่
ทำไมนื่อง จึงพอกเช่นนั้น ชีวิตของนื่อง มีค่า
สำหรับเพียงนี้ และในโลกลง ๆ ไร้ความสุข
—ความหวาน—ความหอม—ทุก ๆ สิ่ง ทุก ๆ
อย่าง จะไม่มีประโยชน์ ใน เมื่อ ปราศจาก นื่อง
เสียคนเกือบ ไม่ควรที่จะสิ้นใจจนแรงเกินไป
ถึงแม้ความรักของเราจะแก่กล้า แต่จะต้อง
หักพยับเช่นรวงข้าวที่หนักเมล็ด ไม่มีหัวที่จะ
ระไกรภีรรมร่วมรักกันต่อไปอีก ก็คงอยู่เด็ก
เราใช้เวรใช้กรรมเสียให้หมดสิ้น แล้วชาติ
หน้าเราจะไม่ต้องเป็นเช่นนั้นอีก”

“พรหมณ์!” หล่อนร้องเรียกก่อนข้างถึง

“นื่องไม่ทราบหรอกว่า ชีวิตเราอันรวดเร็ว
พระนคร จะสับเปลี่ยนหัวใจของฟ้าเช่นนั้น พ้า
กลับมามองกายทำไม่ในเมื่อไม่มีหัวใจอันแท้
จริง พ้าเอาไปแขวนไว้ตามยอกไม้ยอกคณู
แล้วยังจะกลับมามีหัวใจของนื่อง แขนงไว้กับ
กิ่งทุกกิ่งกักรวมเหล่านั้นอีก ใจพ้าทำไม
ถึงเป็นเช่นนั้น” มยุรี ลุกขึ้น ยกมือกุมขมับ
ด้วยความน้อยใจ เธอมีแต่คอกอราศรี แล้ว
เหลียวมาทางอารมณ์ ขยิบคอกไม้ นั้น เป็น
ชิ้นเล็กชิ้นน้อย และพอกด้วยเสียงอันสั้นเครือ

“คำพอกของพ้า บวกใจนื่องไม่มีชิ้นใด กิ่ง
คอกไม้ นั้น ใจพ้าพอกออกมาได้ ไท่เองอยู่เพื่อ
ใช้เวรใช้กรรม เท่านั้นยังไม่พอกหรือ ทว่า
ใหม่ละ ว่านื่องของคุณพ้าได้มอบวิญญาณให้
ไว้ต่อคุณพ้าแล้วด้วยความจริงใจ ฉะนั้น
หากแม้ว่านื่องต้องแต่งงานกับชายอื่น ใน
โลกนี้ก็คงปราศจากควีน้องๆกัน”

เสียงพอกของมยุรี สะท้อนเสียงหายไป
ถ้าคอก น้ำตาไหลรินอาบหน้า อารมณ์ลึกลับ
ประจักษ์ร่างอันสั่นพลัดของหล่อนมานั่งยังที่เดิม
เช็ดน้ำตา และลูบผผแผ่เบา ๆ

“อย่าเข้าใจผิด มยุรี พ้าได้เป็นเช่นนั้น
หัวใจพ้าคงมีอยู่เช่นเดิม ไม่มีสิ่งใดพอกที่จะ

พ. ศ. ๒๔๗๖

ความรักที่ถูกขาย

“คงมีวาทหนึ่งหรือคน มยุรี ที่คุณพ่อของน้อง
ระครองรู้สึก ว่า ท่านมีความโศกเศร้าเพียงไร
และอาจเห็นพมคาพอที่จะเลิยคนองโกด้วย”

“ขอทว่าคุณพ่อ จะเห็นอกหรือไม่เห็นอก
เรา น้องก็ไม่ว่าใครจะรัก แต่อย่างไรเสีย
น้องระครองค่าน ค่านทุกคร้งในเมื่อทว่าเรื่อง
มันนาค่คุณพ่อ พึงเชื่อน้องนะ” หล่อน
เอนตัวไปพิงไหล่ชายรัก แล้วกล่าวต่อ “พี่
คงไม่ใครจะไว้ใจน้องละซี”

“เปล่ายอกรัก พี่เชื่อนะ—เชื่อนะความรัก
ของน้อง พี่ได้พบไว้ก่อนแล้วมิใช่หรือว่า
โลกนี้มันปราศจากเสียคือ น้องมยุรีของพี่
แล้ว โลกนี้เป็นของไม่พึงประสงค์ของพี่อีกต่อไป”
ประกอบคำพูด เขารวยทวิมยุรีให้กระซิบ
เข้า แล้วค่อยเฉลยจบสาวรักอย่างทุกคม

“คุณพ่อ ในพิภพนี้ มีอะไรข้างที่สุดไป
กว่าขณะนี้ สำหรับชีวิตเรา” มยุรีจะชอนถาม
“คุณพ่เห็นมีอะไรอีก นอกน้องอย่างซี”

“ไม่มีแล้วน้อง นอกจากเมื่อไรนั้นแหละ
ถ้าน้อง ไป เป็น สิทธิ ของ หลวงทิพย์ ะก็
โลกนี้ ไม่มีค่าอะไร หรือความสุขทรงไหน ที่
พึงแยกออกจากใจเราได้จริงๆ”

มยุรี หัวเราะเบา ๆ ด้วยความรำเริง
วิญญาณของหนุ่มสาว ได้เลื่อนลอยออกไป

วาทร้างชั่วขณะหนึ่ง

“เย็นมากแล้ว พรหมณ์ กลับหรือยังคะ”

“กลับขึ้นเอง—เย็นมากแล้ว” เขาลุกขึ้น

พวยพุ่งมยุรีให้ลุกขึ้นตาม แล้วเขาทั้งสอง
ก็เวิ้งกมล

จนจะถึงบ้าน ความสุขุม ซึ่งเป็นบ้าน
ของมยุรี หล่อนได้กระซิบที่หอารมณว่า

“คืนนี้ตามเคยนะพี่ เวลา ๕ นาฬิกาอะ”

คำพูดครั้นนั้น มยุรีมักพูดแทบทุกคร้ง ใน
เมื่ออารมณจะจากเขาไป พระเจ้าจึงเป็น
พระยานเด็ก ทุกสิ่งทุกอย่าง เขาได้มอโยให้
กันแล้ววันหมดกลิ่น ยังอยู่แต่การวิวาทตาม
ประเพณีเท่านั้น

ในตอนคำวันนั้นเอง อารมณกำลังจะ
ก้าวเท้าเริ่รออกจากประตูบ้าน พลันก็พบ
เด็กของมยุรีบนจกหมายให้ เขายังไม่ทัน
ได้ไต่ถามอะไร ก็กั้นันได้ออกวิ่งไปก่อน
อารมณวัยปลุกทหมายนั้นอ่านด้วยความเป็นแปลก
ประหลาด ข้อความซึ่งบรรพในหน้ากระดาษ
ขนาดเท่าใบสภารกนั้นได้ปรากฏขึ้นแก่เขา ทั้ง
มีความกังน

“การกิดกัธระหว่างคุณกับฉัน ขอให้
ให้เป็นอันยุติกันเสียทีเถิด ถึงแม้ว่าเรา

ทรงพร

เมษ

รักกันโดยสถานใดกันแล้วแต่ ภูเหมือนว่าคุณ
ไม่อาจะเลียงกักกันไว้ ฉะนั้น จึงเป็นการ
จำเป็นอย่างแท้จริง ที่คุณต้องแต่งงานกับ
คุณหลวงในไม่ช้า ลาก่อนนะ คุณ ราชวิ
สวัสดิ์ พรุ่งนี้ คืนนี้ และ คุณหลวง จะออก
เกิรทางไปพระนคร ชั่วคราว — ผู้คุ้นเคย —
มยุรี”

มือของอารมณียะกตหมายสนัรวรัก ทวี
หนังสือในกระถายนั่นพร่ำพร่าว คุกขังที่
แวกล้อมอยู่รอบกายมันหมุนไปหมด ทั้ง ๆ ที่
ข้อความในจดหมายนั้น ก็แจ่มแจ้งชัดเจนคิ
อยู่แล้ว อารมณียะกตถามตัวเองอยู่ว่า นั
มันหมายความว่าอย่างไร รู้สึกจำเป็นอย่าง
ยิ่ง ที่จะต้องได้คำแปลที่บอกความหมายชัดเจน
กว่านั้น เขาพยายามอ่านซ้ำ ๆ อยู่หลายครั้ง
ถึงแม้จะรู้สึกว่ามันงเหมือนถูกตี อย่างหนัก
ที่สุด ก็มสติพอที่จะคิดว่าจดหมายนั้นไค
บอกอย่างชัดเจนว่า มยุรีได้ทิ้งรอนความรัก
และคำมั่นสัญญาซึ่งได้เคยให้ไว้กับเขาเสียแล้ว
แต่หล่อนตกเพราะเหตุไร

อารมณียะกตคิดไม่เคยคาคณั แม้แต่

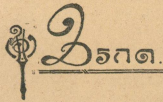
ชั่วขณะจิตก็เคยว่า เธอได้พ้หน้าคำอย่างนี้
จากหญิงที่รัก ทุก ๆ นาทีที่ล่วงไป ได้ยัยรัก
หัวใจ และความรู้สึกของเขาให้เยยปกรวกรเร็ว
ทวิช่น รสรักซึ่งเคยให้ความหวาน ความ
ชุ่มชื่น แก่เขามาแล้ว อย่างมากมายก่ายกอง
ยิ่งกว่ารสใด ๆ ในโลกจะพึงให้ไค ยัคั่นเขา
รู้สึกได้ว่า เขารสรักนั้นเอง ก็ได้ให้ความระทม
ชมชื่นแก่เขา ทรมาน ทรกรรมเขา

“โอ! โลกนี้ มันจะเป็นโลกแห่งความ
ซ้อสคัย หรือโลกแห่งความหลอกลวงกันแน
หนอ เขาพลเสียงสนัครอเหมือนคนกำลัง
ร้องไห้ แล้วก็มีเสียงสนั ๆ ขึ้นมาอีก ชั่ววิ
ของเราเวลานี้ เช่นเคยวกกับคนหลยแล้วสนั
รอบ ๆ กาย มีแต่สิ่งอันควรสงสย ไม่มีอะไร
จริงแท้แน่นอน มนุษย์เรา ยางครวกลาย
สภาพมีหัวใจเย็นหิน หรือ ยางครว ก็ไม่มี
หัวใจเสียเลย ไม่มีความรู้สึกใด ๆ” อารมณ
ียะกตเพื่อเหมือนคนเสียจริต แต่พอไคสติก็มี
เสียงออกมาจากลำคอว่า

“โอ,—เราไปยัยที่อื่นเถิก ความรัก
ถูกขายเสียแล้ว อนิจจาโลก หนอโลก—”

เลือดเนื้อของหล่อน

(ต่อจากหน้า ๗๘๒ มีนาคม ๒๔๗๕)

บทที่ ๖

เย็นไขว่ซากตางหาก เลี้ยงโงมแพะ

วันนั้นที่โรงพยาบาลหลวงนครเชียงใหม่
อันตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง มีรถลาผู้คนเข้าออก
สับสนผิดปกติ ผู้ที่ผ่านไปมาต่างก็หยุดยืน
มอง เพื่ออยากทราบว่า มีเหตุการณ์เป็นอันใด
ไม่ช้าช้าก็กระหายไปว่า หลวงพนธ์บริหาร
เจ้าพนักงานยาไม่มีบริเวณเชียงใหม่ บัวยมี
อาการหนัก ต้องไปรักษาด้วยโรงพยาบาล
จึงมีเพื่อนฝูงญาติมิตรไปเยี่ยมกันมากมาย

ข่าวปรากฏต่อมาว่า หลวงพนธ์ฯ ไปตรวจ
ยาไม่ในท้องที่อำเภอเชียงดาวตามหน้าที่ ประ
จวบเป็นฤดูฝนซึ่งเป็นเวลาที่มีไข้ชุกชุม หลวง
พนธ์ฯ เกิดเป็นไข้ช้ำอย่างแรง ช้ำคงจะ
เกิดผื่นน้ำเข้าคิ้ว จึงปรากฏว่ามีโรคฉี่แตก
ขึ้นอีกโรคหนึ่ง ยางคนก็ว่าอาการเช่นนี้

หลายไปต่างๆ นานา ก็เพราะว่าหลวงพนธ์ฯ
เป็นคนป่วยเวลา มีผู้รักใคร่นับถือมากใน
เชียงใหม่ ทั้ง ฝ่าย ข้าราชการ และ ประชาชน
โรคอันแท้จริงจะเป็นอะไรก็ตาม แต่อาการ
ป่วยของหลวงพนธ์ฯ ก่อนข้างหนักมาก จน
เป็นทวีตของแพทย์ ความวิตกของแพทย์
ก็ก่อให้เกิดมึนงงเข้าไป เพราะผู้ช่วยมา
แต่ระยะทางอันไกล หลวงพนธ์ฯ ล้มเียง
ลงที่ในยา ผลสุดท้ายก็ไม่ได้สติ พวกลูกน้อง
เขาขึ้นข้างพักลับเมือง รอนแรมมาหลาย
คืนจึงได้ถึงโรงพยาบาล ทมอว่าหากเป็น
คนมีกำลังบริบูรณ์ หากไม่น่าจะมีโรคมาจน
ถึงโรงพยาบาลได้ แต่อย่างไรก็ดี เมื่อได้
มาอยู่ในโรงพยาบาลเช่นนั้นแล้ว ความหวัง

มรดก

เมษ

ก็มีคนมาก นายแพทย์แทบทุกคนล้วนเป็น
มิตรสหายรักใคร่กับหลวงพนธ์ ๑ ทั้งต่าง
ยอมเอาใจใส่เป็นอย่างดี เพราะต่างคิดว่า
ถ้าหลวงพนธ์ ๑ มีอันเป็นไป มีไข้เพียงแค่ว่า
รัฐบาลจะขาดราชการและพลเมืองที่ออกไปคน
หนึ่งเท่านั้นไม่ หมอทุกคนรักก็จริงรู้สึกว่า
เขาได้เสียมิตรที่รักอันเป็นประจักษ์ญาณแก่ไปคน
หนึ่งทีเดียว ซึ่งจะเป็นความโศกเศร้าใจไม่
น้อย

นับแต่คนไข้มาถึง ภายในโรงพยาบาล
แพทย์และนางพยาบาลจึงกันขวัไฉว นาง
พยาบาลทั้งเก่าใหม่ ทั้งรู้จักและไม่รู้จักกับ
คนป่วย ก็ต่างเอาใจใส่เป็นอย่างดีด้วยกัน
ทั้งสิ้น ทั้งแต่กลางวันช้าย, เย็น คน
เข้ยมเปลี่ยนหน้ากันมาไม้ขาด แต่ผู้ช่วย
ก็ทำรู้สึกสมประทีไม่ คงตกใจไม่เคยแยก
ชั้นเลย นาน ๆ เขาระอาปากชั้นสักครั้ง
หนึ่ง ซึ่งหมอบอกหยอหยอกและน้าลงให้ แล้ว
ก็เขาค่อยสำนัสน แต่ก็ไม่มีการทักอย่างใด
นอกจากจะมีเสียงพึมพำไป ด้วยความเพ้อฝัน
เป็นคราว ๆ เพื่อนฝูงทั้งหลายก็มาเยี่ยม
กลั้มกันหมดแล้ว เว้นแต่พระพนมยวีรวร
คนเดียวยังไม่กลั้ม พระพนม ๑ เป็นยาไม่
ประจำภาคมณฑลพายัพ อันเป็นหัวหน้าใน

ทางราชการของหลวงพนธ์ ๑ โดยตรงทาง
หนึ่ง และเขายังเป็นมิตรแก่กันอีกทางหนึ่ง
เขารักพนธ์ ๑ ทั้งในฐานะเพื่อนและในฐานะ
เพียงแต่เป็น ข้าราชการร่วมกัน ตามธรรมดา
เท่านั้น ฉะนั้น พระพนม ๑ จึงยอมทิ้งกังวล
ใจในความป่วยไข้ของ หลวงพนธ์ ๑ ยิ่งกว่า
ใคร ๆ เป็นธรรมดา

นายแพทย์โค้ววร ปรอด ทุก ครั้งซึ่งไม่
ได้ศึกษา ได้ให้ยา สารพัดทุกอย่างที่ควร
ทำ ตามที่ระบอบสวณได้กำหนดอาการโรคและ
อาการของคนไข้ที่บอกโดยชื่อ ๆ ออ ๆ และ
พระยักพระเยก จนในที่สุดปรอดความอื่น
ค่อยลดถอยลง อาการระสับระส่ายกระวน
กระวายของคนไข้น้อยลง และแล้วก็หลับ
ไปได้ นายแพทย์โค้ววรพาเอาไปพระพนม ๑
ให้คล้ายกังวล เพราะเห็นว่าสีหน้าของคุณ
พระแสดงความทุกข์จนเกินไป แพทย์รับรอง
ว่าถ้าคนไข้ตลอดไปถึงพรุ่งนี้ได้ คนไข้จะต้อง
มีสติกลับ และเมื่อเช่นนั้นแล้ว การรักษาก็
ทำได้ถนัดขึ้น ซึ่งนายแพทย์รับรองว่าเป็นอัน
หมดเขตก่อนทราบแน่แท้แล้ว ขอให้คุณพระ
วางใจได้ และกลับไปพักผ่อนเสียทีเถิด เมื่อ
คุณนายแพทย์ช่วยแล้ว และได้ฟังคำรับรองดังนี้
คุณพระจึงค่อยเอาใจคลายกังวล และกลั้ม

พ.ศ. ๒๕๓๖

เลียดเนื้อของหล่อน

บ้านไค

เมื่อ พระอาทิตย์ ลับลง หลัง คอย อินทนนท์
นครเข็ญใหม่ก็เข้าสู่ราตรีกาล มีแต่ความมืด
มนยะเยือกเย็น ไฟฟ้ายังไม่มีใช้ทั่วไป ความ
ฉุน และ บ้านเรือน จึงมีแต่โคมไฟ เติบเครื่อง
ส่องแสงสว่าง ภายในโรงพยาบาลยังเงียบ
สงัดขึ้น ณ ห้องคนป่วยซึ่งหลวงพณสีฯ นอน
อยู่คนเดียว มีนางพยาบาลนั่งเฝ้าพักอยู่
คนหนึ่ง เจ้าหล่อนฝันทางสวาทก็ส่งออกมา
ประจำการใหม่ในอาทิตยเอง ความผิดที่
แปลกถิ่น จากตำบลทุ่งนกกฟูกฟูกผ่านเค็ม
ไปด้วยเสียงเอิกเกริกเกรียวกราว มาอยู่
ในตำบลอันสงัดเงียบวิเวกวิงวอน เช่นนี้ ไม่
เฉพาะแต่สาว ๆ วัยรุ่นครอง เช่นนางพยาบาล
คลุ้ม แม่ผู้ม่ายที่ไม่ชอบสันโดษ ก็รัก
ต้องรู้สึกเปลี่ยวเปล่าเหงาใจเป็นธรรมดา ยิ่ง
ต้องมาน้อยู่คนเดียวในท่ามกลางมิว ประจัญ
หน้ากันขวาง คนไข ซึ่งระ คายมีคายนแก่ เช่นนี้
คายนแล้ว ก็ยังต้องทำให้สลดเหี่ยวแห้งไม่
ชุ่มชื้นเยือกเย็นเสียเลย แต่อย่างไรก็ถึงแก่
คามสัทธา แม้หล่อนจะเป็นสตรีที่มัวมัว
ยังอยู่ในเขตนี้ จะเป็นเครือ อดเล่น เครือมิช ของ
โลกก็ดี แต่คายนอยู่สันติและความอมรมอัน
ยังแสดงอยู่ว่า หล่อนรู้จักหนาทและพยายาม

ทำหนาท

กอรปทั้งมีความมานะอดทนอัน

อยู่ เมื่อไม่มีอะไรทำ นั่งอยู่เปล่า ๆ ใน
ความเงียบเพื่อเป็นเพื่อนแก่เหงา หล่อนก็
หยิบเอาหนังสือ คำวาทยาบาล มานั่งอ่านอยู่บน
เก้าอี้ ไม่ห่างจากเตียงคนไข้นัก นาน ๆ ก็
ละสายตากาจากหนังสือมองดูหน้าคนเจ็บเสียครั้ง
หนึ่ง หรือไคย็นเสียงระฆังระฆังมโหฬาร เสียง
ถอนหายใจแรง หล่อนก็หยุดอ่าน มองดู
เขา เพื่อสังเกตอาการว่า จะเป็นอย่างไร หรือ
ต้องการอะไร แต่คนไข้มองไม่เห็น หล่อน
ก็กลืนอ่านหนังสือต่อไปอีก ความจริงโดย
อาการเช่นนั้น มันก็เห็นหนาท หนาเขยเสีย
จริง ๆ

รติกาลยิ่งล่วงไป ความเยือกเย็นยิ่ง
มากขึ้น เป็นธรรมดาที่แห่งตำบลอันอยู่ใกล้
ภูเขาสูง ความเงียบวิเวกก็ยิ่งส่งคอง นาง
พยาบาลสาวเกื้อย ๆ สติระรู้ตัวว่า ทุกวัน
เสียงซออันหวานเย็นโหยหวาน ลอยลม มาแต่
ไกล ทำให้ไคย็นขึ้น และพยายามเงยฟัง

“โอ้ชายเอ๋ย กระไรเลย ช่างแล้ว คงหนังก
แขกเค้า ใจใจซ้อยเอ๋ย แต่ลมชาย ยาม
หมายเขย ใครอย่าเขยเลย หลงแล้ว
ทำลายหัว”

เป็นเสียงซอของชาวพื้นเมืองซึ่งแว่ว ๆ มา

มรดก

เมษ

แล้วก็เลยหายไปคามลม

คนที่สาวพยายาลต้อง ^{สละ} ภัยเสียง คนใช้ร้องเรียก แต่มีใช้เรียกหล่อน—เรียก ใครคนหนึ่งที่หล่อนรู้จัก หล่อนมองดูคนใช้ ก็เห็นท่าปากหุบหิมขมขม ๆ จึงได้รู้ว่า เขาเพื่อนเอง เสียงเขาถอนหายใจว คล้ายคนท้อท้ออาลัย ทำให้หล่อนต้องเงย อกหน้าเขา ดวงหน้าซึ่งระอุมีบริวาร ถ้า ไม่ใช่กำลังช่วยไข้ แม้กระนั้น แม้ความ ชัยชิตะกำลังเป็นเจ้าเรือน แต่เรือนหน้า ของเขาก็คงมีภรรยาเป็นทาสีอยู่ ถ้า กำลังบริวาร ก็แม้ว่าจะชวนทาสีให้ต้องกลืน คุเป็นครั้งที่สองเมื่อใดพบเห็น ซึ่งน้อยคน ที่ระมองผ่านเพียงครึ่งเดียวได้ หล่อนพิจารณา เขา เขเป็นคนค่อนข้างมีอายุแล้ว แต่ ผิวพรรณเขากลับเป็นคนหนุ่มอยู่ ถ้าจะมี อนามัยก็ หล่อนรู้สึกเสียวเสวยใจขึ้นมา อย่างไม่พิกล ในดวงหน้าของเขามีอะไรซึ่ง หล่อนเองก็ไม่มี แต่มันสะกิดตาและจิตใจ หล่อน เขาหล่อนอยู่แท้ ๆ แต่ทำไมหล่อน รู้สึกว่า คล้ายเขากำลังร้องและขมขมอยู่ หล่อน อยู่ ความกระตือรือร้นและเสียสละทำให้ โลหิตกลั่นหนาหล่อนอย่างแรง พลันก็กลืน อานหนังสือต่อไปอีก

อีกครูใหญ่ เพราะใจหล่อนไม่อยู่กับ หนังสือ โดยวนเวียนไปต่าง ๆ ซึ่งหล่อน ยังคิดไม่ได้ หล่อนก็ต้องเงยหน้าขึ้นดูเขา อีก

เป็นความจริงหรือ! เขากำลังล้มตาย หล่อนอยู่ ล้ม—ล้มตายจริง ๆ เขากำลัง ร้องหล่อน และพอหล่อนเงยหน้าขึ้นสบตา กัน เขาก็ยังเบิกตากว้างร้องเซม้ง ทำให้ หล่อนงงทมิฬความลึกลับ

เขาจึง — ร้องพิจารณา เพื่อให้ แน่ชัด และคงเพราะทำให้แน่วถึกใจ เขาดึงพยายาม ผลักศีรษะขึ้นน้อย ๆ

“เฮอ—เฮอ—เฮอ—” เสียงมั่งง่า ฟังไม่ได้ศัพท์ แล้วศีรษะก็กล้มตกลงยังหมอน หล่อนได้สติขึ้น รีบลุกจากเก้าอี้เข้าไป

หาเขา ถามว่า “ต้องการอะไรคะ ๆ เป็น อะไร ๆ” แต่เขาไม่ตอบและดวงตาก็ยัง ลงเสียงอีกแล้ว หล่อนครุ่นคิดว่า นี่เขาเพื่อ หรืออย่างไร แต่ดวงตาเขาแสดงว่าเป็นคน มีสติ คล้ายเขารู้จักหล่อนหรือเขาเพื่อว่า หล่อนเป็นใครคนหนึ่งไป มันมีอะไร ๆ ประกอบ กันมากขึ้น ๆ ทุกทีทำให้ใจหล่อนขุ่นขึ้นไป เพราะคนไข่นี้ ผิดกว่าคนไข้อื่น ๆ ที่ หล่อนได้ผ่านพามาแล้วครึ่งร้อยทั้งพัน

พ. ศ. ๒๔๗๖

เลือกเนื้อของหล่อน

สักครู่หนึ่ง หมอก็เข้ามาสอบถามอาการ
หล่อนได้ชี้แจงให้ฟัง ตามที่เขียนมาโดยตลอด
หมอก็ถึงความเห็นว่า เพื่อไปเท่านั้น ไม่แปลก
อะไรเลย และเมื่อใดควรวักกล้ำตามวิธีแล้ว
ก็ว่าอาการดีขึ้น คงไม่เขียนที่น่าวิตกยิ่งขึ้น
อย่างใดอีก

หมอก็กลับไปแล้วไม่ช้า ก็ถึงเวลากะนาง
พยายาลอีกคนหนึ่ง มาเปลี่ยนเวร แม่สาวน้อย
นางพยายาลหน้าใหม่ ก็กลับไปยังห้องอยู่ของ
คน คินหล่อนนอนไม่ใคร่สนิท เพราะ
จิตที่พระวงศ์คนไข้อยู่เสมอ

๐ ๐ ๐

อาทิตย์หนึ่งล่วงมา อาการป่วยของ หลวง
พนัสฯ ก็ทุเลาลง คนไข้มีสติและความ
สำนึกได้แล้ว แต่ไข้ยังไม่หมด และหมอ
บอกว่าถ้าไข้ไม่ ก็ทำของรักษาอีกหลายวัน
จะดีขึ้นนอนอยู่นิ่ง ๆ กล้วย เพื่อนฝูงพากัน
มาเยี่ยมมิเว้นวัน และต่างพากันขนานนามช่วย
หมดเชกค่อนควายแล้ว ยิ่งกว่านั้นทั้งหมอส
และ นางพยายาล ก็มีความยินดี กล้วย เช่นกัน
ขียนนางพยายาลประจำยามก็ไม่ต้องมี ทั้ง
หมอสและนางพยายาลคงเข้ามาปฏิบัติตามเวลา
หรือเมื่อคนไข้เรียกร้อง

คราวหนึ่ง นางพยายาลหน้าใหม่นำยาเข้า

ไปให้คนไข้กินตามเวลา แต่คนไข้กำลัง
หลับอยู่ หล่อนจึงต้องปลุกขึ้น

“คุณหลวงคะ คุณหลวงคะ” หล่อน
เรียก และเขามีมือสั่นเทา

ก่อนที่คนไข้จะลืมตา หล่อนสังเกตเห็น
ริมฝีปากเขาขมุกขมูย และขม่น้อย ๆ คล้าย

กำลังฝัน ก็พอจะคาดคะเนเห็นหน้าหล่อน
ก็กลับทำคิ้วขมวด คล้ายจะว่าพวสิ่งที่ไม่พอใจ

หรือไม่พอใจ อาการของเขาหล่อนก็สังเกตเห็น
ไวคิกใจแล้ว เมื่อสยตาคันเขาแสดงอาการ

มันถึงขั้นทุกที แต่ขณะที่หล่อนทำมิ้นไม่
เขา เขาก็กลับขมุกขมูยอย่างพิลึกพิลั่นเพราะที่

หล่อนไม่อยากจะระคึกมาก จึงรีบขยับด้วยยา
ให้เขาและบอกให้รีบประทาน เขาก็รีบไป

กินโดยรีบร้อน แต่ขณะที่เขาฝั่งคิ้วระ
ยดด้วยขมขมคั้นนั้น เขาก็ยังไม่วายพระ

เหลือกตาขึ้นทุกหล่อน คล้ายกับระคึกว่า นยา
เป็นหรือยาตาย ไม่เช่นนั้นก็ระคึกว่าหล่อนระ

ทำร้ายเขาขณะที่มีค้มขมคยา ฉะนั้น
เสร็จจากการให้ยาแล้ว หล่อนก็ทำความ

สะอาดเรียบร้อยในห้องนั้นก่อนไป แต่หล่อน
คอยสังเกตดูทางคนไข้ ก็เห็นเขาลอยมอง

ดูหล่อนอยู่ พอสยตาคันเขาก็หลับส่ายตา
หล่อน ทำใจให้เชื่องว่าอยู่เฉย ๆ แค่นี้ก็

อย่างไร เขาเรียกหล่อน ค้ายเสียงตะกุกตะกัก
 “เธอ—เธอ ไปรคมานี่หน่อยเถอะ” เขาใช้
 สรรพนามแก่หล่อน อย่างฐานเขาเป็น ผู้ใหญ่
 หล่อนก็เข้าไปหาเขา “ไปรคนี้ลงประเคียว”
 หล่อนก้มลงบนเก้าอี้หนาเตียง

เขาอีกอีกอยู่หน้าอกที่หลอกออกมาว่า “ฉัน
 รู้สึกสบายมากแล้ว” แกะเป็นถ้อยคำที่เขา
 เจกนาพูดหรือไม่ก็ไม่ทราบ

“คะ, ใคร ๆ ก็พากันยืมก็เมื่อเห็นคุณ
 หลวงสบายขึ้น” หล่อนตอบตามความจริง
 เขานั่งมองหล่อนครู่หนึ่ง “หล่อนก็
 ยืม?” พูดด้วยลมหายใจ

“คะ—ยืม” หล่อนตอบเกร้อ ๆ “อ้อ,
 ออกไม่ น่ะ คุณนายพนม ๆ นำมาให้แค่เข้า
 ก่อนคุณหลวงคน ซ่อนส่งมาจากในคุ้ม”
 หล่อนชักคอกไม้ในแจกันบนโต๊ะข้างเตียง

“อะ” เขารับคำแล้วก็ถอยออกพักหนึ่ง
 “ขอโทษเล็ก เธอชื่ออะไร?” เขาแข็งใจถาม
 หล่อนออกจะประหลาดใจแต่ก็ตอบ “อ้าว
 คะ”

“อ้าว—อ้อ, อ้าว แน่ะ?”
 หล่อนประหลาดใจยิ่งขึ้น เพราะพวกนี้ เขาได้
 อย่างใด ยืมเงินก็เขาไม่ควรถงกลับ หรือเขา
 จะสงสัยว่าหล่อนปลอมชื่อกะมี

“กิดมมีชื่อเคียวเท่านั้น”

หล่อนเห็นเขายิ้มด้วยความปลอดภัย

“ขอโทษอีกครั้ง หล่อนอายุเท่าใด?”

หล่อนออกไม่พอใจและไม่รู้ความประสงค์
 ว่าเขาดถามทำไม

“เห็นจะย่างเข้า ๑๕ กระมังคะ”

“๑๕!” เขาอุทานและผงกศีรษะขึ้น

หล่อนรู้สึก ว่า คล้ายคำ ๑๕ แทนใจให้เขา

สะกิด

“ทำไมคะ?” หล่อนย้อนถาม

เขาเพ่งพินิจหล่อน สีน้าอย่างคนมีทุกข์
 แล้วก็ฉวยมาว่า “เปล่าคอก, เห็นเธอมีความ

สภาพเป็น ผู้ใหญ่เกินกว่าอายุไปเท่านั้น”

“ขอบคุณคะ”

“เธอสำเร็จวิชาแล้วก็ออกมารับราชการ
 ทันนั้น?”

“มิใช่คะ กิดมทำงานอยู่ที่ฟ้างคงณ
 ปี ๑ แล้ว สว่างส่งออกมา”

“แหมก็มาก!—” เขาพูดแล้วก็ยังไว้

—“ฉันยืมเงิน ก็เธอชื่อ อ้าว จริง ๆ”

เขาพูดเรื่อย ๆ ออกมา ซึ่งหล่อนไม่เข้าใจ
 เขาได้

“ทำไมคะ กิดมไม่เข้าใจคุณหลวงเลย”

เขารู้สึกได้สติอีก “มิใช่ ฉัน ไม่ได้

พ. ศ. ๒๔๗๖

เลือกเนื้อของหล่อน

กล่าวอะไรมา นอกจากเห็นว่าข้อเธอเหมาะ
ก็ยินดีสลับโรคของคุณจริง ๆ และสมกับ
หน้าที่ของเธออีกด้วย”

“คุณหลวงควรจะพักผ่อนนะคะ” หล่อน
กล่าวแล้วกลั้วขึ้น แต่ก่อนที่หล่อนจะออก
จากประตูห้อง หล่อนไถ่กันอย่างแน่ว
เขาพึมพำ ๆ

“อาว์! อ้อ อาว์ก็อกริ สาธุ!!”

๐ ๐ ๐

อีกสามอาทิตย์ล่วงไป อาการป่วยของ
หลวงพนัส าก็หาย เขาออกจากโรงพยาบาล
ไปอยู่บ้านและทำการงานได้เป็นปกติแล้ว แต่
ใช้มาลาเวียซึ่งเป็นอย่างแรงนั้น ยังหาหาย
ซากที่เกี่ยวไม่ สองเดือนสามเดือนพอเขา
ออกกำลังเห็นเหนื่อยมากเกินไป ก็กลั้ว
เป็นเสียครึ่งหนึ่งส่วน หวาน ยางที่ถึงคัง
อาทิตย์ ฉึกขากินยาแล้วก็หายไป แต่การ
เป็นคอนหลัง ๆ นั้นไม่มากมายร้ายแรงอย่างใด
เพียงแต่ทำให้ความรำคาญให้ไม่สิ้นสร้างเท่านั้น

หลวงพนัส าก็จะเป็นคนค่อนข้างมีอายุ
แต่ก็นั่นก็สลับโรคที่มีอนามัยเป็นอย่างดีไม่ของ
แฉะกับสิ่งที่เป็นอาชญามุขต่าง ๆ ฉะนั้น จึง
เป็นคนมีกำลังกายชวยอดแข็งแรง ลักษณะ
หน้าตาเป็นคนที่นุ่มแน่นกว่าอายุ เขามี

นิสัยสุขวิเศษสภาพ จึงเป็นคนขี้อวดว่า เขา
สมาคมได้กับคนทุกชั้น ใคร ๆ ย่อมรัก
นับถือเขาในความเข่นผู้คน ชื่นชอบหลวง
พนัส าก็เยอะว่า ทุกคนในภาคพายัพรู้จักกัน
ทั่ว ด้วยคุณความดีของเขาคนนี้ เมื่อต้อง
มากลายเป็นคนช้ำโรค เขาก็เสาะหาและอย่าง
เรียกว่าสามวันก็สิ้นใจ ไม่เฉพาะแต่ตัว
เองจะรู้สึกทรมานสักใด ที่ใครจะหักห้ามได้
มาเปลี่ยนชีวิตเขาไป ใคร ๆ ก็ย่อมรู้สึก
สงสารเขาคับกันสิ้น หลวงพนัส าก็อ่อน
โยนแข็งแรง มากลายเป็นหลวงพนัส าก็
อ่อนแอช้ำโรค แม้ทางราชการ ก็ระชา
ประโยชน์ด้วย ที่ระเลียบข้าราชการทุกไป
คนหนึ่ง

นอกจากเกียรติคุณความดี อันทำให้ชาว
พายัพมีอันเคารพในหลวงพนัส าก็แล้ว คน
ทั้งหลายยังมีความตั้งใจใน พฤติการณ์ส่วนตัว
เขาอยู่อีกข้อหนึ่ง โดยต่างเห็นกันว่าหลวง
พนัส าก็มีความดีอยู่ในใจ สักอย่างเช่น
นั้น ๆ เรื่องนั้นคือการดิ้นรนของเขา
หลวงพนัส าก็ไม่เกี่ยวข้องในเรื่องรัก ๆ ใคร ๆ
เลย ใครชวนพูดได้มาถึงเรื่องมีลูกมีเมีย
ครึ่งใจ เป็นทำให้หน้าหลวงพนัส าก็เศร้า
มันลงทันที ใคร ๆ ก็ย่อมต้องเห็นแปลก

มรดก

เมษ

ที่ผู้ชายอันสมบูรณ์เช่นหลวงพนัส ๑ ตกมาอยู่
 เชียงใหม่ทั้ง ๑๐ ปี แต่คงอยู่ในโลกตลอด
 มาได้ มิใช่ว่าจะไม่มีผู้หญิงรักเขา ความจริง
 หลานคนที่ยากให้เขาเป็นผู้ปกครอง ความ
 ต้องการที่อยากจะเป็นเจ้าของ ครอบครอง พันธ์
 ดึงกันเป็นการออกหน้าออกตากันก็มี แต่
 ไม่มีรายใครเขาชำระหัวใจเขาได้ หลวง
 พนัส ๑ มิใช่เกลียดหรือกลัวผู้หญิง เขา
 คงสมาคมกับผู้หญิงอยู่โดยปกติ แต่ที่ว่า
 ไฟฟ้าของผู้หญิงก็เท่ากับไฟฟ้าของผู้ชาย ไม่
 เป็นสิ่งแปลกประหลาดสำหรับเขา ไม่ทำให้
 เขาสะท้านสะเทือนผิดปกติไปโดยหัวใจ
 เขาคายกันเสียแล้วๆ ? สายไฟฟ้าของ
 เขาชำรุดเสียกะมัง จึงใคร่จะกสสวช.เท่าใดๆ
 ไฟก็ไม่มันแสง

พระพนม ๑ ก็ภรรยาเป็นผู้ที่สนิทชิดชอบ
 กับหลวงพนัส ๑ ยิ่งกว่าใคร ๆ เพราะนับว่า
 เป็นทั้งนายทั้งเพื่อน ยามพักก็อยู่ใกล้ ๆ กัน
 และเหตุด้วย หลวงพนัส ๑ เป็นญาติจำศีลอยู่
 คนเดียวด้วยกันใช้คนครัวอีก ๒-๓ คน การ
 ทวงชีพคงไม่สมบูรณ์นัก ครอบครองจึงได้
 เขาใจใส่เกื้อกูลในการบ้านการเรือน ตลอดจน
 การกินให้แก่หลวงพนัส ๑ ในฐานะประจำเป็น
 ญาติผู้ใหญ่ที่เลี้ยงนอซึ่งยังเช่นเด็ก แต่แท้

ที่จริงลำพังหลวงพนัส ๑ เอง เขาก็ทวงชีพ
 อยู่ได้ โดยสะดวกสบายไม่เป็นที่เกือกร้อนประ-
 การใดเลย

ทั้งพระพนม ๑ และภรรยาได้รับเจ้าหลวง
 พนัส ๑ เสมอ ในเรื่องมีลูกมีเมีย ชัดแจ้ง
 ถึงความยากลำบากต่างๆในการที่อยู่นั้นด้วย
 และว่าไม่เป็นหลักฐานอันบริบูรณ์ อ้างเหตุ
 ผลต่างๆ นานา ร้อยครั้งพันหน ก็ด้วยความ
 เจตนาที่โดยแท้ แต่หลวงพนัส ๑ ก็ยังมี
 แล้วก็มีสันทนาเป็นเชิงตลกครวญอย่าง มันคงทุก
 ครั้ง จนสองผู้เมียรู้สึกว่าการทวงชีพจะกลาย
 เป็นร้ายไปก็ไ้ เพราะเมื่อพูดถึงเรื่อง
 คราวใดก็ถึงแก่ความทำให้หลวงพนัส ๑ เศร้า
 คลายสนุกสนานไปหลาย ๆ วัน จึงต่อมา
 ก็ไม่มีใครคอยกล่าเอ่ยพูด เรื่องลูกเมียกับ
 หลวงพนัส ๑ นัก

ความจริงเรื่องคู่ครองนั้น แม้จะเป็นกฎ
 ธรรมชาติข้อหนึ่ง ที่สร้างมาสำหรับสัตว์มนุษย์
 แต่ที่หาใช่ว่า จะเป็นกฎ ที่ ผัน มิได้ ที่เกี่ยวข้องไม่
 ย่อมเห็นกันอยู่แล้ว ผู้ที่เกิมาเป็นผู้ใดก็ตาม
 ก็มิใช่ทั้งชายหญิง เพียงแต่ความมันเขี้ยว
 ของโลกประการหนึ่ง และถือว่าเป็นความ
 สุขอย่างหนึ่งของสัตว์มนุษย์ แต่หากถ้า
 ผู้ใดสละกิเลสเสียได้ การไม่ได้รับมีความ

พ.ศ. ๒๔๓๖

เลือดเนื้อของหล่อน

สุขในทางนี้ ก็จะไม่เป็นความทุกข์อย่างใดเลย เว้นแต่ผู้ยังมีกิเลสสาธยายอยู่นั้นแหละ ครั้นรู้สึกเดือดร้อนอยู่ แต่เรื่องคู่ครองนั้นยอมเป็นขี้อยู่หลายอย่างมากมาย และไม่เป็นขี้อยู่หลายประการบุคคล ถึงเป็นขี้อยู่หลายประการก็ควรที่จะเป็นขี้อยู่หลายอย่างกว้างใหญ่ และใช้ให้ทะลักล้นในเรื่องนี้ ถ้าจะสรุปโดยพฤติการณ์ของโลกที่เป็นอยู่ ก็คงว่าการมีคู่ครองนั้นเป็นธรรมดาตามธรรมชาติ การที่ถือเอาความเป็นโสโครกเป็นการฉกฉวยกับธรรมชาติธรรมดาอยู่ เพราะว่าอย่างน้อย การมีคู่ครองย่อมเป็นกำลังเป็นหลักแห่งฐานะกัน ก็นั่นซึ่งความว่าเหว่เปลวเปลี่ยว ยิ่งความสะทกสะท้านให้เกิดขึ้น

หลวงพณส์ ๑ อยู่เป็นโสโครกอย่างสุขสบายมาไยเป็นเวลาทั้งสิบ ๆ ปี ไม่มีความรู้สึกเดือดร้อนทมิฬทวนเวียนทั้งปวงแห่งคน จนมันใจแล้วว่า ตนจะไต่เต้าไปด้วยความเป็นโสโครก ไม่มีช่วงห้วงไย สตรี ที่คนเห็นเห็นชอบอันควรเป็นคู่ชีวิตกัน ไต่พ้อและเป็นโอกาส แต่ก็ไต่ผ่านเลยมาเสียมากก่อนแล้ว ไต่ไปไม่คิดว่า การมีเมียเป็นความจำเป็นของผู้ชาย และวัยของตนก็ล่วงพ้นสมัยที่จะพบนางเรื่องนั้นเสียแล้ว— แต่คนโรกภัยไข้เจ็บได้มา

เมื่อก่อนนี้ จากการที่ครองนอนชมอยู่ในโรงพยาบาล ก็เห็นแต่หน้าเพื่อนฝูง ซึ่งล้วนแต่เป็นคนอื่น แล้วจึงกลับกลายมานอนเจ็บออก ๆ แอ้ง ๆ อยู่ที่ย่านนอกย่อย ๆ มีแต่คนไข้ ซึ่งระหว่งฝ่ากชีวิตและทรัพย์สินสมบัติไม่ได้ ให้อาหารเห็นหน้าอยู่ ๒-๓ คน อะไร ๆ ก็ไม่ได้กินอะไร ๆ โน่นชาคนกิน บอกอะไรก็รับแต่ก่อนนั้น ไข้อะไรก็ทำแต่ก่อน ไม่เป็นการปฏิบัติที่เกียจคร้าน ความคิดทำนองเลย มีอะไรสำคัญมา อาการหนักลงหนักขึ้นก็ต้องนอนลงพระพนม ๆ ตัวเมื่อยซึ่งก็มีไข้มาทิวัง มีไข้สูงก็เข้านอนปฏิบัติคนอยู่ทุกขณะไย ก็วัยประการต่าง ๆ เหล่านี้หลวงพณส์ ๑ ว่าฟังว่า นี่เขาจากจากอะไรสักอย่างหนึ่งในชีวิต ซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติกัน หาไม่ชีวิตก็จะบริบูรณ์ไม่ได้ ชีวิตจะเป็นปกติสุขไม่ได้ แต่เขาก็กลับคิดว่า สิ่งนั้นไม่จำเป็นของเขานะ เมื่อนอนอย่างนั้นก็ได้ ฉะนั้น แม้จะครองนอนชมระทมใจในสังขารและชีวิตของตนเป็นอย่างมาก ระหว่งทุกข์โทมนัส เพราะความว่าเหว่เปลี่ยวเปลี่ยวเป็นอย่างยิ่งก็ ที่สุดคิดว่า “นักตายใครจะรักใคร่ ใครจะเป็นผู้ช่วยเล่าหรือสิ่ง— เออ, ก็ไม่เห็นเลย” แล้วเข็นนกั แต่หลวงพณส์ ๑ ก็ยังมีใจ คิดว่า เขาจะต้องมีเมียเลย

ที่เกี่ยว เรื่องลูกเมียไม่กระเทยเจดิกเขาเสีย
เลย เขาคิดว่า เมื่อตายไปแล้ว มันจะเป็น
ไปอย่างไรก็แล้วแต่การณหาเป็นของสำคัญไม่
แต่อย่างไรก็ ยักมันเข้ากระเซียวกระเซียว
กันแพร่หลายออกไปทุกที่ทั่ว หลวงพนัส ฯ
ก็นางสาวอารี มีความสนิททักต่อกันมาก พย
ปะเทียวเตร่ด้วยกันสองท้อสองเสมอ ๆ จนจะ
กล่าวไว้ที่เกี่ยวกับ ทั้งสองต่างก็รักใคร่กัน

๑ ๑ ๑

เวลา ๔-๕ เดือนล่วงมานี้เมื่อออกจาก
โรงพยาบาลแล้ว หลวงพนัส ฯ กลับช่วย
ถึงท้องนอนอีกสองครั้ง แต่อาการไม่หนัก
หนาร้ายแรงอย่างใด และพักรักษาตัวเพียง
ครึ่งละ ๕-๖ วันก็หายไ้ทำงานได้

อารี ไ้ไปเยี่ยมถึงบ้านขณะทีหลวงพนัส ฯ
ป่วย เมื่อเจ้าหล่อนไ้รู้แน่ว่า หลวงพนัส ฯ
เป็นคนหัวเกียวกะเทียมน้อย ไม่มีที่หมายพึ่ง
และวัยปฏิบัติเป็นหลักฐาน หล่อนรู้ลึกสงสาร
มากและก็เอาใจใส่ยิ่งขึ้น

ครั้งหนึ่ง เมื่ออารี ไปถึง ไม่มีคนไ้ช่วย
หน้าบ้าน หล่อนก็ลัดวิสาสะเลยเข้าไปยัง
ห้องที่คนป่วยนอน หลวงพนัส ฯ กำลังเคลิ้ม
หลับอยู่ พอเสียงฝีเท้าเขา ๆ ๆ เข้าหู เขา
ก็ลืมตาขึ้นดู พลันก็มก้วยความละมุนละไม

อารีไ้ยืนร้องเขาอยู่หน้าเตียง

“คิดทำนุวแสนส่เสียแล้ว คุณหลวง
กำลังหลับ” อารีกล่าวเป็นเชิงขบขัน

“เปล่าเลย, ฉันเป็นแต่เพียงเคลิ้มไป
และกำลังฝันอย่างสนุก” พณัส ฯ พุกก้วยยิ้ม
แย้ม

“ฝันเรื่องอะไรจึงสนุกนัก” หล่อน
กล่าวพลางนั่งลงบนเก้าอี้ข้างเขา

“ฝันว่า ฉันเเจ้และอ่อนเพลียจนจะขาด
ใจ เกษะขณมีเทพิกานำดอกไม้มาโปรยลง
ให้ กลิ่นหอมชื่นใจ ฉันก็กลยพบน มีกำลัง
แข็งแรงขึ้น”

ไ้ฟังดังนั้น อารีอาบโอดทักแล่นขึ้นหน้า
ทำให้สองปราง เปลี่ยนจาก สีขาวนวล กังคอก
มะลิกลายเป็นสีทึบคลาญ และวางข้อคอกไม้
ทีหล่อนถือมาหมายจะให้เขานั้น ลงบนโต๊ะ
ข้างเตียง

“อ้าว, นั่นอะไรไ้ไ้ไ้เอามาให้ฉันคอกหรือ?”
พณัส ฯ ถามพลางร้องหาหล่อนเข้ม้ง

“ก็ไม่ใช่ดอกไม้ของเทพิกา เพราะ
กลิ่นไม่ใช่เทพิกา” หล่อนคอบอขาย ๆ แล้ว
หลบจากสายตาเขา

“เทพิกานั่นนี่จะเปรียบเทพิกาวจริง ๆ
เช่นนั้นไ้ ไ้ปรคส่งมาเถอะ อย่าไ้เสีย

พ. ศ. ๒๔๗๖

เลือดเนื้อของหล่อน

ความตั้งใจของเธอเองเสียเลย”

อารี หล่อนยังเป็นสาว เปรียบกับโก๋อ่อน
ชั้น แม้ใจหล่อนระแวกความคิดอย่างใด แต่
ปากก็หาสามารถจะพูดตามใจคิดได้ไม่ เมื่อ
ได้ฟังเขาพูดดังนี้ หล่อนก็หยับชอกช้ำหลาย
ชั้นให้เขาท้วงมือสั้น ๆ เพราะความอาย

พนัส ๖ รัชชชอกอกไม่ไปคมและสู้กระบาย
ลมหายใจอย่างแรง สีน้หน้าเขาแสดงความขื่น
ใจจริง ๆ

“คอกไม้ของเธอหอมจริง เธอมาจาก
ไหน?”

“คิดนึกจากที่โรงพยาบาลนั่นเอง เห็น
ทุกคนกำลังออกพรรษา นารีก็ จึงชักมาฝาก
คุณหลวง เพราะคิดว่า—”

“พอใจ, ถูกใจจริง ๆ” เขาสอหล่อน
และร้องคาหล่อนอีก

“คิดนึกว่าวันอาการป่วยของคุณหลวง
ทรุดหนักถึงอีก เพราะสังเกตุอาการผิด
แปลกขึ้นกว่าเดิม ๆ มาก” หล่อนว่าเขา
แต่มีไข้เพราะโรค

“ไข้ของคุณเชื่อว่าทุเลาลง เพราะเมื่อ
เขาลอง ปรอทขึ้น เพียง ๑๐๐ เกือบปกติแล้ว
แต่เกรงว่า โรคอย่างอื่นจะกำเริบขึ้นแน่ ๆ”
เขาทอเหมาะกะกับที่หล่อนว่าเขา

“คิดนึกนี้ เมื่ออาการไข้เกือบปกติแล้ว
ก็ไม่มีอะไรจะต้องทำอีก จะได้ลากลับเสียที”
หล่อนพูดแล้วขยิบตัว

“อ้าว แม่อารี! ไม่ได้สิ ฉันบอกแล้วว่า
โรคแทรกอื่นกำลังกำเริบขึ้น หล่อนจะไม่
ช่วยฉันฤ?” เขาพูดอย่างถลันว่าหล่อนจะ
ไปเสียและผกทวิชั้น

“คิดนึกไม่ใช่หมอ เป็นเพียงนางพยาบาล
จึงไม่เข้าใจโรค และไม่มีความรู้รักษา
โรค” โก๋อ่อนที่หมั่นชั้น เสียงก็แข็งขึ้น

“เธอ—เธอโกรธฉัน?” เขาถามทำคา
ลย

“อะไร คุณหลวง คิดนึกได้สอทหาย
กายอะไรโรค จึงเข้าใจเอาว่าโกรธ”

“อ้อ, ไม่โกรธคอกฤ?” เขายิ้มเหมือน
เด็ก ๆ พลงเอามือกุมมือหล่อน “เธอ
อย่าโกรธฉันนะ อารี ถ้าเธอโกรธฉัน นั่น
แหละคือโรคที่กระทำฉันตาย อารี—อารี
บอกสิว่า เธอจะไม่โกรธฉันเลยจนตลอดชีวิต”

หล่อนมองดูเขาแล้วหยับลยเหมือน แต่
แสดงความสรวทอื่นน่าสงสารยิ่ง พลงหล่อน
ก็ย้มละไมคอบเขาว่า

“คุณหลวงคะ คิดนึกจะไม่โกรธคุณหลวง
เลยในชาตินี้” แล้วมือหล่อนอีกมือหนึ่ง ก็กุม

มรดก

เมษ

มือเขาไว้ โคมมีทั้งไฟ

หลวงพ่สนัฯ ถอนหายใจยาว คล้ายคน
ที่ระทมกำลังอยู่แล้วได้รับอากาศบริสุทธิ์
สดชื่น ก็ทำให้หัวใจเบิกบานใจอีก มื้อที่
เขาขี้ซอกหล่นอยู่ก็ขี้จนสลก แล้วก็เงย
หน้าขึ้นสบตาสาวน้อย ซึ่งกำลังมองเขาอยู่
ด้วยความประหลาด ดวงเนตรของคนทั้งสอง

สยประสานกันโดยมีแว่นน้และห้อย กลุมเครือ
ไปด้วยน้ำหล่อเลี้ยงทำให้มันธมัว ไม่ใช่ดวงตา
อันสดเข้มเป็นประกายวาว แต่ก็มีแสงส่อง
ซึ่งด้วยอำนาจความสัจย์บริสุทธิ์ ชุ่มทราวยิ่ง
ถึงซึ้งหทัยซึ่งกันและกัน คุชณภาพเป็นอยู่
ถึงน่าอัศจรรย์ เขามิได้เอ่ยปากพูดกัน สรรพ
เสียงใด ๆ ไม่มีปรากฏ นอกจากเสียงหัวใจ
ที่เต้น เสียงลมหายใจที่ระยิบเข้าออกอย่าง

แผ่วเบา แต่กำลังไฟฟ้าได้เด่นอย่างแรง
ลึกลับสรรพางค์กาย ฉะนั้น ด้วยอาณัติวิทยุ
แห่งสายตานั่นเอง ใครไม่ท้องผูก ใครไม่
ท้องขอก เขาก็เข้าใจกันได้ก็เอง

เสียงเผือกคนเกรี้ยวขานอก ปลุกให้ทั้ง
สองคนจากภวังค์ คุณนายพนมฯ โผล่เข้าไป
ด้วยสีหน้าอันขมขื่นผ่องใส คล้ายจะไ
รู้เห็นไม่แพ้กริยาวาจา แต่รู้ล่วงหน้าไปตั้ง
หัวใจของคนทั้งสองที่เกือบ

“อ้อ, แม่อาว อยู่” คุณนายทัก

“ค่ะ” อาวคอยเสียงไม่ใคร่ออก

“เป็นไงคะ คุณหลวง วันนุกหน้าทา
แหม่ใส เห็นจะหายกันเสียทีละ” เธอหัวเราะ

พุก

“ครับ, เมื่อเข้าปรอทก็เกือบปกติแล้ว”

“นั่นล่ะ ปรอทเท่าไร?”

“ยังไม่ได้ลงเลยครับ”

“อ้าว, แม่อาว ยังไม่ได้ลงปรอท
กอธิร์?”

“ยังค่ะ” หล่อนคอยอาย ๆ

“อ้อ ลองดูสิ?”

อาวจัดการลองปรอทได้ ๕๕ ๑ ฟ

“ชีพจรล่ะเป็นยังไง?” คุณนายบัญชา

อาว รีบข้อมือหลวงพ่สนัฯ คว้าชีพจร

“จำนวนปกติค่ะ แต่เต้นเขานิดหน่อย”

“อู๊ย หายแน่ละ ยังขาดแค่กำลังเท่านั้น

ฉนั้นะเป็นห่วงเหลือเกิน ด้วยคุณหลวงอยู่
ตัวคนเดียวแท้ ๆ น่าสงสาร—สงสาร” คุณ

นายพุกแล้วมิมทางหลวงพ่สนัฯ และชายคา
สาวอาว

“คิดเห็นจะต้องลาละค่ะ ประเคียวก็จะ
ถึงเวลาต้องเข้าเฝ้า” อาวเลิกยืนย่นกระดาก
กะเก็องจะอยู่ต่อไปอีกไม่ได้

พ. ศ. ๒๔๗๖

เลือดเนื้อของหล่อน

“อ้าว, บาละหล่อน ให้แล้วหรือยัง?”
คุณนายกิ่ง วิ อึก

“หมดสิ้นไว้อย่างไร ก็ฉันไม่ทราบนี่คะ”

“นั่นไงเล่าชวชยา คุณสลาภหน้อย?”

อารีหิ้วชวชยามาคุก “ยังไม่ถึงเวลาคะ
ตามสลาภกำหนัดให้กินเที่ยง”

“ความจริงยาแก้ไข้ไม่สู้จะไรคอก ฉัน
คิดว่า เวลานยาชูกำลังนั้นแหละสำคัญกว่า
หล่อนไม่ช่วยยั้ง?”

อารี ไม่ใคร่จะเข้าใจความหมายของ คุณ
นายว่ามาไม่ไทน หล่อนเงยหน้าขึ้นดูเห็น
คุณนายยิ้มแฉ่ง หล่อนก็เลยยิ้มด้วยกิริยา
อันสุภาพ คุณนายคงจะเข้าส่วมกอดสาวน้อย
พลางพูดว่า

“อ้าวจ๋า จงเห็นแก่ฉันด้วยเถิด คุณ
หลวงพนธ์ ๑ อยู่ร่วมมากับฉันเกือบ ๑๐ ปีแล้ว
เธอเป็นคนก็จริง ๆ ฉันรักเธอทั้งนั้นในใจ
เธอก็นับถือฉันและคุณพระประภาพร เธอเป็น
คนกตัญญูจริง ๆ ฉันรักประภังค์ก็เทียว
แต่หน้าสงสาร ที่เธอ ต้อง อยู่ คนก็เลยไม่มีญาติ
หรือ คนสนิทที่ระคิดหวังฝังฝังชีวิต และ คอย
ช่วยเหลือปฏิบัติเมื่อเธอเจ็บไข้ ใดทุกข์เลย เธอ
ไม่สงสารน้องฉันบ้าง?”

คำพูดของคุณนายพนม ๑ ไม่แต่จะทำให้

สาวน้อยนั้นงง แม้หลวงพนธ์ ๑ เองก็ยังไม่
น้อยเหมือนกัน สาวอารีไม่มีความคิดไม่มี
สมองที่จะพูดตอบอย่างใดได้ จึงกล่าวออกไป
อย่างลอย ๆ ว่า

“สังสารค่ะ” แล้วหล่อนก็เหวี่ยงพลากลา
ออกไป

“คุณพี่ ทำอะไร?” หลวงพนธ์ ๑ ถาม
คุณนายพนม ๑ เมื่ออารีออกไปแล้ว

“ทำอะไร ก็ทำให้คุณหลวงงงนี่สิ”

“โอ้, ผมยังมีไต่คิดว่าเธอทำอะไรเลย”

“อย่าอ้าปากบอกละ ยังกลัวว่าฉันจะ
หมักคามาวิ ยิ่งกว่าใคร ๆ ที่หมักในเชิง
ใหม่”

“เฮ้! ใคร ๆ ในเชิงใหม่ อะไรกัน
ครึ๊”

“อะไรกัน ก็คุณหลวงกับแม่อารีเป็นยังง
กันล่ะ?”

“โพโฮ นี่เป็นถึงเพียงนั้นเทียว?”

“ถึงเพียงว่า ทั้งเมืองเขารู้กันกว่าคุณ
หลวงกับแม่อารีรักกัน เขาจึงพากันประหลาด
ว่า สืบ ๆ ขึ้นแล้ว หลวงพนธ์ ๑ ไม่เคยยอม
แพ้ใครเลย แต่คราวนี้ไม่ยอมมีใครแซงขึ้น
หลวงพนธ์ ๑ ก็ยอมรายแต่คนมือก็เทียว”

“ตายจริง ถึงเพียงนั้นเทียว?”

“บอกแล้วว่าเพียงไหน และทำไมจะต้อง
ทาบ มันกลืนไม่คายนะไม่ว่า อะไรลูกผู้ชาย
จะมีเมียก็กลืนคาย”

“อะไร คุณพี่ไปใหญ่เสียแล้ว พุโธ
ไครจะมารู้ ที่เท่าตัวผมเอง”

“คุณหลวงนำแหละไปใหญ่ไปไกลกว่าพี่
และคุณหลวงก็ต้องรู้ตัวดีกว่าคนอื่นแน่ ๆ”

“เอ, มนุษย์เรานี่พิลึกจริง ๆ!”

“พิลึกยังไง?”

“ก็เรื่องไม่จริงสักนึก เขาไปโหมเป็นจริง
เป็นจริงกันนะซี”

“ฮิ, นี่พูดกันจริง ๆ ตรง ๆ เอะ คุณ
หลวงไม่รักแม่ศรีทองรี?” คุณนายลามาแล้ว
ยมเขาะ

“รักยังไงไหน?” พันธ์ฯ ยัน

“รักอย่างผู้ชายรักผู้หญิงนะสิ, โบกโบ้”

“จริง, สมรภักหล่อน แท้รักฐานผู้ใหญ่
รักแท้” พันธ์ฯ ค่อยอ่อย ๆ

“อ้อ หมดนั้! ทำตัวแก่เป็นพ่อคนทั้งเมือง
จะฐานผู้ใหญ่วักแท้ หรือฐานเก๊รวักผู้ใหญ่วัก
อะไรก็ตามเถอะ แต่ที่รักอย่างผู้ชายรัก
ผู้หญิงนะแหละ”

“ก็สมเป็น ผู้ชาย หล่อนเป็น ผู้หญิงจะให้
เป็นฐานผู้ชายรักผู้ชาย หรือผู้หญิงรักผู้หญิง

ยังงี้ได้เล่า”

“ก็นั่นละ แล้วคุณหลวงจะว่าคนอื่นเขา
เห็นผิด เขาพูดไม่จริงอย่างไรเล่า”

“ฮิ, ถ้ายากจริง โลกเรานี่พิลึก ไ
ของตัวเองก็ไม่มี เรื่องของคน ก็เท่าคนอื่น ๆ”

“ก็เพราะคุณหลวงยังมีหัวลอคตัวเองอยู่
นะซี และคุณหลวงไม่รู้อีกสิ ว่าเจ้าหล่อน
นะรักคุณหลวงจนหลงเสียแล้ว”

“เปล่า, ผมไม่ทราบเลย”

“นั่นแหละที่ ขี้ปมมาก ๆ เจ้าเถอะ”

“โฮ, คุณพี่ หล่อนไม่ได้บอกผมจริง ๆ
นี่นา”

“จะต้องบอกด้วยปากด้วยรี ภิรยาอาการ
ที่บอกยังไม่พออีก ๆ?”

“เฮ้ออีกแล้ว ไคร ๆ ก็ซอขยเหมาเอาแต่
ภิรยาอาการเป็นความแน่นอน ไม่ได้คิดถึง
ใจจริงของเขาบ้างเลย เป็นความสัจย์ผม
ยังมีได้บอกหล่อนสักครั้งว่าผมรัก และหล่อน
ก็ไม่เคยบอกสักคำเหมือนกันว่าหล่อนรักผม”

“ถูกละ ยังไม่ได้บอกกัน แต่ความรัก
นั้นมียอยู่แล้ว อย่างนี้จะยังไม่เรียกว่ารักกัน
อีก ๆ?”

หลวงพันธ์ฯ งงวยพยายามนึกว่า ตนได้
ทำอย่างไรไปแล้วบ้าง คนทั้งหลายจึงได้

พ. ศ. ๒๔๗๖

เลียดในมือของหล่อน

ลงความเห็นเป็นเด็กซุกซนนั้น เปล่าเลย
เขามิได้ทำอะไรให้แปลกไป หรือเป็นทำนอง
ว่ารักใคร่กันเลยมิใช่ฤ? แต่เวลานี้สติเขา
ออกจะเลือน ๆ ภัยโรคร้ายทำให้สติปัญญา
แปรปรวนไป แต่ใจเขายังมั่นคงอยู่มิใช่ฤ
เขายังมิได้คิดเลยวามิเมีย

“คุณพ่เห็นสมควรที่จะให้เรือนเป็นจริง
จึงแล้วเช่นนั้นฤ?” พนัสฯ ทั้งกระซิบข้าง

“กิตติพิจารณาสยงส่วนถนัดแล้ว เห็นว่า
ก็ว่าควรจึงได้ทำดังนี้ เพราะเขื่อนว่าคุณ
หลวงรักเขา ชำรเห็นเด็กก็มากมีสกุลรุน
ชาติ ความจริงฉันเห็นว่าทุกๆ คนที่เคย
ปองคุณหลวงมาแล้ว หรือคุณหลวงเห็น
อย่างไรเล่า”

“เธอที่จริง, ถึงเวลาจะยังน้อยก็แน่ใจได้
ว่าเธอที่ และความหวังมีอะไรมาคลอใจผมให้
เคลือบเคลือบไปมาก แต่คุณพี่ครับ หวน
คิดถึงกาลที่ล่วงมาแล้ว และวยอนถึงเพียงนี้
ผมคิดว่ามันสายเสียแล้ว สายเกินงามที่จะมี
คู่ครอง และความสัจจริง เกยวนผมก็ยัง
มิได้เคยคิดที่จะขอความรักจากหล่อนเลย”

“ไม่ต้องขอ หล่อนก็ให้ ถ้าคุณหลวง
ตกลงด้วยแล้ว กิตติจัดการเอง”

“อย่าเพื่อกุณพ ผมส่งสารหล่อน”

“ส่งสารยังใคร?”

“หล่อนเป็นสาวทรมารคนของ ความรัก
อาจเกิดขึ้นง่าย ๆ ตามธรรมชาติ แต่หล่อน
จะกลืนใจคิดเสียใจภายหลัง เมื่อรู้ลึกซึ้ง
ว่าได้ผัวอันมิใช่คู่ควรกัน มันจะเป็นความ
ทุกข์เคียดรอนแค้นหล่อนมาก”

“อะไร, หล่อนไม่ใช่เด็กไม่รู้เคียงมา
เลย หล่อนเป็นผู้รอบรู้ ย่อมมีความคิด
กิตติเวียนนิสสัยหล่อนแล้ว หล่อนมั่นคง
ไม่ใช่โลเล หล่อนมีสติและเด็กซุกซนแน่นอน
ไม่ใช่อย่างเด็ก ๆ ตลอดวัยขงมนไ้ คุณหลวง
ช่างพูดแต่ว่าตัวแก่ ก็เสียอีกเป็นผู้ใหญ่จะ
ไ้เห็นทีพวงแก่งัก ๆ ความรักของผู้ใหญ่
ย่อมหนักแน่นมั่นคง ไม่เห็นรี สรว ๆ ๑๕—
๑๘ แต่งกับผู้ชาย ๖๐—๗๐ ก็มิได้ไป มัน
แล้วแต่คนอกหักนี้คู่กันต่างหาก”

“คุณพี่กล่าวก็เป็นความจริงอยู่ แต่ผม
ยังมีอะไรอยู่บางอย่างที่ทำให้ไม่อยากจะมิ
ลูกมีเมีย เพราะมันก็ล่วงเลยมานานแล้ว”

“พุ้อ กิตติส่งสารคุณหลวงเหลือเกิน
ปกติเวลาที่ ๆ ก็ไม่สู้จะไร่อกอก แต่เช่นเวลา
เจ็บไข้อย่างนี้ ไม่มีใครดูแลปรนนิบัติที่จะ
วางใจอยู่ใกล้ซีกเข็นนัยไ้ คู่ช่างเข็นคน
คนสิ้นไร้ ไม่ทอดเสียจริง ๆ”

มรดก

เมษ

“ขอยกและควย แต่ขอให้ผมได้ครก
ทรงภูไทดวงดลเสียก่อนเถิด”

คุณนายพนม ฯ เห็นว่ายังจะเอาความเกก
ซากไม่ไ้ เพราะรู้นิสัยหลวงพนธ์ ฯ ว่า
เป็นคนมีทัญชีมานะ ถึงความคึกความเหิน
ของคนเป็นสรวนอยู่ ก็ไม่กล้าหักทัญ ไ้
แต่ค่อย ๆ ประเลาประโลมกล่อมใจให้หันมา
ทามความคึกเหินของตน

ความจริง เรืองลูกเมียก็ไม่ใช่ภริยาของ
คนอื่น แต่ทว่าใคร ๆ พากันรยเร้าอยากให้
หลวงพนธ์ ฯ มีเมีย ก็ล้วนแต่เป็นผู้ที่มีความ
สนิทซึกซอมกัน และมีเจตนาที่โดยหวังจะ
ให้ผู้ที่ทรวักไ้รัยความสุขสบายเท่านั้น ไม่
เป็นการฝักขรรวมทาไปมิไ้ แต่การจะเป็น
ไปอย่างไ้ในเรื่องราวพระคน ก็เหมือนจะแล้ว
แต่ความข้นกาลของพระเจ้าเป็นใหญ่

๐ ๐ ๐

๓-๔ อาทิตยล่งมา เมื่ออาการช่วย
ของหลวงพนธ์ ฯ สบายปลกดีแล้ว พระพนม ฯ
และภรรยา ผู้เป็นเจ้าก็เจ้าการะประธานความ
รักแห่งหลวงพนธ์ ฯ และสาวอาไรไ้ผู้กพนธ์เป็น
อันหนึ่งอันเดียวกันจนไ้ ก็ไ้วางแผนการ
อันอภิวาทนง

เขานักเนาะตกลงพากันขึ้นคอกสุเทพในวัน

อาทิตย์ อันคอกสุเทพนั้น นอกจากเป็นทไ้
บุคคลก็องค์ทะเกียกกระกายขึ้นไป เพื่อหวัง
สรวรค์ในทางกุศล คือ นมัสการพระบรมธาตุ
แล้ว ยังเป็นสถานที่หวังสรวรค์ในโลกรรส
อันเหมาะและวิเศษอีกด้วย

ณชอกคอก อันสูงสุกเป็นที่ประภิชฐานพระ
ธาตุเกียกซึ่งข้วยแผ่นทองแดง แลคูประภัสสร
เมือทองแสงนกก มีพระวิหารและกิมคก

ศาลาบายตลอดถนนเวียนเข้าตากอากาศ เป็นที่
สังคัสบายบริวณควยลมเป็นซึ่งพักอยู่เฉื่อยฉิว
ไม่ซากสาย มีทางทอดกัศนาไปไ้ไกล
เกือบรอยทศ โน่นห้วยแก้วโน่นในเวียงนั้น
สถานรลไฟ และถนนหนทางซึ่งผ่านพาค
กันอยู่หลายสายเป็นทิวขาว กลอกไปจนท่ง
ทัญ , นนาและป่าไม้ ยิ่งก็ยิ่งเพลนใจ และ
ยอกคอกก็สูงควย กั้น การที่พากันถอยเอา
เป็นทชนสรวรค์ที่หวังสรวรค์ จึงเป็นการ
ที่เหมาะสม เพราะสถานที่ไ้ไกลสรวรค์เข้าไป
มากแล้วที่เกียก

ยอกคอกที่จากทคัง พระธาตุเกียกลงมาเป็นที่
คังคัทนัภพระราชาชาบา และดักไปไ้ไกล
เป็นที่คังคัทนัภเจ้าหลวง ในบริเวณคัทนัภ
ทั้งสองเต็มไปค้วยสวนคอกไม้ มีคันทหลาย
เป็นมากกว่านั้น ในฤกษุหนาวเวลาไม่มีคอก

พ.ศ. ๒๔๙๖

เลือดเนื้อของหล่อน

ช่างงามเสียชะไร กุหลายเชิงใหม่คอก
งามและใหญ่กว่าแห่งใด ๆ ที่เคยเห็นแล้วใน
สยาม แต่เมื่อนำพันธุ์ ไปปลูกที่อื่นก็ไม่ใหญ่
เท่าคอกเล็กบริเวณเสมอ เห็นได้ว่าต้นไม้
จะงามไม่งามเกี่ยวกับ ดินฟ้าอากาศเป็นสำคัญ
เมื่อนำพันธุ์ ฝรั่งจะเล็กใหญ่จะขาวหรือดำก็คง
เกี่ยวกับ ดินฟ้าอากาศ เป็นสำคัญ เหมือนกัน
แต่มีความเห็นกันอีกทางหนึ่งว่า สิ่งซึ่งอาศัย
กลิ่นรสเป็นสรรพคุณนั้น จะถือเอาขนาด
สัณฐานเป็นประมาณหาได้ไม่ เพราะบางที
ใหญ่ก็มีกลิ่นรสสู้เล็กไม่ได้ ฉะนั้น ที่ว่า
เล็กหรือใหญ่ก็แน่ ต้องอาศัยพิสูจน์ที่กลิ่นรส
ข้าพเจ้าเคยไปเลี้ยงใหม่ และเคยตะกายขึ้นไป
บนคอกสุเทพ แต่เป็นคราวเคราะห์ประจวบ
เป็นฤดูแล้งและร้อน จึงไม่ได้พบบอกกุหลาย
เลยทั้งขนาดใหญ่และเล็ก หมกโถกสัก
จะได้พิสูจน์ จึงเป็นอันไม่รู้อรรถและกลิ่น
ของตน

พระยวงษ์ฯ พนมฯ กำลังจะเกิดกตเวทิตา
จะไปสู้อยกคอกสุเทพ นอกจากคุณนายพนมฯ
และนางสาวอารีแล้ว ก็มีแต่คนใช้ อีก ๒ คน
เท่านั้น เพราะผู้ที่จะขวนพยายามที่สุดที่จะ
ขอร้องกันไม่ให้เกิดการข่มขืน อันจะเป็นทาง
ตัดโอกาสแห่งการชมสวรรค์ของเขาเสีย

อารี ยังไม่สนใจในการข่มขืนเขาอีก เพราะ
เพิ่งเคยข่มขืนครั้งที่ ๒ เท่านั้น เธอจึงเกร
ไม่ทันเพื่อน ส่วนพระพนมฯ ก็ยังเกรงว่า
จะคงหน้าคงตา ขำ ๆ ให้ถึงขอก คอย เลี้ย
เร็ว ๆ ฉะนั้น หลวงพนมฯ ย่อมเป็นมือขวา
ของเขาในการข่มขืนเขา เพราะหาทราตรการ
ยิ่งกว่าใครความชำนาญ แต่เมื่อเขาเห็นว่า
อารี ไปเร็วไม่ได้ เขาเองก็รีบเร็วไปไม่ได้
ด้วยเป็นธรรมชาติ หลวงพนมฯ คอยช่วยเหลือ
ไปกับอารี ถึงที่ชั้นข้างตอนเขาคงให้หล่อน
เกาะ ข้างที่กระดองกันไป แต่พนมฯ ก็ไม่
รู้สึกแปลกอะไร คิดเสียว่าเป็นข้ออาศัยที่
บรรพชิตองค์หนึ่งควรจะเห็นแก่ศรัทธาธรรมมา อารี
กอดแขนพนมฯ มันไว้อาทรายเป็นหล่นกันล้ม
และได้ โทนตัวเวลาชนกัน และเมื่อถึงตอน
ร่าย หล่อนก็ล้มลงปล่อยเขา ด้วยทางเขมม
ร่ายเอียง ๆ สลัดกับเนินที่ชันเขชัน ๆ หล่อน
จึงเกาะเขาเพลินเรื่อยไป บางคราวก็ถอง

หุบคอกนอนหายใจ คอนโคเกิดสยายหล่อน
ก็คืบคืบเขาพอให้พลิกพลิกหายเหนื่อย
พระพนมฯ ก็ยังกรรยา พอเห็นว่าทั้งระ
หังคันทั้งสองก็พากันหุบคอกพักทีหนึ่ง และถอย
มองดูอาการของคนทั้งสอง พลางก็ปรารภ
กันถึงความผิดที่จะให้ทั้งสองร่วมรักกันจนได้

และพอเห็น เขาใกล้เข้ามา ก็พากันออกเคียวหนี
 ท่อไปอีก คราวหนึ่งสองผิวเมียพากันหลบ
 เข้าไปนั่งอยู่ในร่มไม้ข้างทาง เพื่อจะให้สองคน
 ผ่านไปโดยไม่เห็นคน สองผิวเมียต่างระยิบ
 ลมเพื่อไม่ให้หายเหนื่อย อากาศตอนเช้าเย็น
 เขาทำให้ความสดชื่นเกิดขึ้นโดยเร็ว ลมเย็น
 ก็พัดโชยมาเฉื่อย ๆ ผิวเมียนั่งเคียงกันอยู่
 ในที่เงียบสงัด เสียงนกร้อง ๆ ส่งเสียง
 พลอดกู่ ๆ อยู่บนยอดไม้ ทำให้วังเวง จรรวม
 ชาติเช่นนี้ยอมชวนจิตให้คิดถึงความสุข
 คล้ายกับว่า ชนมาอยู่บนยอดเขาแล้ว ใกล้
 สวรรค์เข้าไปแล้ว หัวใจก็เต้นแรงขึ้นจน
 ใค้ยินดนตรี เจตสิกของผิวเมียมันมุ่งอยู่ในการ
 เพราะความรักแก่คนทั้งสอง สถานและอากาศ
 เช่นนี้ ชวนให้คิดถึง เรื่องรัก และเมื่อก่อนแล้ว
 เพลิดเพลินผิวเมียมองสยดากัน ความมึน
 แยมักปรากฏขึ้นแต่ทว่าทหน้าทั้งสอง ความ
 สงัดวังเวง ความชุ่มชื้นแห่งอากาศ และเสียง
 นกที่พลอดกู่อยู่ เหล่านี้จะมี? เป็นอำนาจ
 ยืนกาลให้ผิวเมียซึ่งแก่แล้ว กุลลยิระชุ่ม
 กระซิบขึ้นย่นกว่าผิวหนุ่มเมียสาว ทั้งสอง
 ต่างเอนกายประทะกันด้วยความไมตรี และด้วย
 อากาโรอันอ่อนละมุนแนบสนิท ไม่ใช่กระทบ
 กันด้วยความแข็งกระด้างเป็นปรปักษ์กัน มือ

ของคนทั้งสองต่างไขว่คว้าสอคล้องกันแล้วด้วย
 กันแน่นด้วยกำลังน้ำใจ อันอีกเดิม คล้ายกำลัง
 รักที่แรกเกิดและแรกพบ นกก็หยุดร้อง ลม
 ก็หยุดพัด ใบไม้ก็หยุดไหว คล้ายจะทำความ
 เงียบสงบบໍให้กระโดดกระดากให้ตกใจ คงหทัย
 คู่ผิวเมียเด่นทั้งคู่ ๆ กอปรไปด้วยเสียงสอคล้อง
 ซึ่งแล้วก็ไม่มีเสียงใดอีก กลิ่นรสแห่งความ
 รักได้ประจักษ์แล้วคือเทพเจ้าเป็นพระยาน กุระ
 เป็นการพิสูจน์ว่า ไม่มีใคร สวรรค์ก็คือความ
 รักของผิวเมียและยังระพิสูจน์ต่อไปว่า สวรรค์
 ของคู่เก่าก็ไม่ต่ำกว่าใหม่เลยเทียว นั่นแหละ
 ความรักนั้น ท่านว่าอย่าไปคิดถึงมันเข้า เมื่อ
 คิดถึงมันก็มาไม่ไว้ในสถานอย่างไร ๆ

พระพนม ๆ กับภรรยาถูกจรรวมชาติครอบ
 งามคืออยู่ในร่มไม้ จนลืมความตั้งใจที่ระคอย
 ลอยดลหลวงพณส์ ๆ กับอาวี และแม้เขาทั้งสอง
 ได้ผ่านคนไปแล้วก็หารู้สึกไม่ ผิวเมียพากัน
 ออกจากพุ่มไม้ เมื่อเหลียวไปข้างหลังไม่เห็น
 คนทั้งสอง จึงพากันเคียวต่อไป แต่พอเลี้ยว
 ขึ้นสู่ที่ระจนถึงยอดคอกยสี แลเห็นพณส์ ๆ กับ
 อาริขึ้นไปยังคอกยสีอยู่แล้ว

“อ้าว, คุณพระ ผมนึกว่าขึ้นไปคอกยอยู่
 บนคอกยพระธาตุแล้วอีก” พณส์ ๆ ตะโกนลงมา
 พระพนม ๆ เร็ว ๆ พกไม้คอกยขึ้น

พ. ศ. ๒๔๗๖

เลือดเนื้อของหล่อน

“ผมหลยเข้าไปพักตรงทางแยก แล้วยิ่ง แม่อารี ?” คุณนายถามเชิงเข้า
คุณหมอนะเพลิน ๆ ไปจนไม่ได้ยินเสียงคุณ
ผ่าน”

“ก็ว่า, ขอให้ ยืนยืนสุข นะสิคะ”
หล่อนตอบ

“คิดนั้นะ ไม่อยากจะคอยคุณเมื่อคุณผ่าน
ตอก เกรงว่าจะเป็นควินวแซนส์” คุณนาย
พนม ๆ แก้ว

“ทำไมไม่ว่า ‘แม้จะไขว่ไขว่ไหนๆ ก็
ให้รู้ว่ามีเพลิงนั้นแจ่มใส ให้เทียบจรวดกับ
ทันใด ขอให้เห็นประกายฉวยพลัน’ หรือว่า
แล้วแต่ไม่บอก”

“อะไรกัน คุณพี่ ใครจะนิวแซนส์ใคร ?”
พนัส ๆ พวกไปซื้อ ๆ เรื่อย ๆ แต่ทำให้คุณพี่
ร้อนท้อง

สาวอารียา “คิดนั้นไม่ใช่นะ และไม่ได้
เป็นอย่างนั้นเสียด้วย จึงไม่ต้องเสีย
ทั้งนั้น”

“ใครนิวแซนส์ใครแน่ แม่อารี ?” คุณ
นายพทอย่างเก้อ ๆ

“จริงละนะ เธอเป็นอารี—อารีคนก็ของ
ฉันต่างหาก” คุณนายกล่าวพลางประคอง
อกอกสาวน้อยด้วยความรัก

“คิดนั้นไม่เห็นนิวแซนส์อะไรที่ไหนคะ ไม่
มีเหตุอะไร จะมีนิวแซนส์อย่างไร” อารีพูด
ตามข้อ ทำให้คุณนายค้อยหายร้อนท้อง

“ฉันได้ยินพนัส ๆ เขาอธิบายว่า, ‘ขอให้
ทราบสงวนนวลละของ เห็นรูปเข้าเป็นทองต้อง
ไวรัก’” พระพนม ๆ ค่อยขึ้นบ้าง แต่พนัส ๆ
คงได้ยินไม่ถนัด เพราะกำลังเหม่อมองคู่วัยอยู่
เสียทางหนึ่ง

เข้าพากันเข้าไปยังบริเวณตำหนักของพระ
ราชชายาซึ่งอยู่ริมทาง ค้างพากันชมดอกไม้
ด้วยความชุ่มชื่นใจ แล้วยิ่งพักประพาศ
อาหารเข้า มีแชนวิชัยภักดาที่เตรียมมา
เสร็จแล้วสนทนากันสนุกสนานพักหนึ่ง จึงเก็บ
ตัวขึ้นไปยังคฤหาสน์พระธาตุ ต่างก็อยู่เพียบ
นมัสการพระธาตุและพระพุทธรูปซึ่งประดิษฐาน
อยู่ทั้งในและนอกวิหาร แล้วยิ่งพากันไปนั่ง
ชมวิวยิ่งแง่เช้าซึ่งแลเห็นไปใต้ไกล

“อ้อ, นั่นพอจะดูๆ? ถ้าจะดูครบแล้ว
กะมัง” คุณนายชี้
พนัส ๆ หันมาถามว่า “อะไรกัน ?”
“ก็พอจะนะสิคะ”

“บูชาพระเมตตาอีก อธิษฐานว่าอย่างไร
ที่ไม่ใช่พระสังฆคายนะ”

“อ้อ นั่นละ ผมจะเป็นเงาจริง ๆ เงา
ที่ไม่ใช่พระสังฆคายนะ”

“เงาะพระคนเฮอร์เงียใหม่?” คุณนายหันไปถามอาร์

“ยังไม่มีอะไรที่เห็นเหตุให้คิดนรังเงียเงาะ” หล่อนตอบอาบๆ

“อ้าว, ยังงั้นเชือกเห็นรูปทองของเงาะแล้ว ยี่! ออชฐานเก่งจริง” คุณพระว่าแล้วพากันหัวเราะ

“รูปทอง—ออชฐานอะไรกัน?” พนัสถาม

“ก็คุณออชฐานเมื่อก่อน ‘ให้เห็นรูปเจ้าเป็นทองคองไรก็’ ยังไงล่ะ” คุณนายบอก

“ผมหรือออชฐาน ไกรบอก?”

“ก็คุณพระไกรสิน”

พนัสหันไปมองหน้าพระพนมๆ แล้วก็หลุดออกมาว่า “เฮ้ย!”

เมื่อสมควรแก่เวลาเขาก็พากันกลับลงไปถึงตำหนักพระราชชายา มีพวกทาสผู้สองหมื่นกำลังพักอยู่ในบริเวณตำหนัก พระพนมเห็นพระนิเวศแสงสียออกความเห็นให้ไปพักยังตำหนักเจ้าหลวง เขาก็พากันแคว้นออกไป ตำหนักเจ้าหลวงก็อยู่ตรงนั้นเขาได้วิวและอากาศดีมาก มีทาสเล่นอย่างสบายทั้ง ๒ คนเข้าอาศัยพักยังเรือนเล็กหลัง ๑ แล้วก็เข้าเครื่องเกมออกมาเล่น และเอาหนังสือ

ออกมาอ่านกันตามพอใจ

เพื่อเบิกโอกาสแก่กันทั้งสอง พระพนมทำเสื่อออกไปเก็บชมสวนดอกไม้ และอาบให้ให้นายทำเช่นเดียวกัน เก็กคนใช้ให้ไปจับทำอาหารอยู่ข้างหลัง ไม่เข้าคุณนายก็ตามออกไปทักด้วย คุณสวามีทำไม่รู้ไม่ชี้แคว้นออกไปทุกทีๆ จนลับตา อยู่ทางนั้นพนัสกำลังอ่านพระราชนิพนธ์เรื่อง ‘เสียดส’ อาบดกไฟเล่นอยู่สักพักก็หันไปเห็นแก่พนัสๆ อยู่คนเคียวไม่รู้สีกว่า เขาพากันหลบไปหมดแต่เมื่อไร

“อ่านอะไรคะ?” หล่อนถาม

“เสียดสจ๊ะ” พนัสตอบ

“เสียดสอะไรกัน?”

“บทละครพระราชนิพนธ์ของล้านเกล้าฯ”

“คุณหลวงถ้าจะไปร?”

“แน่นอน, สำหรับเสียดสแล้วเป็นอย่างยิ่งก็เคียว” เขาคอยหนักแน่น

“เรื่องเป็นอย่างไรคะ?”

“เชอควอ่านกุ”

“อย่าเลยคะ คุณหลวงกำลังอ่านอยู่”

“ฉันอ่านหลายเรื่องแล้ว” พนางเขายน

หนังสือให้หล่อน

“คุณหลวงอ่านต่อไปเถอะคะ ต่อจากที่

พ. ศ. ๒๔๓๖

เลือดเนื้อของหล่อน

อ่านอยู่นั้นแหละ แก่อ่านให้กิณนไยกันด้วย”

เขาทั้งสองมองสบตากันแล้วก้ม พินิจ
เปิดหนังสือ ออกอ่าน ต่อจากที่เขาได้อ่านอยู่
เมื่อก

ศรี “พุทโธ, กิณนหนนุคุณพระอย่างไร
นิกเทีย”

พระราม “ก็ฉันจะคิดทำอะไรรินกหนนุ
กุหล่อนก็คอยแต่ชมว่า ก็ไปเสียทุกสิ่งทุก
อย่าง”

ศรี “ก็จริง ๆ จะไม่ให้กิณนว่าอย่างไร
ได้ ต้องขอให้คุณพระเข้าใจว่า กิณนเป็น
คนทุพภะไรที่ทุพภะไร ๆ ไซ้เล่ห์เลกลกับเขา
ไม่เป็นเลย เพราะฉะนั้น การที่กิณนชมคุณพระ
ว่าก็ ก็แปลว่า กิณนเห็นดีจริง ๆ”

พระราม “ก็เก่ง, แต่การที่หล่อนพู
ดยกย่องฉันให้จริง ๆ เช่นนี้ เห็นจะเป็นเพราะ
เห็นว่า ฉันแก่แล้วละระมัง ?”

ศรี “ทำไมคะ?”

พระราม “ก็คนหนุ่ม ๆ หล่อนพูดเช่นนั้น
อาจทำให้เขาเข้าใจผิดไปก็ได้”

ศรี “เข้าใจผิดอย่างไร?”

พระราม “เข้าใจผิดคิดเห็นไปว่า หล่อน
มีความเมตตาต่อกับเขาโดยละเพราะ เพราะ
เป็นชราภมาชายหนุ่ม ต้องคอยแต่ระแวงอยู่

เสมอว่า หญิงสาวพุก ๆ ก็กับตัวต้องแปล
ว่าเขาชอบ”

ศรี “กิณนจะท้องจำไว้ แล้วกระวังตัว
ไม่ชมเซยชายหนุ่มก่อกหน้า แต่กิณนชอบถาม
สักหนอยว่า ตัวคุณพระเองนี่เรียกว่าเป็นคน
แก่หรือ?”

พระราม “ฉันก็แก่กว่าหล่อนเสียเท่านี้จะ
แหละ?”

ศรี “แปลว่า คุณพระเห็น กิณนเป็นเด็ก
ทารก ฉะนั้นหรือคะ?”

พระราม “ฉันก็เหมือนคนอื่น ๆ ทั่วไป
เห็นว่าหล่อนเป็นหญิงสาวที่สวยที่สุด ก็ที่สุด
น่า—เอื้อ, น่าชมที่สุดก็ในกรุงสยาม”

ศรี “คุณพระช่างไปเวียนพุกมาจากไหน
หนอ? กิณนหมายความว่า วิสัยทุพภะไรที่
พุกจริง ๆ ตรง ๆ ก็นั่น”

พระราม “ฉันก็พูอย่างทวารแล้ว ฉัน
พุกจริง ๆ ตรง ๆ ตามความเห็นของฉัน
และของผู้อื่นโดยมาก ไม่มีใครเคยยก
หล่อนอย่างที่คุณพุกนั้นเลยดู?”

ศรี “กิณนยังไม่เคยได้ให้โอกาสให้ผู้อื่น
พุกกับกิณนเช่นนั้นเลย”

พระราม “เอื้อ! ถ้าเช่นนั้นฉันเห็นระพุก
เกินควรไปเสียแล้วละระมัง? หรืออย่าง

มรดก

เมษ

“หล่อละให้อภัยแก่ฉัน เพราะฉันเป็นคนแก่”

“ศรี” “เอาอีกแล้ว ถ้าคุณพระชินพูดว่า
ทั่วคุณพระเป็นคนแก่อีกละก็ ก็ฉันจะต้องก
ไม่พอกับคุณพระอีกที่เดียว เพราะแก่กับ
เด็กจะพอกันอย่างไรได้”

“เฮ้! เรื่องเป็นอย่างไรงั้นคะ?” อารี
ถามขึ้นด้วยความสนใจ

“เรื่องก็แก่กับเด็ก” พนัสฯ คอยพลาถยม
มองหน้า

“คุณหลวงพูดเป็นเล่น ก็ฉันถามว่าละคร
เรื่องนั้นเนื้อความว่าอย่างไร?”

“เนื้อความที่ว่า พระรามนั้นรักศรี แต่
ไม่กล้ากล่าวความรักเพราะรู้สึกว่าคุณแก่”

“แต่ตามถ้อยคำของศรี ก็แสดงว่าไม่
รังเกียจคนแก่ไม่ใช่หรือ?”

“สำหรับผู้อ่านคงเข้าใจเช่นนั้น แต่
พระรามอาจไม่รู้สึก แต่ศรีก็ไม่ได้บอกแก่ว่า
รักเลย เพียงแต่บอกว่าพระรามไม่แก่ หรือ
ถึงแก่ศรีก็ไม่รังเกียจที่จะสมาคมกับวัยเท่านั้น”

“พระรามรู้ว่า มีชายหนุ่มคนหนึ่งรักศรี
อยู่และก็มีฐานะสมควรกัน พระรามเลยยอม
เสียสละ เพื่อบอกโอกาสให้แก่หนุ่มสาว”

“แล้วเขาก็ได้กันฤ?”

“เปล่า”

“ทำไมคะ?”

“ความเสียสละ ของ พระราม ปรากฏขึ้น
ศรีก็เลยมอบตัวเองให้พระราม”

“งั้น พระรามก็ไม่ต้องเสียสละ”

“สละนะสละแล้วหากแต่ไม่เสียไป”

“นั่นก็ฉันเห็นว่าพระรามมิได้รักศรีจริง”

“เฮ้, ทำไม?”

“ถ้ารักจริงแล้ว ต้องไม่ยอมสละ มิ
ที่ไหนบ้าง ที่ชายรักหญิงและระยอมให้เป็น

ของคนอื่น นอกจากหญิงเขาไม่เล่นด้วย”

“ที่ไหนได้ เธอเข้าใจผิด พระรามยอม
เสียสละโดยไม่มีเหตุผล คือเห็นว่าถ้าศรี

ได้ก็ยากจะไม่ใช่ความสุขจริง และไม่คู่ควรกัน
เท่ากับได้กับชายหนุ่ม ซึ่งมีอายุรุ่นราวคราวกัน

ทั้งนี้ทางหาก”

“ศรีก็มีได้แสดงรังเกียจคนแก่ หรือ
แสดงว่าพระรามแก่”

“ในชั้นต้นอาจจะเป็นอย่างนั้น แต่เมื่ออยู่
ด้วยกันไป มีใครทักเข้าย่อยๆ ผู้เป็นภรรยา
สาวก็จะค่อยๆ และเกิดความทุกข์ไม่พอใจ
การอยู่ร่วมกันก็อาจไม่เรียบร้อย ดังนั้นโย
มิใช่ฤ?”

“อ้าว ก็ที่สุดของเรื่องก็ได้กันมิใช่หรือ
แล้ว เหตุการณ์เช่นนี้ คงมีอยู่เท่านั้น หรือเปล่า

พ. ศ. ๒๔๗๖

เลือดเนื้อของหล่อน

ละ ? ”

“ เอ, ฐิ^๔ไม่ได้พระเรื่องเจ^๕เท่านั้น ”

“ คุณหลวง คงนิมนัส^๖สัส^๗ของ พระรามสิ^๘ ฐิ^๙ ฐิ^{๑๐}ไป^{๑๑}พระค^{๑๒}ครอง^{๑๓} ”

“ แน่^{๑๔}เทีย^{๑๕}ใจ^{๑๖}เขา^{๑๗}เก่ง^{๑๘}มาก ”

“ ก็^{๑๙}ฉ^{๒๐}น^{๒๑}ท^{๒๒}ร^{๒๓}ก^{๒๔}น^{๒๕}ข^{๒๖}าม^{๒๗} เก^{๒๘}ล^{๒๙}ย^{๓๐}ก^{๓๑}พิ^{๓๒}ล^{๓๓}ก ”

“ เธอ^{๓๔}เก^{๓๕}ล^{๓๖}ย^{๓๗}ก^{๓๘}เพราะ^{๓๙}ความ^{๔๐}แ^{๔๑}ก^{๔๒} ด้^{๔๓}ว^{๔๔}ย^{๔๕}พระ^{๔๖}เอก^{๔๗} ใน^{๔๘}เร^{๔๙}อง^{๕๐}ท^{๕๑}ง^{๕๒}ห^{๕๓}ล^{๕๔}า^{๕๕}ย^{๕๖}ม^{๕๗}ัก^{๕๘}ท^{๕๙}น^{๖๐}ม^{๖๑} ฐิ^{๖๒} ฐิ^{๖๓}น^{๖๔}น^{๖๕}ท^{๖๖}เ^{๖๗}เธอ^{๖๘}ซ^{๖๙}อ^{๗๐} ”

“ ก็^{๗๑}ฉ^{๗๒}น^{๗๓}เก^{๗๔}ล^{๗๕}ย^{๗๖}ก^{๗๗}คุณ^{๗๘}หลวง^{๗๙}ด้^{๘๐}ว^{๘๑}ย^{๘๒}แล^{๘๓}ว^{๘๔}ละ ”

“ เก^{๘๕}ล^{๘๖}ย^{๘๗}ก^{๘๘}ฉ^{๘๙}น^{๙๐}พระ^{๙๑}แ^{๙๒}ก^{๙๓} ? แ^{๙๔}ล^{๙๕}ะ^{๙๖}ซ^{๙๗}อ^{๙๘}ไ^{๙๙}ท^{๑๐๐}ย^{๑๐๑} เ^{๑๐๒}ล^{๑๐๓}ะ^{๑๐๔} เธอ^{๑๐๕}เพ^{๑๐๖}ง^{๑๐๗}เก^{๑๐๘}ล^{๑๐๙}ย^{๑๑๐}ก^{๑๑๑}ท^{๑๑๒}ริ^{๑๑๓}ว^{๑๑๔}เก^{๑๑๕}ล^{๑๑๖}ย^{๑๑๗}ก^{๑๑๘}มา^{๑๑๙}ก^{๑๒๐}อ^{๑๒๑}น^{๑๒๒}แล^{๑๒๓}ว^{๑๒๔} ”

ส^{๑๒๕}าว^{๑๒๖}อ^{๑๒๗}าร^{๑๒๘}ฐิ^{๑๒๙}น^{๑๓๐} ม^{๑๓๑}อง^{๑๓๒}ก^{๑๓๓}ท^{๑๓๔}ห^{๑๓๕}า^{๑๓๖}พ^{๑๓๗}น^{๑๓๘}ส^{๑๓๙} ฐิ^{๑๔๐}ว^{๑๔๑}ย^{๑๔๒}ก^{๑๔๓}ว^{๑๔๔}ค^{๑๔๕}า^{๑๔๖} อ^{๑๔๗}น^{๑๔๘}เพ^{๑๔๙}ง^{๑๕๐} ใ^{๑๕๑}้^{๑๕๒}เขา^{๑๕๓}ก^{๑๕๔}ล^{๑๕๕}ย^{๑๕๖}ม^{๑๕๗}ิ^{๑๕๘}ว^{๑๕๙}ย^{๑๖๐}ย^{๑๖๑}ก^{๑๖๒}ไ^{๑๖๓}ก^{๑๖๔}

เขา^{๑๖๕}เ^{๑๖๖}น^{๑๖๗}ท^{๑๖๘}า^{๑๖๙}หล^{๑๗๐}อ^{๑๗๑}น^{๑๗๒}ฐิ^{๑๗๓}น^{๑๗๔} ไ^{๑๗๕}น^{๑๗๖}ก^{๑๗๗}ส^{๑๗๘}ง^{๑๗๙}ส^{๑๘๐}าว^{๑๘๑} ความ^{๑๘๒} ค^{๑๘๓}ิ^{๑๘๔}ก^{๑๘๕}ม^{๑๘๖}ไ^{๑๘๗}ค^{๑๘๘}่^{๑๘๙}ส^{๑๙๐}่ง^{๑๙๑}ปะ^{๑๙๒}ระ^{๑๙๓}ส^{๑๙๔}า^{๑๙๕}ท^{๑๙๖} แ^{๑๙๗}ก^{๑๙๘}า^{๑๙๙}ย^{๒๐๐}เขา^{๒๐๑}เ^{๒๐๒}น^{๒๐๓}เ^{๒๐๔}า^{๒๐๕}ปะ^{๒๐๖}ระ^{๒๐๗}ช^{๒๐๘}ิ^{๒๐๙}ก^{๒๑๐} หล^{๒๑๑}อ^{๒๑๒}น^{๒๑๓}ไ^{๒๑๔}ท^{๒๑๕}ย^{๒๑๖}ไ^{๒๑๗}ม^{๒๑๘}ะ^{๒๑๙}ล^{๒๒๐}ก^{๒๒๑} แ^{๒๒๒}ล^{๒๒๓}ะ^{๒๒๔}ม^{๒๒๕}ือ^{๒๒๖}ก^{๒๒๗}ย^{๒๒๘}ก^{๒๒๙}ซ^{๒๓๐}น^{๒๓๑}ล^{๒๓๒}ย^{๒๓๓}แ^{๒๓๔}น^{๒๓๕} หล^{๒๓๖}อ^{๒๓๗}น^{๒๓๘}อ^{๒๓๙}ย^{๒๔๐}ไ^{๒๔๑}ป^{๒๔๒}มา^{๒๔๓}

“ อ^{๒๔๔}าร^{๒๔๕}—อ^{๒๔๖}าร^{๒๔๗} เธอ^{๒๔๘}เก^{๒๔๙}ล^{๒๕๐}ย^{๒๕๑}ก^{๒๕๒}ฉ^{๒๕๓}น^{๒๕๔}ร^{๒๕๕} ? ” เขา^{๒๕๖} ภา^{๒๕๗}ม^{๒๕๘} ด้^{๒๕๙}ว^{๒๖๐}ย^{๒๖๑}ก^{๒๖๒}ว^{๒๖๓}ค^{๒๖๔}า^{๒๖๕}อ^{๒๖๖}น^{๒๖๗}ล^{๒๖๘}ะ^{๒๖๙}ห^{๒๗๐}ย^{๒๗๑}

อ^{๒๗๒}าร^{๒๗๓}ค^{๒๗๔}อ^{๒๗๕}ย^{๒๗๖}ไ^{๒๗๗}ม^{๒๗๘}อ^{๒๗๙}อก^{๒๘๐} ด้^{๒๘๑}ว^{๒๘๒}ย^{๒๘๓}ส^{๒๘๔}า^{๒๘๕}ย^{๒๘๖}า^{๒๘๗}เขา^{๒๘๘}แ^{๒๘๙}ท^{๒๙๐}ง^{๒๙๑}เ^{๒๙๒}้า^{๒๙๓} ท^{๒๙๔}ก^{๒๙๕}ย^{๒๙๖}หล^{๒๙๗}อ^{๒๙๘}น^{๒๙๙} ม^{๓๐๐}ิ^{๓๐๑}น^{๓๐๒}ไ^{๓๐๓}เ^{๓๐๔}ย^{๓๐๕}แ^{๓๐๖}ส^{๓๐๗}ย^{๓๐๘} แ^{๓๐๙}ก^{๓๑๐}ม^{๓๑๑}น^{๓๑๒}ท^{๓๑๓}า^{๓๑๔}ไ^{๓๑๕}ห^{๓๑๖}ย^{๓๑๗}น^{๓๑๘}ย^{๓๑๙}น^{๓๒๐} หล^{๓๒๑}อ^{๓๒๒}น^{๓๒๓}ไ^{๓๒๔}ก^{๓๒๕}ไ^{๓๒๖}ค^{๓๒๗}่^{๓๒๘}ส^{๓๒๙}่า^{๓๓๐}ย^{๓๓๑}ห^{๓๓๒}น^{๓๓๓}ป^{๓๓๔}ฏิ^{๓๓๕}เส^{๓๓๖}ธ^{๓๓๗}

“ เธอ^{๓๓๘}ไ^{๓๓๙}ม^{๓๔๐}เก^{๓๔๑}ล^{๓๔๒}ย^{๓๔๓}ก^{๓๔๔} แม^{๓๔๕}ฉ^{๓๔๖}น^{๓๔๗}ะ^{๓๔๘}เ^{๓๔๙}ย^{๓๕๐}น^{๓๕๑}ค^{๓๕๒}น^{๓๕๓}แ^{๓๕๔}ก^{๓๕๕} ” หล^{๓๕๖}อ^{๓๕๗}น^{๓๕๘} ม^{๓๕๙}อง^{๓๖๐}ห^{๓๖๑}น^{๓๖๒}า^{๓๖๓} เขา^{๓๖๔} ด้^{๓๖๕}ว^{๓๖๖}ย^{๓๖๗}อ^{๓๖๘}า^{๓๖๙}ก^{๓๗๐}ร^{๓๗๑} แม^{๓๗๒}ม^{๓๗๓}ิ^{๓๗๔}ว^{๓๗๕}ม^{๓๗๖}

ฝ^{๓๗๗}ปาก^{๓๗๘}แล^{๓๗๙}ว^{๓๘๐}ก^{๓๘๑}ั^{๓๘๒}พ^{๓๘๓}ะ^{๓๘๔}ย^{๓๘๕}ก^{๓๘๖}ห^{๓๘๗}น^{๓๘๘}า^{๓๘๙}ค^{๓๙๐}อ^{๓๙๑}ย^{๓๙๒}เขา^{๓๙๓}ค^{๓๙๔}ล^{๓๙๕}ย^{๓๙๖}ค^{๓๙๗}เ^{๓๙๘}ก^{๓๙๙} ”

“ ฉ^{๓๙๙}น^{๔๐๐}แ^{๔๐๑}ก^{๔๐๒}ว^{๔๐๓}า^{๔๐๔}เธอ^{๔๐๕} ย^{๔๐๖}ั^{๔๐๗}ง^{๔๐๘}ว^{๔๐๙}า^{๔๑๐}พระ^{๔๑๑}ร^{๔๑๒}า^{๔๑๓}ม^{๔๑๔}แ^{๔๑๕}ก^{๔๑๖}ว^{๔๑๗}า^{๔๑๘} ฐิ^{๔๑๙}ว^{๔๒๐} แ^{๔๒๑}ก^{๔๒๒}ว^{๔๒๓}า^{๔๒๔}ท^{๔๒๕}ง^{๔๒๖} ๒๐—๒๑ มี^{๔๒๗}ไ^{๔๒๘}ช^{๔๒๙}ฎ^{๔๓๐}า^{๔๓๑} ? ”

ก^{๔๓๑}ั^{๔๓๒}น^{๔๓๓}อ^{๔๓๔}น^{๔๓๕}ร^{๔๓๖}ุก^{๔๓๗} ค^{๔๓๘}อ^{๔๓๙}ห^{๔๔๐}ย^{๔๔๑} ส^{๔๔๒}าว^{๔๔๓}อ^{๔๔๔}ว^{๔๔๕} เ^{๔๔๖}ั^{๔๔๗}ง^{๔๔๘}ะ^{๔๔๙}ห^{๔๕๐}ล^{๔๕๑}ก^{๔๕๒}ไ^{๔๕๓}ไป^{๔๕๔} “ คุณ^{๔๕๕}หลวง^{๔๕๖}ว^{๔๕๗}ง^{๔๕๘}ห^{๔๕๙}มา^{๔๖๐}ย^{๔๖๑}ความ^{๔๖๒}ย^{๔๖๓}ั^{๔๖๔}ง^{๔๖๕}ค^{๔๖๖}ะ^{๔๖๗} ? ” หล^{๔๖๘}อ^{๔๖๙}น^{๔๗๐}

ภา^{๔๗๑}ม^{๔๗๒} “ ห^{๔๗๓}มา^{๔๗๔}ย^{๔๗๕}ความ^{๔๗๖}ว^{๔๗๗}า^{๔๗๘} ฉ^{๔๗๙}น^{๔๘๐}เ^{๔๘๑}ร^{๔๘๒}ไ^{๔๘๓}ม^{๔๘๔}ค^{๔๘๕}อ^{๔๘๖}ง^{๔๘๗}เ^{๔๘๘}ย^{๔๘๙}ส^{๔๙๐}ละ^{๔๙๑} เ^{๔๙๒}ช^{๔๙๓}น^{๔๙๔}พระ^{๔๙๕}ร^{๔๙๖}า^{๔๙๗}ม^{๔๙๘} ”

“ ก็^{๔๙๙}ฉ^{๕๐๐}น^{๕๐๑}เ^{๕๐๒}ย^{๕๐๓}น^{๕๐๔}อ^{๕๐๕}ว^{๕๐๖}ไ^{๕๐๗}ม^{๕๐๘}ไ^{๕๐๙}ช^{๕๑๐}ะ^{๕๑๑}ว^{๕๑๒}ไ^{๕๑๓}ม^{๕๑๔}ไ^{๕๑๕}ช^{๕๑๖}า^{๕๑๗}ย^{๕๑๘}ห^{๕๑๙}น^{๕๒๐}ม^{๕๒๑}ค^{๕๒๒}น^{๕๒๓}ไ^{๕๒๔}ก^{๕๒๕}เ^{๕๒๖}ย^{๕๒๗}ว^{๕๒๘}อ^{๕๒๙}ง^{๕๓๐}ก^{๕๓๑}ย^{๕๓๒}ก^{๕๓๓}ย^{๕๓๔}ก^{๕๓๕}ั^{๕๓๖}ก^{๕๓๗}ฉ^{๕๓๘}น^{๕๓๙} แ^{๕๔๐}ล^{๕๔๑}ไ^{๕๔๒}ม^{๕๔๓}ไ^{๕๔๔}ช^{๕๔๕}า^{๕๔๖}ย^{๕๔๗}แ^{๕๔๘}ก^{๕๔๙}ค^{๕๕๐}น^{๕๕๑}ไ^{๕๕๒}ก^{๕๕๓}ไ^{๕๕๔}ะ^{๕๕๕}ค^{๕๕๖}อ^{๕๕๗}ง^{๕๕๘}มา^{๕๕๙}เ^{๕๖๐}ย^{๕๖๑}ส^{๕๖๒}ละ^{๕๖๓}ห^{๕๖๔}ิ^{๕๖๕}ก^{๕๖๖}ฉ^{๕๖๗}น^{๕๖๘} ” ถ^{๕๖๙}ั^{๕๗๐}ง^{๕๗๑}ย^{๕๗๒}ท^{๕๗๓}หล^{๕๗๔}อ^{๕๗๕}น^{๕๗๖}ก^{๕๗๗}ไ^{๕๗๘}ก^{๕๗๙}

“ อ^{๕๗๙}ว^{๕๘๐} เธอ^{๕๘๑}ไ^{๕๘๒}ม^{๕๘๓}ค^{๕๘๔}ิ^{๕๘๕}ก^{๕๘๖}ว^{๕๘๗}า^{๕๘๘}ความ^{๕๘๙}ว^{๕๙๐}ริง^{๕๙๑}ะ^{๕๙๒}ม^{๕๙๓}ิ^{๕๙๔}ก^{๕๙๕}เ^{๕๙๖}ร^{๕๙๗}อ^{๕๙๘}ง^{๕๙๙} ฉ^{๖๐๐}ะ^{๖๐๑}ค^{๖๐๒}ร^{๖๐๓}น^{๖๐๔}ั^{๖๐๕}น^{๖๐๖}ท^{๖๐๗}ริ^{๖๐๘}ว^{๖๐๙}ไ^{๖๑๐}ม^{๖๑๑}ค^{๖๑๒}ิ^{๖๑๓}ก^{๖๑๔}ว^{๖๑๕}ะ^{๖๑๖}ม^{๖๑๗}ไ^{๖๑๘}ช^{๖๑๙}า^{๖๒๐}ย^{๖๒๑}แ^{๖๒๒}ก^{๖๒๓}ท^{๖๒๔}ห^{๖๒๕}ล^{๖๒๖}ว^{๖๒๗}ร^{๖๒๘}ัก^{๖๒๙} ห^{๖๓๐}ญ^{๖๓๑}ิง^{๖๓๒}ส^{๖๓๓}าว^{๖๓๔}เ^{๖๓๕}ช^{๖๓๖}น^{๖๓๗}พระ^{๖๓๘}ร^{๖๓๙}า^{๖๔๐}ม^{๖๔๑}ว^{๖๔๒}ริง^{๖๔๓}ฎ^{๖๔๔}า^{๖๔๕} ? ”

“ พระ^{๖๔๖}ร^{๖๔๗}า^{๖๔๘}ม^{๖๔๙}ห^{๖๕๐}ล^{๖๕๑}ว^{๖๕๒}ร^{๖๕๓}ัก^{๖๕๔}ค^{๖๕๕}ี^{๖๕๖}ว^{๖๕๗}ะ^{๖๕๘}ว^{๖๕๙}า^{๖๖๐}ค^{๖๖๑}ี^{๖๖๒}ห^{๖๖๓}ล^{๖๖๔}ง^{๖๖๕}ว^{๖๖๖}ร^{๖๖๗}ัก^{๖๖๘}พระ^{๖๖๙}ร^{๖๗๐}า^{๖๗๑}ม^{๖๗๒}แ^{๖๗๓}น^{๖๗๔}ะ^{๖๗๕} ? ”

“ เธอ^{๖๗๖} พ^{๖๗๗}ก^{๖๗๘}ว^{๖๗๙}ริง^{๖๘๐}ท^{๖๘๑}ริ^{๖๘๒}ว^{๖๘๓}า^{๖๘๔}ค^{๖๘๕}ี^{๖๘๖}ว^{๖๘๗}ร^{๖๘๘}ัก^{๖๘๙}พระ^{๖๙๐}ร^{๖๙๑}า^{๖๙๒}ม^{๖๙๓} ” “ ใ^{๖๙๔}้^{๖๙๕} เธอ^{๖๙๖}เ^{๖๙๗}ย^{๖๙๘}ก^{๖๙๙}อ^{๗๐๐}ย^{๗๐๑}อยู่^{๗๐๒}ซ^{๗๐๓}ัก^{๗๐๔}ๆ^{๗๐๕} ย^{๗๐๖}ั^{๗๐๗}ง^{๗๐๘}ไ^{๗๐๙}ม^{๗๑๐}ไ^{๗๑๑}ช^{๗๑๒}ฎ^{๗๑๓}า^{๗๑๔}ค^{๗๑๕}ะ^{๗๑๖} ? ”

“ น^{๗๑๗}อ^{๗๑๘}ก^{๗๑๙}า^{๗๒๐}ก^{๗๒๑}เ^{๗๒๒}ร^{๗๒๓}อ^{๗๒๔}ง^{๗๒๕}ละ^{๗๒๖}ค^{๗๒๗}ร^{๗๒๘} ะ^{๗๒๙}ม^{๗๓๐}ิ^{๗๓๑}ห^{๗๓๒}ญ^{๗๓๓}ิง^{๗๓๔}ส^{๗๓๕}าว^{๗๓๖}ว^{๗๓๗}ร^{๗๓๘}ัก^{๗๓๙} ซ^{๗๔๐}า^{๗๔๑}ย^{๗๔๒}แ^{๗๔๓}ก^{๗๔๔}เ^{๗๔๕}ร^{๗๔๖}อ^{๗๔๗}ย^{๗๔๘}า^{๗๔๙}ง^{๗๕๐}น^{๗๕๑}ั^{๗๕๒}ย^{๗๕๓}า^{๗๕๔}ง^{๗๕๕}ไ^{๗๕๖}ม^{๗๕๗}ห^{๗๕๘}น^{๗๕๙} ? ”

“ ส^{๗๕๙}าว^{๗๖๐}อ^{๗๖๑}ว^{๗๖๒}ิ^{๗๖๓}ห^{๗๖๔}ว^{๗๖๕}ะ^{๗๖๖}ค^{๗๖๗}ล^{๗๖๘}ย^{๗๖๙}เ^{๗๗๐}ย^{๗๗๑}น^{๗๗๒}เ^{๗๗๓}ย^{๗๗๔}เ^{๗๗๕}ย^{๗๗๖}แ^{๗๗๗}ล^{๗๗๘}ไ^{๗๗๙}ม^{๗๘๐} ใ^{๗๘๑}้^{๗๘๒}ท^{๗๘๓}ห^{๗๘๔}ล^{๗๘๕}ว^{๗๘๖}ง^{๗๘๗}พ^{๗๘๘}น^{๗๘๙}ส^{๗๙๐}ว^{๗๙๑}ะ^{๗๙๒}พ^{๗๙๓}ะ^{๗๙๔}ย^{๗๙๕}อ^{๗๙๖}ย^{๗๙๗}า^{๗๙๘}ง^{๗๙๙}ไ^{๘๐๐}ว^{๘๐๑}ี^{๘๐๒}ก^{๘๐๓}ั^{๘๐๔}ม^{๘๐๕}เ^{๘๐๖}ย^{๘๐๗}ค^{๘๐๘}น^{๘๐๙} ใ^{๘๑๐}้^{๘๑๑}เ^{๘๑๒}ย^{๘๑๓}า^{๘๑๔}มา^{๘๑๕} เขา^{๘๑๖}ท^{๘๑๗}ง^{๘๑๘}ส^{๘๑๙}อ^{๘๒๐}ง^{๘๒๑}ก^{๘๒๒}ไ^{๘๒๓}ค^{๘๒๔}อ^{๘๒๕}ง^{๘๒๖}ผล^{๘๒๗}อ^{๘๒๘}อ^{๘๒๙}ก^{๘๓๐}า^{๘๓๑}ก^{๘๓๒}น^{๘๓๓}

มรดก

เมฆ

ความรัก—อา, ความรัก ท่านบอกแล้วว่า
อย่าไปใส่ใจถึงมันเข้า ความรักจะวิ่งเข้า
ครอบหัวใจท่านเหมือนกลิ้ง และเมื่อความรัก
เข้าครอบดวงใจไ้แล้ว ก็จะเป็นเหตุ? ความ
รักทำให้หน้ามืดตามัว บ่อเป็นความจริงแท้
ทั้งกล่าวแล้ว หลวงพณสัว เมื่ออย่างหนึ่งเขา
ก็แสดงโดยน้ำใจจริงว่า ยังมีได้มีไหม้หมาย
ที่จะขอร่วมรักกับสาวอวรี โดยจริงจริงเลย ด้วย
เหตุผลและศีลธรรม ของเขา มีหลายประการ
เป็นเครื่องหนุนเหนี่ยวความตกลงใจอยู่ แต่
แม้กระนั้น บางขณะที่เขาผลัดคิดถึงความรัก
ทันทีที่นึกมาเข้าครอบดวงใจ ทำให้เกิดหน้า
มืดตามัว หมกมืดสับสนปัญญา มีอาการ
อ่อนแอไปกิจของกิจของความอื่น ปลดปล่อย
ตัวให้ เป็น เครื่องเล่น ของโลก ที่จะเล่นได้
ตามชอบใจ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นระโทษอะไรเล่า
ระโทษมนุษย์ก็หาได้ไม่ มนุษย์เป็นวัตถุ
ของโลก บ่อมีอยู่ในวิสัยของโลกอันยาก
ที่จะหนีพ้น น่าระโทษธรรมชาติอย่างกะมัง
แต่ก่มนุญย์เองมิใช่ฤา ที่นั้เข้าหาธรรมชาติ
เมื่อระโทษอะไรไม่ไ้จริง ๆ สำหรับเรื่องนี้
ก็เห็นจะต้องโทษกบยสเทพไว้ก่อน คอย
สเทพซึ่งสูงไกลสวรรค์ จึงทำให้ผู้ขึ้นพลอย
หวังสวรรค์หรือเห็นสวรรค์ไปด้วย

บทที่ ๗

ลพทศก ๒๔๗๔ นครเข็ญใหม่ไ้เพียบ
พร้อมไปแล้วด้วยสิ่งสิ่งใดต่าง ๆ ไฟฟ้า
ก็สว่างไสวทั้งในถนนและตามบ้านเรือน ถนน
หลวงลาดยางแทบทุกสาย แม้อำเภอเข็ญ
ดาวซึ่งอยู่ไกลกันดาว ก็มีคนรถยนต์วิ่ง
ไปและกลับไ้ในวันเดียว นครเข็ญใหม่
นับว่าเจริญแล้วทันสมัย ชาวเมืองก็เข้าเขตค
ศิวไ้ส่นอง ๆ ชาวพระนคร แต่มนุญย์นั้น
แม้จะอยู่ในแดนสวรรค์ หากหัวใจขึ้นข้อง
หมองไหม้อยู่แล้ว ก็ระหาความสุขสบายมิไ้
เลย “สวรรค์ในอก—นรกในใจ” บ่อเป็น
ความจริงอันเที่ยงแท้ ผู้แสวงสวรรค์ทั้งหลาย
หากเข้าใจผิดในข้อนี้ คายแล้วเกิดใหม่สั
กสิชาติ ก็จะไม่ไ้ประสพแม้แต่กลิ่นไอของ
สวรรค์อย่างแน่นอน สวรรค์เป็นนามธรรม
หาไ้รูปธรรมไม่ สวรรค์จึงไม่มีร่าง ไม่มี
ตัวตน วิมานก็ไม่มีสวรรค์ และวิมานไม่
จำเ็นต้องอยู่ในสวรรค์ อีกสวรรค์ก็ไม่ว่าต้อง
มีวิมานเช่นเดียวกัน เพราะสวรรค์หรือนรก
ก็อยู่ในดวงใจของมนุญย์นั่นเอง
มรรคาอันก่อให้เกิดความเป็นสวรรค์ และ
นรกของมนุญย์ มีสำคัญอยู่ข้อหนึ่งซึ่งมัก
ประสพกันง่ายกว่าทางอื่น ก็ในเรื่อง “รัก” คือ

พ. ศ. ๒๔๗๖

เลือกเนื้อหาของหล่อน

ความรักระหว่างหญิงชาย มนุษย์โลกเกือบ
ทั้ง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ที่ได้ประสพพบแห่งสวรรค์
หรือนรกเพราะด้วยเหตุนี้ และแม้ทางนี้
ไม่เป็นมรรคาอันแท้จริง แห่งทางไปสู่สวรรค์
หรือนรกก็ แต่ก็คงเป็นมรรคาที่มนุษย์-
โลกเวียนว่ายไผ่ผันกันอยู่ทุกวันนี้ โอ,
ความรัก! เรื่องรักนี้ช่างมีฤทธิ์เดชร้ายแรง
เสียจริง ๆ เรียบรอน!

อาร์—สาวน้อย อาร์—ผู้รัก อาร์—ผู้
งามทั้งวัยทั้งมรรยาทและหัวใจ หล่อนกำลัง
อยู่ในวัยที่เห็นเหยื่อของวิสัยโลก หล่อนจึง
ถูกธรรมชาติของธรรมชาติครอบงำจิตใจ ไม่คิด
กับมนุษย์อื่น ๆ เช่นเคยกับ

อาร์กับหลวงพนัส ๑ รักใคร่สนิทที่ระไกร
เสียเกินจริง ๆ ฤๅ? ช่างนครเข็ญใหม่ที่ได้
สยพฤคกิจการณ์ ของเขาทั้งสอง แม้เพียง ครั้ง
คราวเดียว ก็ต้องลงความเห็นเช่นนั้น ทำไม
อาร์รักหลวงพนัส ๑? หล่อนเป็นสาวกว่า
เขาคงเท่าตัว หล่อนกำลังสวยและมีเกียรติ
คุณอันหอมชรร หล่อนมีโอกาสดูหน้า
ครองให้เหมาะและสูงกว่าหลวงพนัส ๑ ได้อีก
แน่ ๆ น่าจะมีอะไรสักอย่างมีงมที่เห็นครอง
จิตใจหล่อนให้รักเขา แต่เรื่องพรรคน คือ
เรื่องรักนี้ มันมีอำนาจประกาศิตแฝงอยู่ซึ่ง

มนุษย์ไม่อาจเห็น ความรัก—มนุษย์ย่อมเป็น
ผู้เสียสละได้หาตามใจสมัครนั้นแน่นอน แต่
ผลสำเร็จแห่งเรื่องรัก มันหาเป็นไปตามใจ
มนุษย์แท้จริงไม่ อำนาจอันแฝงอยู่อย่างลึกลับ
นั้นคือ เป็นองค์ประกาศิตความรักให้สำเร็จ
ให้เกิดเป็นผล ให้คนได้เป็นคู่ครองกัน และ
ก็ทรงภัยไขว้ง ไม่ทราบถึง ซึ่งมีความแน-
นอนอยู่เป็นหนึ่งว่า มนุษย์โลกที่ระไกรเป็น

คู่ครองกันนั้น หาใช่เพราะความรักระหว่าง
กันเป็นใหญ่ไม่ การประกาศิตแห่งอำนาจ
ลึกลับหากเป็นใหญ่เป็นสำคัญ นี้, เกษแห่ง
พระผู้เป็นเจ้าฤๅ? พระเจ้าเหล่าเทวโลกได้ฤๅ?
พระมหาลิขิตฤๅ? หรือเทพยเจ้านิกลด? เปล่า
ทั้งนั้น “กรรม!” ของเขาทั้งสองที่มาร่วม
กันคือ เป็นเหตุให้หญิงชายได้เป็นคู่ครอง
กัน ภาษาธรรมชาติของชาวเราจึงมีว่า “เขา
เป็นเนื้อคู่หนึ่งคู่กัน” ฉะนั้น
หากอาร์รักและได้กับหลวงพนัส ๑ ทั้งที่คน
อื่น ๆ คาดหมาย ก็หาใช่เหตุที่ใครควรระ-
กล่าวขวัญไม่ เพราะมันเป็นไปตาม “ผล
กรรม” อันมนุษย์เห็นเสียมิได้ และก็
ประหลาดฤๅ? ที่ชายหญิงอ่อนแก่กว่ากัน
เพียงเท่าตัวมาได้กัน มีเป็นอนันตวิสัยโลกที่
อ่อนแก่กว่ากันทั้งหลายรอบ เขาก็ยังเป็น

คู่ผิวทนมียกกันได้อย่างบรมสุข

หลวงพนัส ๑ แล้ว เขามีไว้รักหรือจริง ๆ?

ซอ^๑ไม่เข่นชัณหา โขยกปลัดรักก็ควรเป็น
รักของชายทุกคนอยู่แล้ว แทนยังมันยว่า

หล่อนรักเขาคืออีก ฉะนั้น หลวงพนัส ๑

จึงต้องรักหล่อนไม่น้อยกว่าที่หล่อนรักเขา แต่

ซอสำคัญว่า หลวงพนัส ๑ หวังจะเป็นคู่

ครองกับหล่อนแน่ละฤ? ซอ^๑สิเข่นชัณหา

สำคัญ ที่สำคัญก็เพราะว่า แม้ตัวหลวง

พนัส ๑ เองก็ไม่แน่วใจตน ถ้าไม่มีเหตุสลับ

กรรมมา หลวงพนัส ๑ จักต้องกระโดดกระชก

หรือไม้ก่ห่มมอยเข้าไปถวายชีวิตต่อแม่สาวของ

เขาเป็นแน่แท้ แทนมันมีความลับอยู่ในใจ

เขาอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่มีใครล่วงรู้ได้ อัน

ทำให้พนัส ๑ สลับเรื่อรักมาแต่ไร ๆ ต่อมาพ

จ้าวหัวใจเขานแหละ จึงทำให้เขายืนยวน

และทักสินใจไม่ลง หลายครั้งเขาได้คิดทัก

ใจว่าจะเลิกรักซอ^๑ แต่ก็หลายครั้งเข่นเคี้ยว

กี้ยกับเขากลับ แสวง ความรักต่อหล่อนโดยนัย

เขารู้สึกโทษของตนเองมาก ที่ได้เผยหัวใจ

และแสดงอาการต่อหล่อน ว่าเขารักหล่อน

แต่ก็เข่นความจริง เขามีได้ทั้งใจจะทำเช่น

นั้นเลย พฤตกิจการณมันเข่นไปโดยมิอะไร

ขึ้นกาลกล ทำให้เขาเคลือบเคลิ้มแล้วก็ทำ

ไปอย่างไม่วู้^๑สำนึกผิดชอบ เขาเคยใจมื่อ

หล่อน หล่อนก็กุดยัภาพ เขาเคยประคอง

หล่อน หล่อนก็กุดยัภาพ และกุดก็เหมือน

เขาเคยตามความรักหล่อนโดยนัย หล่อน

ก็ยกให้เขาโดยนัย เขารู้สึกตัวเองว่า

อาการของเขาและหล่อนที่ประพฤติก่อกัน มัน

สำแดงว่าเข่นคนรักกัน และหวังจะเป็นคู่

ครองกันอย่างซัก ๆ กงนั้นทำให้เขารู้สึก

ระอาใจมาก ที่คนเข่นได้มีความรักใจจริง

โดยยังทักสินใจไม่เท่กซาค และกระทำไป

เข่นนั้น เพราะมันเข่นการก่อความเสื่อมเสีย

ให้แก่สวั^๑อย่างมาทก็เคย

นั้นแหละ เรื่อรัก อันเข่นมรรคาแห่งสวั^๑

หรือมรรค เข่นมรรคาที่มนุษย์โลกเทียวท่อง

ต้องประสพกันอยู่ทุกวันทุกคืน เข่นมรรคา

อันสำคัญที่ชวนให้มนุษย์ชอยเคียว แม้ใจไม่

อยากก็ย้งอยากทะเหล่กหนให้พ้นได้ แลละ

มรรคานึงแ่เริ่มต้นจนสุดปลาย ย่อมมี

ทั้งสวั^๑และนรก ระคนวนเวียน สลับเปลี่ยนอยู่

เสมอ เว้นแ่ผู้มีสติสัมปชัญญะจริง ๆ

รู้จักว่าจะไรเข่นสวั^๑ ะไรเข่นนรกจริง ๆ

นั้นแหละ จึงอาจทำนโรคามมรรคาไปสู่อสวั^๑

แต่อย่างเข่นวโคจรโดยตลอดได้ ก็อย่างก่งเรื่อ

ที่กล่าวถึงกล่าวถึงอยู่^๑ แต่พอเริ่มจะเข้าทาง

พ. ศ. ๒๔๗๖

เลือดในมือของหล่อน

ก็ดูเหมือนต่างก็คง ผจญกับสวรงค์และนรกกชอยู่
อยู่แล้ว ข้าออกจะหนักไปข้างนรกกชมากกว่า
เสียด้วย แต่ในที่สุด ปลายพระเข็นนรกกชหรือ
สวรงค์นั้น ใคร ๆ ย่อมจะพยายากรณ์ไม่ถูก
ต้องแล้วแต่ผู้คำนึงจะเลือกเอาเอง

ตกใจต้องเข้าไปดู แต่ก็เห็นหล่อนคงหลับ
อยู่”

“นางพยายาดและกระลือผสมแล้วค่อยหัวเราะ
เยาะเล่นสนุก ๆ เท่านั้น”

“ไม่เช่นนั้น เห็นความจริงแท้ ๆ”

“แต่ก็ไม่เห็นสำคัญอย่างไร”

วันนั้นเป็นวันอาทิตย์ พระพนม ๑ มรธอง
จะพกกษัตริย์พนม ๑ จึงได้ไปหาที่บ้าน
“วันนี้คุณไปเยี่ยมแม่แล้วหรือยัง?”
คุณพระถามขึ้นเมื่อได้ ไปรับปลาย คับเรองอัน
เป็นการนำเด็กน้อยแล้ว

“ผมเห็นสำคัญทีเดียว อะไรคุณหลวง
นึกไม่ถึงทีเดียว? ว่านั่นแหละจิตต์หล่อน
ถึงจะถึงแต่คุณหลวง การที่หล่อนยังไม่หาย
ผมออกจะโง่เพราะคุณหลวงเป็นต้นเหตุ”

“คุณพระลงโทษผมเกินไปเสียแล้ว ผม
เชื่อว่าไอ้หล่อนไม่อ่อนดิ่งเช่นนั้นเลย”

“ยี่, ผมชกมัน ๆ ค่ะอยู่” หลวง
พนม ๑ คอบ
“เมื่อเช้าแม่เล็ก (สรวพนมภรรยาของ
คุณพระ) ออกไปมรธองนั้นวอดค์ ก็เลยไปแะ
โรงพยาบาลด้วย บอกว่าอาการของหล่อน
ยังทรงอยู่”

“เรื่องเช่นนั้นไม่เกี่ยวแต่ใจอ่อนใจแข็งอะไร
นั่นคอก มันเป็นด้วยจิตต์โง่กพินต่างหาก”
“ก็คุณพระจะให้ผมทำอย่างไร?”
“ผมเห็นควรว่า คุณหลวงจะรีบไปเยี่ยม
หล่อน”

“ก็ไม่เห็นร้ายแรงอย่างไร”
“แต่ผมอยู่ซอหนึ่งทศมจะบอกคุณ คช
นางพยายาดบอกแม่เล็กเป็นความลับว่า เมื่อ
คืนนั้นแม่เอารที่จะฝันหรือละเมอไป”

“ผมคงใจแล้วว่าอย่า ๆ ะไป”
“และผมขอให้คุณหลวงพกกษัตริย์หล่อนเสีย
ให้เข็นทมนั้เหมาะที่เกียะ เมื่อหล่อนแนแนใจ
แล้ว โรคภัยก็จะหายไปไม่ช้า”

“เป็นธรรมดาเท่านั้น”
“ไม่ใช่ว่าธรรมดาเท่านั้น เพราะหล่อนเรือก
ซอคุณทั้ง ๆ อยู่สองสามคำ จนนางพยายาด

“พุทโธ, คุณพระมาไม่ได้อีกแล้ว ผมได้
เรียนนักหนาว่า ผมจะทำเช่นนั้นยังไม่ได้”
“ทำไมยังไม่ได้อีก”

มรดก

เมษ

“เพราะมันไม่คู่ควรกัน อันจะเกิดเป็นภัก
ภายหลัง”

“อย่าพูดน้อยเลยซิ คุณทั้งโลกเขา
เห็นสมควร แต่คุณหลวง คืออยู่คนเดียว
และความสำคัญมันอยู่ที่หญิงชายต่างพอใจกัน
แล้วก็เป็นการควรคู่กัน มันจะเป็นภักอันคราย
อะไรหนอ?”

“คุณพระเออะไรมาพูดว่า หล่อนพอใจ
ผม?”

“เอออีก ใคร ๆ ทั้งโลกก็รู้ซิ คุณ
หลวงเองก็รู้ก็ ยิ่งกว่านั้นหล่อนยังได้รั
ภักแต่เล็กก็จริงใจ”

“กายจริง! คุณนายไปทำอะไร?”

“เขาก็ก่อนทำอะไร ผู้หญิงด้วยกันเขา
รักกันก็พูดก็คุยกัน ที่สื่อกเขาก็ก่อนความ
ในใจกัน”

“ไม่ไหว! ทำไมใคร ๆ จึงใส่ใจในเรื่อง
นั้น?”

“ก็เพราะเขารักคุณหลวงและรักเจ้านาย”

“แต่ผมได้ตกลงใจแล้วว่าจะไม่มีเมีย”

“เพราะความตกลงใจของคุณหลวงซิ
มันจะไม่เป็นความสุขและอาจเป็นภักต่อไปภาย
หน้า ผู้ที่รักใคร่จึงอยากให้คุณหลวงมีเมีย
เสีย”

หลวงพนัส ๆ ถูกรบเร้าทำนองนี้มาหลาย
ครั้งหลายหนแล้ว ก็ยอมเห็นใจในเจตนา
ดีของเพื่อนฝูงอยู่ แต่ก่อนก็ไม่เคยมีใครมา
ยุ่งกับในเรือนพระคน นั้นคงเป็นด้วยกลัวเขา
เองได้แะทำอะไรที่เขินเขินเขินเขินเขินเขินเขิน
ใคร ๆ ซึ่งทั้งในพฤกษการณของเขายู่แล้ว
จึงเลยพากันกระตุนใหญ่ นอกจากนั้นสาวอาว
ก็มีผู้นิยมรักในเกียรติคุณของหล่อนอยู่ทั่วกัน
ทั้งสองเป็นคนปอปล้ำสำหรับเขียงใหม่ เมื่อ
มาเกิดเกี่ยวข้องกับนางนั้น จึงเป็นเหตุ
ให้คนพากันเอาใจใส่อยู่ทั่วไป

“ผมได้เห็นใน ความเจตนาดี ของมิตร
สหายที่มีต่อผม และรู้สึกเป็นบุญคุณอย่าง
ยิ่งแล้ว” หลวงพนัส ๆ พูดเสียงอ้อ ๆ แต่
หนักแน่น ในเมื่อองกันอยู่คู่หนึ่ง

“นั่นซิ ขอให้คุณหลวงถือเอาความเจตนา
และเห็นดีของเพื่อนฝูงเป็นน้าหนักสำหรับตัดสิน
ใจบ้าง ใคร ๆ จะมีความยินดีกับกัน” พระ
พนม ๆ พูดฉันทไมตรีแท้

“ผมรู้สึกตัวดี คุณพระ ว่าผมผูกใจรัก
แม่อาวเสียมันแล้ว และสำหรับหล่อนเอง
ผมก็มันใจว่ารักผมจริงเช่นเดียวกัน ผมรู้สึก
สบายใจมาก ที่ไม่มีสืมาธิและฉันทิพ จึง
ปล่อยใจให้ธรรมภาโลกเข้าครอบงำ หัวใจจนเกิน

พ. ศ. ๒๔๓๖

เลือดเนื้อของหล่อน

ไปเพราะไฉน คือ หัวใจอันแท้จริงของผมนั้น
ก็มุ่งมั่นไว้แล้วว่าไม่มีเมียในชาตินี้ แต่
ยังเฝ้าพอเห็นหล่อนก็เกิดรัก มีอะไรอย่างหนึ่ง
ในดวงหน้า—ใน ดวงตา—และใน ดวงใจ ของ
หล่อน ซึ่งผมสังเกตเห็นซึ่งเขาไปเฝ้าทั้งว่า
เราไม่เคยรักกันมาแต่ก่อนแล้ว ซึ่งความ
จริงมันย่อมเป็นไปได้ แต่ก็อย่างไรวาง
คิดกันก่อนนั้น มันมีอำนาจสิ่งวิญญูญาณผมให้
คิดว่าเห็นความจริงเช่นนั้นอยู่เสมอ คุณพระ
ก็รู้ดีว่าผมไม่ใช่คนใจอ่อนและโง่ แต่
บางขณะใจผมกลับอ่อนโยนเสีย หาสติเห็นยว
มีไฉนเลย เราสู้กันในทุกวันนี้เรารักกัน และ
เพราะเหตุฉะนั้น เมื่อสยโอกาสใน สถานที่ อัน
เป็นไรฐาน ผมจึงได้ล่วงเกินหล่อนและ
ล่วงเกินใจตนเอง ไม่ใช่ประพฤติกุศลชั่วช้า
อะไรมีไฉน คุณพระคงเข้าใจผม เพียงแต่ผม
ได้ถูกทวงท้วงหล่อน ดูเหมือนสองสามครั้ง
ที่ผมได้ข่มมือหล่อนมากมัว และครั้งหนึ่ง
ผมได้ประคองหล่อนประชิดตัวผม และซึ่ง
หล่อนก็มิได้มีอะไรนอจากอาการกษุณ
ผมก็เห็นเช่นเคยกับ เราเพียงแต่สัมผัส
ร่างกันเท่านั้น และกวีขบถการกษุณ เพราะ
ขณะนั้นหัวใจผมไปอยู่ไหนก็ไม่ทราบ ไม่รู้สัก
ตัวก็เขยว นี่แหละ ถึงอย่างไรมันก็เป็นยา

ของผมนมากอยู่ และผมจึงคิดละอายใจมาก”
หลวงพณสี ๑ ได้แสดงความในใจออกมาเป็น
ครั้งแรก ซึ่งย่อมมิให้เห็นหัวใจอันซื่อตรง
ของเขาฉนั้น

“มันไม่ เป็นยาข เป็นกรรมอะไรเลย คุณ
หลวง เรื่องพระคณยอมเข้าไปตามธรรมศา
ของโลก เพียงเท่านั้น แม้ว่าคุณหลวง
เสียงธรรมาก็มีไฉน ข้ากลยแสดงความ
เป็นสุภาพบุรุษของคุณหลวงอย่างก็เสียอีก ”

“มีไฉน คุณพระ ถ้าเรามีเทคนาตรกัน
และขักแน่วลงไปทางนี้ ก็ย่อมไม่ถือว่าเป็น
การเสียหายน่าใจ แค่นั้นผมบอกแล้วว่าไ
ผมตั้งใจอย่างไ้ แต่อาการกิริยามันประพฤ
ไปอย่างหนึ่ง ไปทำให้หญิงสาวบริสุทธิ์เป็น
มดกั้น มันจึงเป็นการควรละอายใจอยู่มาก ”

“ข้อนี้แหละ ที่ผมขอให้คุณหลวงคิดให้
มาก คุณหลวงได้แสดงอาการออกไปเช่นนั้น
หล่อนยอม คิดว่า หัวใจ คุณหลวง เป็น เช่นนั้น
และใจหล่อนจึงสลดพินและยอมมอบโลมตามคุณ
หลวง ก็เมื่อเรารู้สึกว่าได้ทำให้เป็นมดกั้นแก่
หล่อนเช่นนั้นแล้ว เราจะปล่อยให้ความเป็น
มดกั้นคราใดหัวใจ หล่อนได้ไ้รับความโท
มนัสอยู่ประไร ไ้หรือ ? นี่แหละมันจะเป็นยา
อย่างหนักของคุณหลวงก็เกิดข” พระพนม ๑

มรดก

เมษ

ไว้ที่เลยจะมีทำให้แน่น

“โอ้, คุณพระ สมรู้ สักยากใจจริง ๆ!”

“อย่าคิดเป็นยากออกยากใจอะไรเลย คุณหลวงก็บอกแล้วว่าต่างรักกัน คนทั้งหลายก็เห็นก็เห็นชอบด้วย ย่อมเป็นข้อพิสูจน์ว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์แห่งโลกไคยนั้นกาลใดเมื่อศัปกกัน ฉะนั้น ก็จงอย่าขัดขวางธรรมชาติของโลกต่อไปเลย”

“สมถึกคิดว่า หนทางที่ควรจะเป็นเช่นนั้น แต่หล่อนยังเป็นเด็ก อยู่ในความปกครองของผู้ใหญ่ พ่อแม่ของหล่อนมี หล่อนระคึก การเช่นนี้ตามความพอใจไม่ได้ มันต้องสุกแต่แค่ผู้ปกครองของหล่อนจะเห็นก็เห็นชอบ และรักการไปตามสมควร หลึงก็ท้องประพุดติ เช่นนั้นมีใช้ฤาคุณพระ?”

“แน่ละ, ข้อสำคัญว่าแต่ฝ่ายเราทั้งเจกนาให้แน่นอนแล้ว ก็การต่อไปก็ต้องทำเนิให้ถูกต้องตามจารีตประเพณี”

“ฮอ! เรืองนทำให้สมถึกใจจริง”

“ไม่ต้องถึกมีออกถึกใจอะไร เมื่อคุณหลวงเชื่อผมแล้ว ผมก็จะเป็นผู้แทนคุณหลวงเอง ไม่ต้องถึกอะไร”

หลวงพนัสฯ ึงไปอีกครั้งหนึ่งไม่พบไม่คอยอะไรให้เก็ชชาก มีอาการว่ากำลังใช้

ความคึกยิ่งวันอยู่

“นั่นนะ, ผมระบอกให้ การช่วยของแม่อาว์ครั้งนั้น มีโรคใจเข้าแทรกด้วย หล่อนเพื่อเรียกชื่อคุณหลวงจริง ๆ นั่นก็เป็นข้อพิสูจน์ว่าใจหล่อนคึก ผูกพันอยู่มาก และอย่าแน่นแน่น ฉะนั้น ทางที่คึกคุณหลวงควรไปเยี่ยมหล่อน และอยู่กับหล่อนนาน ๆ ข้อสำคัญท้องพยายามเอาใจหล่อนบ้าง ถ้าไปซึกใจหล่อนเข้าก็จะเย็นยาปอย่างหนัก” พระพนมฯ พุคอย่างรวบรวบรวทาง

“ไปนะ, ไปหาหล่อน, ไปเสียเดี๋ยวนี้แหละ สมถึกจะกลบก่อนละ” พระพนมฯ พุคอีกเมื่อเห็นหลวงพนัสฯ ึงไม่พบ แล้วก็เลยลาไป

๐ ๐ ๐

เมื่อหลวงพนัสฯ ึงถึงโรงพยาบาล เพื่อนนางพยาบาล ซึ่งกำลังคึก อยู่กับสาวอาว์ ก็กลุ่เลียงออกไปากห้อง แต่ไม่เว้นที่เห็นไปย่มเป็นนัยกับหลวงพนัสฯ ึงเสียก่อน และมีอาการประหลัจะกล่าววว่า “ฉันทึกโอภาสให้รั!”

หลวงพนัสฯ ึงลงที่เกาะอย่างเตียง เขาคงมีการยาเลย ๆ เป็นธรรมดา แค่ว่าหัวใจนั้นเต้นค่อนแรง และสมองก็กำลังมีงานทำยุ่ง เขาสั่งทึบ ซอคโคเลต ที่ซึกคึกมี

พ. ศ. ๒๔๗๖

เลือดเนื้อของหล่อน

มาให้คนช่วย แล้วก็ตามอาการอย่างตรงไป
ตรงมาคล้ายไม่มีโรคเป็นอย่างอื่น นอกจาก
จะมึนเมา คือ มากุให้เห็นและให้รู้อาการ
เท่านั้น

คนไข้สาว เมื่อแรกเห็นหน้าพนัส โส
เข้าไป มีอาการขึ้นที่ปรากฏขึ้นบนงอก
แต่เมื่อเห็นอาการต่อมาขึ้นถึงกล่าว สิ้น
คนป่วยก็กลับสลบหมดของคล้าย คล้ายใช้
กำเรียบขึ้นทันที แต่แท้จริงนั้นเหตุเพราะหล่อน
มีความคิดซึ่งอยู่มากออก

ปรากฏว่าอาการป่วย ไม่มีข้อข้องวิ
กักรวดอย่างใด คงที่ขึ้นเป็นลำดับมา พนัส
จำได้ว่าเมื่อมาวานนี้ ปรีท ชย ชนถึง ๑๐๑ ฟ
แคว้นขึ้นเพียง ๘๘ ฟ นับว่าเกือบเป็นปกติ
แล้ว เขายกให้หล่อนอมชอคโคเลตเพื่อ
ชุ่มคอ แต่หล่อนสิ้นหน้า และบิดหน้าไปเสีย
ทางอื่น เขามองดูทรวงอกหล่อน เห็นอัสส
ออกมาคลออยู่เต็มหน้า พนัส รู้สึกใจเ
ทันที เพราะทรวงอกนั้นว่า การที่หล่อน
ป่วยครั้งนี้ เขาเองเป็นคนเหตุ คือ เม
อาทิตย์ก่อนเขาพาหล่อนไปยืมคนคนนำค
ห้วย แก้ว แล้วก็เพลินกันอยู่จนค่ำจึงกลับ พ
รุ่งขึ้นอีกสองวันหล่อนก็เริ่มมาเลว และคง
นอนป่วยมา ๔-๕ วันแล้ว เขารู้แล้วว่าเกิด

ว่ายิ่งทรมานแถมมีเชื้อมาเลวร้ายอย่างร้าย มัน
คงก็กล่อนแล้วปล่อยเชื้อไว้ เพราะเหตุ
เขาไม่พาหล่อนกลับก่อนมิด เขาเคยพ
ซ่อนกยหล่อนและขอโทษหล่อนแล้ว แต่ช
หล่อนก็มีโรคเหตุเป็นมุลเลบ ยักินเขา
เห็นน้ำตาหล่อนกล่อนห้วย คิดว่าหล่อนคง
จะเสียใจในเรือใช้เสีย เขาจึงเกิดเสียใจ
ขึ้นอีก แต่, อืม! ใจ! หลวงพนัส เอ๊ย หลวง
พนัส ซึ่งแก่แล้วทวยอายุสังขาร แก่แล้ว
ทวยก็ราชากร แต่เขาหาแก่ในเชิงข
วิสัยไม่ เป็นที่น่าสงสารอยู่มิใช่ฤ?

“แม่ศรี!” หลวงพนัส หลุดออกไป
เมื่อใดกล่อนหายไยวๆ ๒-๓ ครั้งแล้ว แม้
กระนั้นเสียงก็ยังสิ้นแก้วอยู่

“หนีมาทางนี้”

เป็นคำคนไข้ จึงได้หันกลับมา แต่ทวง
หล่อนเหมือนมองไปบนเพดาน

“เธอโกรธฉัน?” เขาถามซื่อๆ ไป
เช่นนั้นเอง

“เรื่องอะไร?” หล่อนพุกขึ้น

“คุณเป็นคนเหตุพาเธอไปให้ป่วยนะ?”

“อ้อ, เปล่าเลย ถึงคุณหลวงไม่พาไป
ที่นั่นก็อาจป่วยได้เสมอไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน”

“ฉันเชื่อว่า อีกไม่กี่วันเธอคงจะหายเป็น

มรดก

เมฆ

ปกติ”

สาวน้อยยังอยู่ครึ่งหนึ่ง “ก็ฉันก็อยากให้
หายเร็วๆ จะได้รับกลับไปกรุงเทพฯ ๑”

“เฮ้! ไปทำไมกัน มีอะไรอะไร?”

“ไม่ใช่ไป—ค่ะ, กลับค่ะ, กลับบ้าน—
กรุงเทพฯ ๑” หล่อนพูดด้วยมีก้นอะไรขึ้น
มาทุกอยู่ที่คอ

“ฮะ, ทำไมเธอจะกลับกรุงเทพฯ ๑ — กลับ
บ้าน” พณส์ ๑ ตกใจ

“ค่ะ—จะขอรับข้อสหายทำงานในกรุง
เทพ ๑ ถ้าไม่สำเร็จก็ออกจากราชการ—อยู่
บ้าน”

ก้นอะไร ที่ว่าขึ้นมากุศ หลวงพณส์ ๑
ข้างแล้ว เขาต้องพยายามกลืนมันพักใหญ่
จึงพูดออกมาได้

“นั่นแปลว่าอะไรกัน แม่ฮาร์?”

“ไม่มีอะไรค่ะ นอกจากก็ฉันไม่อยากอยู่
เมืองนี้”

“เธอไม่ชอบพณส์เชียงใหม่นะ?”

“มีได้ค่ะ ก็ฉันชอบพณส์เชียงใหม่มาก”

“นั่นเธอ ไม่พอใจกิจการในโรงพยาบาล
นี้”

“เปล่าค่ะ โรงพยาบาลนี้ทั้งกิจการและ
เจ้าหน้าที่งาน”

“นี่อะไร? ทำให้เธอไม่อยากอยู่”

“ใจก็ฉันเองค่ะ ไม่อยากอยู่”

“ถูกละ แต่อะไรเล่าทำให้ใจไม่อยาก
อยู่”

“ความคิดค่ะ เมื่อคิดไม่อยากอยู่ ใจ
ก็ไม่อยากอยู่”

“เธอเกลียดฉันนะ?”

“อ้อ, เปล่าเลยค่ะ ก็ฉันไม่เกลียดใครเลย
ในเมืองนี้”

บุณนิภาพยังเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ต่างคน
ต่างใช้สมอง แม้สาวน้อยผู้ช่วยตากคงเหม่อ
มองไปในที่ต่าง ๆ หลวงพณส์ ๑ จึงคุกหน้า

หล่อนท้วงสายทวนอันแข็ง แต่ดูเหมือนเขา
จะไม่เห็นอะไร เพราะใจเขากำลังลอยแว้ง
คว้าง คงไปไม่ถึงถูกพายุพัดอย่างแรงก็หมุน
ปลิวไปตามกำลังลม

หลวงพณส์ ๑ จะใจไม่รู้จักใจผู้หญิงเสีย
ที่เกี่ยวกับหัวใจ เขาย่อมรู้ย่อมเข้าใจอยู่ข้าง
แล้วที่ทะเลาะให้ถูกหัวใจหญิงนั้นแหละ เขา
ใจอยู่สักหน่อย การพูดเขาที่พูดไปนั้นก็

เป็นงานเป็นการและตรงไปตรงมา แต่ที่ทะเลาะ
พูดให้คนขมหรือรู้สึกหวานซึ้งนั้น เขาไม่
สนสัก บรู๊ชใจจากคุณสมยศขึ้น ต้องนับว่า
ฮาๆ อยู่ทุกวัน ๆ เพราะคำหวานนั้นไม่แท้

พ. ศ. ๒๔๗๖

เลือดเนื้อของหล่อน

จะเป็นยามักดื่มของสุรา แม่เหล่ายุช
เองก็พอใจอยู่เช่นกัน

หลวงพนัส ๑ ไก่ประพาศมาแล้วด้วย
อาการที่แสดงว่า เขาชวนให้หล่อนเที่ยวร่วม
ทาง และด้วยความมีมิตรจิตหล่อนก็ยอม
เที่ยวตามเขาด้วยความซื่อสัตย์ แต่พอออกเที่ยว
ไป เขาก็ทำอาการผลุนจากหล่อนเสีย และ
ครั้นหล่อนหันหลังกลับบ้าง เขาก็กลับถึง
หล่อนให้ตามมาอีก ด้วยอาการเช่นเอาเด็ก
เจ้าอ้อ ฉะนั้นแหละ จึงทำให้หล่อนต้องเสียหน้า

“แม่อาว — ถ้าเธอกลับไปจริง ๆ ฉันก็
คิดว่าต้องปลงศพตัวเองเสีย” หลวงพนัส ๑
พูดซ้ำ ๆ เก๊กซำก หน้าตาเขาเป็นงานเป็นการ
“เฮ้! อะไรคะ ก็ฉันไม่เข้าใจ ปลงศพ
ยังไ?”

“ฉันรับราชการมา ๒๐ ปีแล้ว ต้อง
ทราบตัวอย่างที่สุด ยิ่งกว่านั้นในชีวิต
๒๐ ปีของฉัน ก็แสนจะกำลำบากเป็นอย่างมาก
ตลอดมา ฉะนั้น จึงเห็นว่าควรลาออกจาก
ราชการเสีย ถึงยังไม่ครบ ๒๕ ปี แต่มีเหตุ
เรื่องขบถใช้ รัฐบาลก็สั่งกรณหาให้นำนาง
บ้าง แล้วก็กลับไปอยู่บ้าน — บ้านของฉันยังมี
ที่ทรงเทพ ๆ ให้เขาเช่าอยู่ เพราะฉันไม่มี
ญาติโยมที่ที่ไหนจะช่วยให้ช่วยพิทักษ์รักษา — ”

สาวอาวคิดสิ่งในถ้อยคำของเขา หล่อน
กลับเป็นผู้ร้องไห้เขาเข้มนิ่ง สมองที่กำลังคิด
วนเวียนอยู่ ก็มารวมคิดแต่ปัญหาใหม่ นี่
เขาพูดอย่างไร เขาเป็นอะไร หล่อนเห็น
ดวงหน้าเขาเคร่งขรึม แสดงความสลับใจ
ในใจอย่างเต็มเปี่ยม ประกอบด้วยความโศก
อันลึกซึ้ง

“คุณหลวงคะ คุณหลวงทำไมคิดอย่าง
นั้น?” สาวผู้ใจดีถามอย่างเร่งร้อน

“เพราะใจเธออย่างนั้น ความคิดก็ไป
ตามใจ” พนัส ๑ ตอบยั้งรอยหล่อน

“ทำไม คุณหลวงจึงมาคิดเกยวน และ
แสดงความคิดนั้น?”

“เพราะมีเหตุให้คิดจนเกยวน จึงไปพูด
นั้น”

“อะไรเป็นเหตุให้คิดคะ?”

“ก็คล้ายกับเหตุของเธอเอง”

“เฮ้! อยู่เป็นสุขที่เขียงใหม่มาถึง ๑๐ ปี
แล้วไม่ใช้วีระ ทำไมเกิดไม่ยอมอยู่ชั้น
ขณะ?”

“บางทีเพราะความสุขมันหมดไปแล้ว
กะมัง?”

“อ้อ, จึงคิดจะไปหาที่สุขใหม่?”

“ก็ไม่นั่น เพราะถ้าหาที่ไม่รู้ว่าจะพบ

สุข หรือทุกข์”

“ชะ—ชะ! คิฉันขออวยพรล่วงหน้าให้
คุณหลวงไค้พยแก่สุข—สุขเล็ก”

คนไข้พยและคนหิวเราะออกมา จนทำให้
พนัสฯ แปลกใจยิ่ง เพราะเขาคิดว่าหล่อนคง
โกรธาเขา แต่ผลกลับตรงกันข้าม หรือ
หล่อนไม่รู้จักความหมายในคำพยของเขาคิ เธอ,
แต่ตัวเขาเองก็เพิ่งสำนึกเหมือนกัน ว่านพค
ออกไปอย่างไร หมายความว่าอย่างไร เขาก
งคำพยของตนเองในเมื่อไค้คิขัน พนัสฯ เม
อยู่ท่อน ๆ ก็มีหัวใจและความคิดเป็นอย่างหนึ่ง
เป็นคนใจคอกมั่นคง มีความคิดเด็ดขาด แต่
อย่างไร พอมาเจอเพราะหน้าอารี เขากลับเป็น
คนใจอ่อนแอ สติไม่เป็นสติ ไม่มีควา
เห็นยวรงค์ตัวเอง อ้อ, นึกะมึงทำนว่า
ความรักทำให้ท้อมัก ความรักทำให้คนหลง
ผู้ชายใจแข็งยิ่งเพีร แต่เมื่อถูกความรักเข้า
ครอบ ก็กลับอ่อนแอเช่นขึงถูกไฟ กังน
จะไม่ว่า สติเป็นเพศฆาตกรของบุรุษฤา?

“เธอตกลงใจจะกลับกรุงเทพฯ แน่ฤา?”
พนัสฯ ถามขึ้น เมื่อไค้หนึ่งอยู่นาน
“แน่นอนสิคะ คิฉันถึงเป็นผู้หญิง แต่ก็
มิได้เกิดเคยเหมือนกัน”

“ฉันก็ตกลงใจเกิดเคยแล้วเช่นกันว่าจะ

กลับกรุงเทพฯ—” พนัสฯ พกทั้งระยะไว้ แล้ว
จึงท้อถอย “เพื่อเราจะไค้พยกัน”

สาวอารี ถลึงตามองเขาอยู่ครู่หนึ่ง แล้ว
หล่อนก็ยิ้มอย่างเลศนัย “เรื่องพยกันเห็นจะ
ผิดคาดคะ เพราะเมื่อคุณหลวงไปอยู่กรุงเทพฯ
แล้ว คิฉันคงกลับมายู่เข้างใหม่อีก”

หลวงพนัสฯ ขยิบตวัดก็ คล้ายจะระเือก
เข้าเค้นคอแม่คนไข้ แต่ก็ยังไว้ และเขาร้อง
หล่อนด้วยดวงตาถลึงทั้ง

“นั่นแปลว่าอะไร แม่อารี—?” เขาเรียก
ชื่อหล่อนเกือบไม่ออกจากลำคอ

“ไม่เป็นข้อที่ ต้อง แปลอะไร เลยนะ”
หล่อนหิวเราะท้อ

“หมายความว่าอย่างไร หมายความว่า
อะไร” หลวงพนัสฯ คำรามพึมพำ

“ความหมายก็ตรง ๆ อยู่ในถ้อยแล้วนี่คะ”
หล่อนคอยเขวือ ๆ และไม่กล้าหิวเราะ ด้วย
เห็นสายตาเขาร้องเซม้ง

“ตรงสิ ตรงจริงละ หล่อนท้อคิฉัน
ตรงที่เกือบ”

“เปล่าเลย คิฉันไม่ได้ท้อคิคุณหลวง”

“ฉันไม่นึก—ฉันไม่นึก!” หลวงพนัสฯ
พคไม่ออก ด้วยความแค้นขึ้นทุกคอ

“ไม่นึกเลยว่าชีวิตของฉฉจะคงจะถูกกระ-

พ. ศ. ๒๔๗๐

เลือดเนื้อของหล่อน

ทำเช่นนั้นอยู่ร่ำไป เพราะฉันไม่รู้จักใจจริง
ของผิฐิง มีนสิ่งไหนอยู่แล้วว้าชีวิตของ
ฉันจะต้องถูกกระทำเช่นนั้น แต่ใคร ๆ พวกนี้
ชักนำเรารู้ให้ฉันถูกกระทำ แท้จริงคนอื่น
ไม่ถูก ต้องโทษตนเอง หัวใจฉันเคยอยู่ใน
อำนาจกำมือของฉัน แต่คราวนี้อานาห์มาหัก
ไปเสียแล้ว ฉันจึงทิ้งหัวใจไว้ไม่อยู่ และจึง
มาถูกเข้าเช่นนี้” หลวงพนัสฯ พกอย่างเฉย
หัวใจเป็นครั้งแรก และพอกับความเคียดแค้น
ตนเอง

สาวอาวีน้าทาไหลพลาก เจ้าหล่อนซบหน้า
ลงละอายกับหมอน

อนิจจา, การเย็บมิโซ่ของ หลวงพนัสฯ
กลายมาเป็นการเพาะใจไปเสียแล้ว ผู้ที่
อยู่แล้ว กลัวยังใช้หมอนขึ้น และผู้ที่ยังไม่ใช้
ก็เกรงใจขึ้นอีก นืออะไรเล่า? อะไรจึงเป็น
เช่นนี้ ฟังเพียงวาทะที่เขาเรียกกัน ทุกๆคน
เป็นเรื่อง หรือไม่ใช่เขาเรื่องสลักสำคัญเลย แต่
ใครไม่เห็นหัวใจของเขาที่กำลังรบกวน มันได้
รบกวนอย่างรุนแรงลึกซึ้งมากทีเดียว นั่นแหละ
เรื่องรักนั้นย่อมเย็บมิโซ่ให้เห็นภายนอกแต่
ส่วนมากย่อมมิโซ่อยู่ในหัวใจ มันย่อมมิ
ทัยหัวใจอย่างหนักแน่น ต่อเมื่อมีเหตุให้
ออกมาจึงรู้สึก

โอ, นี่คือการรักระหว่างชายหญิงฤา?
ความรัก อันเป็นเรื่องราวแห่งมรรคาสวรรค์
ฤา? ถ้าเป็นจริง มนุษย์ทุกคนก็ควรหลีกเลี่ยง
จากความรัก เพราะมันเป็นมรรคาแห่งนรก
มากกว่ามิใช่ฤา?

เสียงสะท้อนเข้าไปกระทบดวงหทัย หลวง
พนัสฯ ทำให้เกิดความทันทัน ประสาท
ทุกส่วน มันมิวไปหมด น้ำใจของเขา ย่อม
เย็บมิอยู่กับความ เมตตา กรุณา มุทิตา แต่
แล้ว เมื่อมาประสบภาพและเสียงเช่นนี้กระทบ
หัวใจ พนัสฯ น้ำคำก็ไหลออกมาตลอดหน่วย
ความเคียดแค้นขึ้นใจหายไปทันที เขาซบ
เข้าไปใกล้ เขามีอกุมแขนสาวผู้ช่วยไว้
ค่อย ๆ ประคอง

“เธอเป็นอะไร อารี บอกฉันหน่อย?”

หล่อนไม่ตอบ คงสะอื้นอยู่

“บอกฉัน อารี มา—เราต้องพูดกันตรง ๆ
เสียทีเถิด”

“ก็ฉันไม่มีอะไรที่ไม่ตรง จะพูด มิคำที่
พูดเคยวน ๆ ก็คือ คุณหลวงเป็นผู้ที่รักฉันเอง
แล้วกลับว่าฉันเป็นผู้ที่รัก คุณหลวงว่าฉัน
—ผิฐิงมิได้รักใจเลวทราม แล้วจึงจะถาม
อะไรอีก” หล่อนพูดอย่างแน่นมายัง

“เธอมารู้จักกรุงเทพฯ ฉันก็ตกลงใจ

มรดก

เมษ

จะสะพานที่ กลบไปกรุงเทพฯ ซึ่งฉันสาป
มาแล้วทั้ง ๒๐ ข้าง แต่เธอกลับว่าฉัน
ไปกรุงเทพฯ ก็ระกลบมาอยู่เชียงใหม่อีก นี่
ไม่เป็นการเจกนาที่รักฉันออกฤา?”

“ก็ฉันถูกลูกหลวง ทิ้งก็ฉันแล้ว ก็ฉัน
จึงต้องทำเช่นนั้น เพื่อหลบความอายต่างหาก ”

“ตายจริง นี่เธอเอาอะไรมาพูดเช่นนั้น?”

“เอาอะไร? เอาเหตุการณ์นะสิคะ”

“แม่อาว์!” พนัสฯ พุกพลงยกแขน
หล่อนมากุมไว้กับตัว “เราเห็นจะเข้าใจผิดกัน
เสมอไป เพราะเหตุที่ไม่พูดกันตรง ๆ นั่นเอง
มา—ขอให้เราพูดกันตรง ๆ ยกันเถิด”

“ก็ฉันก็พูดตรงเสมอแล้ว”

“ไม่ใช่—!” พนัสฯ สะงอกตัวเธอออก
เท้าลงบนเตียง ยื่นหน้าเข้าไปใกล้กับฉัน คล้าย
หมอกที่ระกวระกาการ “ไม่ใช่—!” เขาซ้ำอีก
“ขอให้เธอคอยฉันตรง ๆ เถยวัน ว่าเราจะอยู่
ด้วยกัน จะที่เชียงใหม่ หรือที่กรุงเทพฯ
ก็ตาม ได้ไหม?”

“เพื่อเหตุอะไรคะ?” หล่อนถามเสียง
อ้อ ๆ อย่างไม่รู้เกียงษา

“ไม่ใช่เพื่อเหตุ แต่—เพื่อประโยชน์”

“ก็ประโยชน์อะไรเล่า?” หล่อนพูด
อย่างก่นขีคร้าน

“ประโยชน์ของเราะสิ เธอ—และฉัน”

ขณะนั้นสองมือของพนัสฯ ประคองลูบแขน
หล่อนอยู่ไปมา และฝ่ามือของคนใจแปะอยู่ที่
อกพนัสฯ ตรงหัวใจนั้นกำลังเต้นอยู่อย่างแรง

คำต่อคำจึงจรกกัน สายตาของพนัสฯ
ไม่วอกแวกไปทางอื่น แต่ส่วนคนใจที่เหลือแล
หลบจากสายตาเขาไปบ้าง ความเป็นเชิงไคร้ครอง
แต่ในที่ลึก หล่อนตอบ คาม จรรยาเนียม ของ
ผู้หญิงว่า

“ก็ฉันไม่เข้าใจอะไรเลย”

“เอาอีกแล้ว บอกว่าพูดกันตรง ๆ ที่
เถิด”

“คุณหลวงมีอะไรก็พูดสิคะ”

หลวงพนัสฯ นั่งบนที่ครอง อยู่ครู่หนึ่ง
“เถยวัน ไคร ๆ เขาว่าเรารักกัน จริง
ไหม?”

“ก็ยืนอยู่ข้างจริง!”

“ก็เรารักกัน จริงไหมล่ะ?” พนัสฯ ตาม
คล้ายเค็ก ๆ

“คุณหลวงควรจะคอยคุณหลวงเอง”

“ฉันนะรักเธอจริงละ แต่ว่าเธอนะรักฉัน
ไหมล่ะ?” หลวงพนัสฯ พกอย่างคนซื้อแท้ ๆ

“คุณหลวงนะรักก็ฉัน?” หล่อนหัวเราะ
“ก็จะถามอีกฤา? ฉันขอให้เธอคอย

กษัตริย์เป็นอยู่ครั้งหนึ่ง และนับแต่ โสฬสทำการศึกโดยแรงอยู่ขณะหนึ่ง และ
หลวงพนธ์ฯ เข้ามาเยี่ยมไข้ ก็เป็นเวลาซึ่ง หลวงพนธ์ฯ ก็ควรระลึกคิดว่า ตนเองเป็นผู้
ชั่วโม่งแล้ว จนถึงคราวที่นางพยาบาลจะกอง ทำให้ปรอทขึ้น เพราะคนไข้ทำให้หัวใจคนไข้
วิปริตผิดปกติ นางพยาบาลซึ่งเป็นสหายของ
คนไข้ จึงจะเข้ามาทำการตามหน้าที่ แต่หล่อน
เป็นผู้มีพระยาภิรมย์รักใคร่ใจใช้ก็ ฉะนั้น ก่อน
ที่จะถึงประตูห้อง หล่อนจึงเกรงใจเสียมา
ตามระเบียบเสียก่อน เป็นระยะขึ้นโกล และนาน
พอถึงห้อง จึงรู้สึก และเตรียมหน้าให้
ปกติไว้

เมื่อ นางพยาบาล ตรวจดูปรอท ก็แสดงความ
ความตกใจ รีบตรวจดูชีพจร และรีบคลำที่
หน้าผาก ที่ปลายเท้า และหัวใจ เพื่อเป็นการ
ตรวจสอบ ด้วยปรากฏว่าปรอทขณะขึ้นไป
อีกถึง ๒ ขีด คือ จาก ๙๙ เป็น ๑๐๑ แต่
อาการอื่น ๆ ก็แสดงว่าไม่ไข้แล้ว ทำไม
ปรอทจึงขึ้นสูงเช่นนั้น เมื่อพุดกันขึ้น หลวง
พนธ์ฯ เลยออกความเห็น ว่า ย่างที่จะเป็น
เพราะอากาศ ตอนกลางวัน ร้อนกว่า ตอนเช้า
ความร้อนในตัวคนไข้ จึงพลอยขึ้นสูงด้วย แต่
แท้จริง นางพยาบาลขาดความเฉลียวไปหน่อย
ควรระลึกว่าหัวใจคนไข้ ไ้แข็งแรงเมื่อสักครู่
นั้นเอง ทำให้เกิดความร้อนทั่วขึ้น เพราะ
หลวงพนธ์ฯ เห็น นางพยาบาล ยืน
เลศนัยอยู่ ก็ชักกระตือรือร้น จึงเลยถือโอกาส
ลากลับเสียก็ ขณะที่จะออกจากประตูโรง
พยาบาล เขายังหันหน้าไปดื้อๆ เป็นเชิง
พิจารณาว่า นี่โรงพยาบาลแน่ๆ? อ้อ,
แน่ซี! โรงพยาบาลที่เขามารักษาตัวอยู่เมื่อ
๘-๘ เดือนที่แล้วมานี้เอง พลันก็รำลึกได้
ถึงภาพที่เขาอนเจ็บอยู่ เป็น คนละห้อง คน
ละเตียง กับที่เขาจากมาเมื่อ และเขาเป็น
คนป่วย สาวอารีเป็นคนพยาบาล เขาอนอยู่
แต่หล่อนนั่งอยู่ เมื่อเห็นหน้าหล่อนครั้งแรก
เขารู้สึกหวาดเสียวพิกล หน้าหล่อน คล้าย
หน้าที่เขาเคยเห็นมาแล้ว แต่ความจริงไม่ใช่
ภายหลังเขาจึงคลายความหวาดเสียวในหล่อน

พ. ศ. ๒๔๓๖

เลือดเนื้อของหล่อน

แล้วก็กลายเป็นความผูกพันฉันท์ไมตรี ที่ลึก สำคัญนั้นควรรู้ สักคุณแห่งโรงพยาบาลนี้ และ
ก็เลยเป็นความซอซพอ และรักใคร่ น่ะไร ควรต้องบำรุงให้ถาวรยักยาวไป เพราะควร
เป็นเหตุแน่หนอ? เขารำพึง เพราะเขาเฝ้า ะนัยว่าเป็นอนุสสาวรีย์ของเราได้แท้ ๆ เขา
เป็นเหตุ หรือเพราะหล่อนป่วยเป็นเหตุ หรือ เกือบล้มพมอยู่ในลำคอ แก่เขาน่าจะนึกอีก
เพราะความเอาใจใส่ของเพื่อนฝูงทั้งหลาย เป็น ทางหนึ่งแท้ ๆ ว่า มันไม่ใช่เหตุใช้ผลอะไรเลย
เหตุ อ้อ, หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของโลกอนาคต ทั้งนั้นน่ะ ก็คือ “ผลกรรม” ของเขาทั้งสอง
กะมัง? แต่อะไรจะเป็นเหตุก็ช่างเถิด ช้อ ทางหาก !

อีกบทเดียวจบ

นิสสัยหญิง

จ. พร้อมเพรียงพันธุ์

พอนิคย์—วรประภา สำเร็จการศึกษามา บ่มเก็กมีขึ้นมาเองหรือ” คำพูดนั้นแหละทำ
จากฝรั่งเศส เจ้าคุณสิริพิพัฒน์ (น้อย-วรประ
ภา) ผู้เป็นบิดา ก็รับจัดการมันเธอกับบิดา ส่วนชกชัย—ชชกุล บุตรสาวของเขา
สาวสวยของเจ้าคุณศรีสมบัติทันที เพราะท่าน คุณศรีสมบัติขึ้น หล่อนเป็นหญิงที่ใคร่รักการศึก
ย่อมรู้แล้วว่า นิคย์ เป็นเด็กหนุ่ม ๆ — ขามาจากชาวต่างประเทศเป็นอย่างดี เพราะ
แถมยังกลั้มมาจากเมืองนอกใหม่ ๆ เกรงว่า เมื่อเธอสำเร็จการศึกษาจาก วัฒนาวทิยาลัย
จะเสียคน เพราะเรื่องผู้หญิง ดังนั้นท่านจึงรับ แล้ว เจ้าคุณพ่อก็จัดการส่งเธอไปเรียนต่อ
จัดการเสียทันที ประกอบกับบิดาของเจ้าสาว ที่พลบเย็นสุ เป็นเวลานานเกือบห้าปี และหล่อน
ไม่ซัดซังด้วย ดังนั้นการวิวาห์มงคลจึงพลอย ก็เพิ่งสำเร็จการศึกษามาไม่ช้านัก อายุของ
ติดท้ายการมันมาด้วย พอถูกขามขามคิดฉาก หล่อนเพิ่งเข้าสยบภายใต้บ่วงและกำลังคำ
แห่งการวิวาห์มงคลจึงได้เข้ซันด้วยความหรรษาและเอิกเกริกเป็นธรรมดา เพราะบิดาของ
เจ้าสาว และเจ้าบ่าวเป็นคนที่มีบรรดาศักดิ์สูง นิกริการเป็นผู้ใหญ่อย่างเต็มที่ รูปร่างโคตร
เจ้าคุณสิริพิพัฒน์ — บิดาของนิคย์ ท่าน โคตรดีเหมาะเจาะ ผิวเนื้อนวลละออของเปล่งปลั่ง
มันสยบที่ระกระทำอะไรลงไปแล้วเป็นต้องทำให้ ขวนเส้นที่ ทำทางก็กว้าง และสดชื่นเสมอ
สำเร็จเสมอ โดยเหตุนี้ ถึงแม้ว่านิกย์จะตกคาน เส้นผมละเอียกอ่อนคำเป็นมันและหยิกงามเป็น
ว่าท่านและชกชัยนั้นไม่เคยสนิทสนมกันเท่าใด คลื่น นัยน์ตากังมามขาม ริมปากแดง
นักก็ตาม เจ้าคุณพ่อของเธอกลั้มบอกว่า เรือควยสโลทิกแห่งธรรมชาติ ลึกข้มทั้ง
“ การสนิทสนมนั้นเอาไว้เมื่อแต่งงานกันแล้ว สองปรากฏบนใบหน้าอันหวานแด้มในยามขม
ยามเฝร — ขามนั้นก็ส่งกึ่งนางพญา — โอ
ชกชัยของนิกย์ช่างสวยขีใจจริงหนอ

พ. ศ. ๒๔๗๖

นิสสัยหญิง

นิกย์ได้กรรมสิทธิ์ที่ดิน และ ทรัพย์สินเงินทองเป็นจำนวนมากมายจากเจ้าคุณพ่อของเธอเอง และ ส่วนเจ้าคุณศรีสมบัติ บิดาของชกช้อย ก็ได้มรดกใหญ่สองชั้น ซึ่งตั้งอยู่ข้างร.ร. ราชัน ให้เป็นเรือนหอของเธอทั้งสองอีกด้วย

วันแรกที่ส่งตัวเจ้าสาวนั้น นิกย์รู้สึกประหม่าเล็กน้อย เพราะไม่เคยประสบสิ่งเช่นนั้นเลยในชีวิต ส่วนชกช้อยหล่อนไม่ได้แสดงกิริยาว่าประหม่าหรือสะทกสะท้านอย่างไรเลย นิ่งนิ่งๆ คล้ายกับไม่มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น

ในตอนที่นิกย์ เชิญถามภรรยาสาวของเธอว่า “ชกช้อย เธอรู้สึกอย่างไร?”

แต่แล้วชกช้อยก็ตอบเธอว่า “คุณหมายิ่งการแต่งงานไม่ใช่หรือคะ?”

“ใช่, ถูกแล้ว”

“การแต่งงานหรือคะ เป็นธรรมดาสำหรับทุกคนแหละ เพราะอย่างไรเสียก็ คนเราทุกคนก็ต้องผ่านชีวิตตอนนั้นเสมอ ถึงแม้ว่ามันจะไม่รู้สึกแปลกอะไรนัก”

ถ้อยคำเหล่านั้นคงจะไม่ช่วยให้เธอหวานเย็นนักก็ตาม แต่นิกย์รู้สึกทั้งในการทักทายและสนทนา ได้ค่อยๆ เธอดีขึ้น

ชกช้อย ได้พยายามกระทำตามเพื่อนคอย

แต่ๆ หล่อนพยายามประพฤติทุกสิ่ง —

ทุกอย่างให้ใกล้เคียงกับเป็นภรรยาของนิกย์ การเที่ยวเตร่ — การสมาคม — ชกช้อยได้

สมัครใจออกเสียจนสิ้นเชิง เมื่อครั้งก่อน

ตามโรงละคร — ภาพยนตร์ ต่างๆ มักมีคนเห็นชกช้อยไปเที่ยวเสมอ แต่เคยวน

การแต่งงานยังคืบ ชกช้อยมิให้ไปเที่ยวใดเช่นเคย แทนที่จะไปไหนต่อไหนหล่อนกลับ

นั่งเคียงคู่อยู่กับสามี พร้อมมักกล่าวคำตอเลาะต่าง ๆ นานา จนพวกเพื่อนรู้สึกประหลาดใจนัก

ว่าทำไมชกช้อยจึงเปลี่ยนนิสัยไปเช่นเช่นนั้น?

นิกย์เหมือนกัน พอเลิกงานมักจะรีบตรงแนวมาบ้านที่เกือบ

งาน — ก็ไปเที่ยว — เหล้า — เล่นร้านนี้

ต้องเป็นธรรมดาสำหรับชายหนุ่ม แต่เคยจนถึงแม้ว่าพวกเพื่อน ๆ จะชวนทำอะไร ๆ นิกย์ก็ไม่

ยอมไป อ้างว่าเป็นห่วงภรรยา ไปเพื่อน ๆ จะหัวเราะเยาะทำอะไรก็ตาม นิกย์ก็หาหัวไหนไม่

การปฏิบัติ ระหว่างนิกย์ และ ชกช้อยเช่นนี้ ได้ดำเนินไปอย่างราบรื่น ราวกับว่าวันหนึ่ง

เมื่อนิกย์เลิกจากงานแล้ว ก็รีบตรงแนวมาบ้าน เพื่อรับความสดชื่นจากภรรยาสาว

ของเธอ ดังที่ ได้เคยทำมาแต่ก่อนๆ แต่พอรถจอดลงที่หน้าบ้านเรียบร้อยแล้ว ก็มักเกิดหญิงรับ

จ. พร้อมเพรียงพันธุ์

เมษ

ใช้เข้าไปรายงานว่า ชกซ้อยก็ออกไปจาก
บ้านก่อนหน้านั้นมาลง และ ได้หัวกระเป๋าทนัง
บรรพเลสาไปด้วย

นิตยเกื้อไม่เชื่อล้อยคำที่เกื้อคันไชยออก
พลองจากรถ ก็วิ่งเข้าไปชนกั กั เทียว
คันหากรรยาของคนที่คล้ายคนวิกลจริต ทุก
ห้อง — ทุกซอก — ทุกมุม นิตยคันเสีย
จนทั่วก็ไม่มีพวย แต่กลับไปพวยเทหมายฉะฉัย
หนึ่งวางอยู่บนโต๊ะเขียนหนังสือ ลักออกอ่าน
ทันทีและแทบไม่เชื่อว่าใจความในจดหมายนั้น
เป็นคำพูดของชกซ้อย เพราะตัวอักษรทุกๆตัว
มีความน่าเชื่อถือเกินไปโดยปราศจากเหตุผล

ใจความในจดหมาย ถึงแม้จะมีเพียง
สอง — สามบรรทัดก็จริง แต่สำหรับนิตยนั้น
ไม่เย็นเช่นนั้น นิตยคิดว่าเหตุไรชกซ้อยจึง
หันเขาไป โดยไม่มีเรื่องราวอะไร? คณัน
นิตยนั้นไม่หวั่น หันใจเหลือเกิน ที่ขบขญา
เหล่านี้ไม่ตก นิตยพยายามหลยคำเพื่อให้อ
จิตจิตใจสงบ แต่แล้วก็กลับปล่อยจิตใจให้ฟุ้ง

ข้ามไปตามมยถากรรมอีกคนหนึ่ง เป็นเวลา
นานที่เธอหลยคำ และ แลเห็นภาพของหล่อน
— ชกซ้อยนั้นแหละมาขึ้นอยู่ตรงหน้า และ
ภาพนั้นยกมอขึ้นคล้ายกับมีชีวิต นิตยขม
อย่างเป็นสุข แต่แล้ว ภาพนั้นก็ค่อย ๆ เลือน

หายไปทุกที จนในที่สุดก็หายไป ลักประเคียว
ก็โกลกลันน้ำหอมมาแคงหอมกระหลยขระ เธอ
จำได้ว่า ชกซ้อยเคยใช้น้ำหอมนี้เสมอ แต่
แล้วก็กระหายหายไปอีก นิตยพยายามหลย
คำและ ลืมภาพ — ลืมกลิ่นน้ำหอมนี้เสีย
ด้วยหัวใจอันผูกพัน

พอรุ่งเช้า แสงอาทิตย์ฉายพอไม่ร้อน
มากนัก นิตยนั้นนอนแฉ่อยอยู่บนเตียงคนเดียวด้วย
ความระทมทุกข์ ลักครุ่นนึกถึงคน เกิโรผเ
ไปยงโต๊ะเขียนหนังสือกลางห้อง หยิบกระคาย
เขียนจดหมายขึ้นมา ได้ยินเสียงรถยนต์แล่น
เข้ามาตามถนนในบ้าน และลักกระเคียวก็ได้อ
ยินเสียงทำมลอ แสดงให้เห็นว่ารถคันนั้น
จอดลงเรียบร้อยแล้ว แต่นิตยไม่หยากเอาใจ
ใส่ในเสียงเช่นนั้น เธอคงหน้า — คังคำที่
จะเขียนจดหมายลาพักรักษาอาการสัก ๓ วันเท่านั้น
ลักครุ่นหนึ่ง ประค่อนนอนของเธอเบียดออก
มีเก็กหญิงคนใช้กลานเข้าไปบอกว่า เจ้าคุณ
ศรีสมขัตติมา

นิตยรู้สึกทันท่วงทีมากด้วยเรื่องลูกสาวเป็น
แน่ อารามก็ด้วยระวายเรื่อง “นิตยกระโกล
ไปเจอน้ำลยหน้าขวนปาก เช็ดหน้าแคงตัวเรียว
รอย ก็เคิรตรงไปยงห้องรับแขก ด้วยกิริยา
เชอมข้ม และอ่อนเพลีย

พ. ศ. ๒๔๖๖

นิสสัยหญิง

“เจ้าคุณพ่อ, สมชอประทานโทษ”

นิตยกุลกล่าวทักทายพร้อมก้มข้มศีรษะทำความ

เคารพ

เจ้าคุณศรีสมยัตติ บิดาของชกช้อยขกมม
ขึ้นรับเคารพ แล้วบอกให้นิตยกุลนั่งลง

“คุณนิตย!” เจ้าคุณกุลกล่าวต่อไป “ฉัน
ได้ทราบข่าวว่า เจ้าคุณพ่อของเธอจะไปหากหา
กาศกัทหัตินไม่ใช่หรือ? ทำทางระยยาบคิฉัน
เห็นจะหาโอกาสไปบ้าง”

“ครั้นบัดแล้ว, แต่เดิมนั้นท่านกลัวความ
เห็นใหม่เสียแล้ว โดยท่านอ้างว่าทักหัติน
มีคนมากมาย ไม่สะดวกแก่การไปเที่ยวว่า
หัตินคนแก่ๆ เช่นท่าน ดังนั้นท่านจึงตั้งใจ
ไปอยู่ที่ประเวศครั้นนี้” นิตยกุลก็ใจเต็มที
ที่เจ้าคุณไม่ไปปรึกษาพู่ถึงเรื่องชกช้อยเลย

“ก็เหมือนกันที่ประเวศ ๑ อ้อฉันมีความ
อยากทราบว่าคุณนิตยเกิดเรื่องอะไรกับชก
ช้อยหรือเปล่า?” เจ้าคุณเปลี่ยนเรื่องสนทนา
ทันที นิตยรู้สึกโล่งใจ ด้วยความกระหายที่
ระทวยเรอ

“เอะ ทำไมเจ้าคุณพ่อรู้เรื่องล่ะครั้น!”
นิตยถามอย่างสงสัย

“ก็ชกช้อยมันไปหาฉันที่นั่น ทำไม
ฉันจะไม่รู้” ท่านเจ้าคุณพู่แล้ว

“ชกช้อยไปบ้านเจ้าคุณพ่อหรือครั้น?”

นิตยถามเกือบเป็นเสียงตะโกน

เจ้าคุณศรีสมยัตติพยักหน้า แล้วเอะหลัง
พิงพริกแกวช พ่นควันบุหรี่เป็นกลุ่มอย่าง
เอะหนาย

“ผมจะกราบเรียนเจ้าคุณพ่ออย่างไรก็เล่า
ครั้น!” นิตยเอ่ยขึ้น “เมื่อครั้นผมเองก็ไม่ทราบ
ถึงสาเหตุที่โกรธเคืองกัน

“ก็แปลก” เจ้าคุณศรีสมยัตติตอบ “แต่
ชกช้อยไปบอกว่าคุณนิตยนอกใจ ฉันมีผู้
หญิงเขียนจดหมายมาถึง”

“ผู้หญิงที่ไหนกันครั้น? ผมอยากดูจด
หมายนั้นเหลือเกิน” นิตยพู่อย่างกระวน
กระวาย

“ได้เขียนไว้ จดหมายฉบับนั้นนี้อยู่
ที่เจ้าของเขา ชกช้อยก็มาด้วยฉันชวนให้ฉัน
มานั่งก็ไม่ยอม ใจ! คุณนิตย คุณจะว่า
อย่างไร?”

“ชกช้อยมากับหรือครั้น!” นิตยร้อง
ด้วยความทัก “ไหนเจ้าคุณพ่อพาผมลงไปหา
เขาที่เด็กครั้น แล้วเราจะได้พู่กันให้มันแตก
หักออกไป”

เจ้าคุณศรีสมยัตติ ลุกขึ้นจากเก้าอี้แทนคำ
ตอบ แล้วก็คว้าหมวกเดินออกจากห้องรับ

๑. พร้อมเพรียงพันธุ์

เมษ

แขก นิกย์เคียวตามมาข้างหลังอย่างเงียบๆ

น้อง ลาทีนะคะ — ไปรถคอยด้วย

พอถึงรถเก๋ง เกอโซโคแป่กลุ่ย ซึ่งจอดอยู่หน้าคึก เจ้าคุณศรีสมยศก็ยกยานประจวบแล้วหันไปพุกกับคนข้างในว่า “ซกซ้อย คุณนิกย์เข้ามาแล้ว เจ้าจะว่าอย่างไรงี้ออกมาพอจะช่วยเป็นตุลาการตัดสินให้”

รักและคิดถึง

น.น.

“ช่างเขาอะไรคะคุณพ่อ เขาไม่แยแสคิดนึกข้างเขา” หล่อนพุกด้วยความน้อยใจ

นิกย์ อ่านจดหมายฉบับนั้นจบ ก็หัวเราะ “เท่านี้คอกหรือ กินมันจดหมายของแม่น้อยต่างหาก”

“ใครบอกกับซกซ้อยว่านิกย์ไม่แยแส จะไปก็ไม่ต้องบอก เรืองอะไรยากขึ้นนักที่ซกซ้อยหันไปเสียเฉยๆ เช่นนี้” นิกย์จึงทูลซกซ้อยอย่างจริงจัง — จัง เพื่อคากกับเอาความจริงให้ได้

“แม่น้อยน้องสาวคอกหรือ?” เจ้าคุณถามคล้ายกับตุลาการ

“ไม่มีเรื่อง จะไปไหนหรือคะนิกย์” หล่อนกล่าวแล้วก็นึกหมายฉบับนั้นจนออกมาส่งให้น้องละคะ”

“น้องผมซิกขัย! เจ้าคุณพ่อ เวลานี้เธออายุได้สิบหกปีกำลังเรียนอยู่ชั้น มัธยมปีที่ ๗ ของโรงเรียนวัฒนา เมื่อวันแต่งงาน เธอก็กมามีกับ คนที่เขาไปให้ผม แต่งตัวใส่เครื่องละครับ ผมเชื่อว่าเจ้าคุณพ่อคงจะจำหล่อนได้”

นิกย์รู้สึกงงในคำพูดเช่นนั้นเหมือนกัน แต่แล้วก็คลุกทหมายฉบับนั้นออกมาก็มีใจความว่า

“อ้อจำได้แล้ว แต่เจ้าคุณศรีพพัฒน์บอกว่าซอ แม่แต่งไม่ใช่หรือ คุณนิกย์”

เรียนคุณพ่อนิกย์ทรงกิจของน้องทรา

“ครบถ้วนเป็นข้อทรวีกกันทนายต่าง

แถมเห็นจะมีน้องเสียแล้วนะคะ พอแต่งงานไปยังไม่ทันเท่าไร จดหมายก็ไม่เห็นเขียนไปถึง เยี่ยมมาก็ไม่ไปเยี่ยม ใจกำเหลื่อเกินเห็นทกรรยาของคุณพ่อกคงจะรักไม่ให้ไปเที่ยวไหนเป็นแน่ และน้องเชื่อว่าคุณพ่อกคงไม่ลืม

หากครบเจ้าคุณพ่อ” นิกย์ตอบวางหน้าคาเฉย

“ทำไมจะเขียนข้อให้แม่แม่แรงหน้อยไม่ไคหรือ?” ซกซ้อยแสดงกิริยาเอียงอายเพื่อแสดงว่าหล่อนสารภาพในความหลงผิด

“แล้วจะไคส่วนอะไรน้ออีก” นิกย์ถาม

พ. ศ. ๒๔๗๖

นิสสัยหญิง

ชกซ้อยนั่งขึ้น ไม่คอย เจ้าคุณศรีว่าจึง
พูดต่อไปว่า “ก็ว่าเรื่องอะไรกันเสียอีก ที่
แท็กเรื่องเล็กน้อยเท่านั้นเอง ในที่สุดก็แพ้
เขา เมื่อวานนี้ละก็ไปร้องไห้ — ร้องห่ม
เป็นวันเป็นแรม ว่าคุณนิกยทั้ง นั้นแหละเขา
ว่านิสสัยผู้หญิงจะเป็นเช่นนั้นเสมอคราวนี้จะทำ
อะไรก็ต้องครึกครอง ให้รู้เหตุ — ไร้ผลเสียก่อน
แล้วจึงค่อยทำ ถ้าทำไปโดยมิได้ครึกครองจะ
ได้รัยโทษเช่นนั้นแหละ แก่นิกยไม่ไกลจาก
รถเก๊ก แกะหนึ่งร่วมรถกับฉันต่อไปไม่ได้”

ชกซ้อยก้าวเท้าลงจากรถด้วยกิริยาเอียง
อ้าย ไม่มองกูนิกยเลย รถเจ้าคุณศรีสมมติ
ก็เคลื่อนออกจากที่ นิกยยกมือชนไหวอย่าง
นอบน้อมแล้วนัย หันมารัยข้อมือชกซ้อย เกริ
งขึ้นไปชนตัก ด้วยกิริยาอันว่าจึง ชกซ้อย
ขมอย่างเจียน ๆ ผ่านห้องรับแขก ห้องหนึ่งสี่
ห้องสองห้องนอน ถึงเกาฮอนมยาวซึ่งตั้งอยู่
ปลายเตียง นิกยรวบตัวชกซ้อยไว้ในวงแขน
กระซิบแน่น ก็ทรมานด้วยทักเกาฮอนมวนั้น

“เมื่อเย็นวานนี้ เมื่อคืนนี้ และรณทลธก
เวลาก่อนเวลานี้ เธอทำให้ฉันระทมทุกข์
กลุ้ม คลั่ง แทบเป็นบ้า เพราะความไม่ไคร่
ครองของเธอ ความผิดนี้ให้ฉันลงโทษ
สถานใด?”

ชกซ้อยนั่งก้มหน้าอยู่เป็นครู่หนึ่ง จึงตอบ
หน้าขึ้นยกแขนซ้าย ขึ้นโอบคอ นิกย โทนควมา
ทางหลัง มือขวาเกาะบ่าซ้าย นิกย จ้องหน้า
นิกยไม่ยอมแย้มเลยอยู่ แล้วก็ขมอย่างหวาน
ขึ้น แล้วกล่าวว่า “กระทำการนี้เพราะ
ความรักเป็นเหตุ จะไม่ยกโทษให้ฉันบ้าง
หรือคะ?”

นิกยขมรับเป็นเครื่องหมายในการให้อภัย
แล้วก็ดึงชกซ้อยเข้ามาแนบกับทรวงอก “อย่าง
ไรก็ อยู่นานฉันนึกควรได้รัยค่าทำขวัญ
บ้าง ?”

นิกยก็ม้วนหน้ามาเกือบชิดหน้าชกซ้อย
เจ้าหล่อนรู้ที่ก้นหน้าหลยซ่อนอยู่ก็ทรวงอก
นิกยเสียก่อน

